

Vira Gíriц
Giricz Vera

Русинська конверзація
Ruszin Társalgás

Асовд • Aszód
2010

Посящæ ся памнати наших родичув и учителюв
Szüleink és tanáraink emlékének ajánljuk

Консультанты:

Марія Зайаковскі Борнаней, Габріела Гіріц, Андраш Ганчак,
Борбала Жебеші Мойорней, Ференцний Тудлік, Марія Селехман,
Янош Михаил Соноцкі

Szakmai tanácsadók:

*Barnáné Zajakovszki Mária, Giricz Gabriella, Hancsák András,
Majorné Zsebesi Borbála, Tudlik Ferencné, Szelechman Mária,
Szónoczky János Mihály*

Bira Gípiu
Giricz Vera

Русинська конверзація
Ruszin Társalgás

Пуд редакцієв проф. Михаила Капрала
Szerkesztette: prof. Káprály Mihály

Асовд Aszód
2010

Вуданя русинських меншинових самосправовань
Асовда, Гѣдѣллѣ, Нїредьгазы и Шарошпотока

Появения книжки пудпоровали
Русинські Меншинові Самосправованя

Болдогкѣваройо	Гейѣвкерестура	Тисоуйвароша
Боршод-Абоуй-	Іроты	Шаторолйоуйгея
Земплинское	Маріяповчі	Шойовлада
Теріторіалное	Міковгазы	Шойовпетрі
Бошко	Мішкольца	Др. Андраш Гарайда
Будапешт-	Модѣровшкы	Йожеф Ендру
Йожефвароша	Мучоня	Вашко (Канада)
Будапешт-Чепеля	Оновда	
Дѣндѣша	Пейча	

***

Kiadók:

Aszód Város Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Gödöllői Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Nyíregyházi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Sárospataki Ruszin Kisebbségi Önkormányzat

A kiadvány megjelenését támogatták:

Baskói	Hejőkeresztúri	Sajóládi
Boldogkőváraljai	Irotai	Sajópetri
Borsod-Abaúj-	Máriapócsi	Sátoraljaújhelyi
Zemplén Megyei	Mikóházai	Ruszin Kisebbségi
Budapest – Főváros	Miskolci	Önkormányzatok
VIII. ker. Józsefvá-	Mogyoróskai	Dr. Harajda András
rosi	Múcsonyi	Josef Andrew Vasko
Budapest – Főváros	Ónodi	(Canada)
XXI. ker. Csepeli	Pécsi	
Gyöngyösi	Tiszaújvárosi	

Содержаня *Tartalomjegyzék*

Спередслово	
<i>Előszó</i>	6
Помуч ку хоснованю	
<i>Hogyan használjuk a könyvet</i>	8
Лекція 1. – Фамілія	
<i>1.lecke – Család</i>	10
Лекція 2. – Вошколованя	
<i>2.lecke – Oktatás</i>	39
Лекція 3. – Дома	
<i>3.lecke – Otthon</i>	66
Лекція 4. – Сята	
<i>4.lecke – Ünnepek</i>	84
Лексика	
<i>Szószedet</i>	96

У добру путь!

З радостёв годен ем понукнути сю книжочку про вшитых тых мадярських Русинув, котрі бы хотіли не лем научити ся говорити в материнській бесіді, айбо и читати кирилські тексты, познавати хоть лем основы граматикы русинського літературного языка.

Так ся стало, же лем теперь, по доста довгих роках фунгованя русинських меншыновых самосправовань, дуйшло гу конретнуй и, з огляду на будучность, майважнуй, як мені ся видить, роботі. И то на полю вошколованя, на тому полю, з котрого бы и яло зачинати нашым честованым активістум русинського ренесанса ищи у половці 90-ых годов прошлого віка...

Наші братя-сосідове в злученуй Европі, Русины Сербії, Словакії и Польщи кодифіковали властні літературні языки, розвивавуть властну культуру. Мусять, кедь хотять ся обстати на суй земли, захранити властну ідентиту и мадярскі Русины. Сі матеріалы, што пудготовлені честованов Віров Гіріц, подані у традиційнуй формі конверзації, не годні замінити повноцінного учебника русинського языка, айбо и вни помогут дамало нашым учителям и учителькам не лем захранити устну бесіду малого народа, айбо и розвивати писемну культуру властного народа. Думам, не є тайнов про дакого у днешній Европі, же лем культурный и вошколованный народ годен позерати у будучность хоть лем з сякым-таким оптимізмом.

Кажуть, же перва ластувка не учинить ярь, айбо и без неї, без первуй провістниці не обстане нам ани надія, же прийде и гу нам наконець теплос сонечко...

Надіеме ся, же и тотя книжочка, перва сякого кіпа, дагде в Комловщі, Мучоні, вадь у даякуй недільнуй школї иншого вароша вадь села буде на хосен и поможе хоть лем дакому ліпше познати властну культуру, абы достойно представляти свуй народ Русинув на теренех їх давной Отцюзнины – Мадярщины.

Др. Михаил Капраль

Jó szerencsét!

Örömmel ajánlom ezt a kis könyvet azoknak a magyarországi ruszinoknak, akik az anyanyelv elsajátítása mellett szeretnének cirill betűvel írt műveket is olvasni, ily módon megismerni a ruszin irodalmi nyelv alapjait. Úgy alakult, hogy csak meglehetősen későn - sok évvel a ruszin kisebbségi önkormányzatok működésének kezdete után - most került sor a konkrét, s szerintem a jövő szempontjából rendkívül fontos munka elindítására. A kezdeményezés az oktatás területét célozta meg, azt a területet, amelynek fejlesztésével már a múlt század 90. éveitől illetet volna foglalkozni a ruszin reneszánsz tisztelt aktivistáinak.

Az egyesült Európa számos szomszédos országában, így a Szerbiában, Szlovákiában és Lengyelországban élő ruszin testvéreink kodifikált irodalmi ruszin nyelvvel büszkélkedhetnek és jelenleg saját kultúrájuk fejlesztésén szorgoskodnak. A hazai ruszin közösség sem kerülheti meg a saját irodalmi nyelve megteremtését, ha szeretné szülőföldjén megőrizni identitását. A tisztelt szerző – Giricz Vera által összeállított anyag a hagyományos társalgási formákat követi és nem törekszik a klasszikus értelemben vett nyelvtankönyv helyettesítésére. A kiadvány segítséget nyújthat azonban azoknak a tanítóknak, akik nem csak a beszélt nyelv, hanem népük írásos kultúrájának megőrzésében is munkálkodnak. Úgy hiszem, a mai Európában nyilvánvaló tény az, hogy kizárólag a művelt és saját kulturális értékeivel rendelkező népcsoport tekinthet bizonyos optimizmussal a jövőben.

Azt tartják, hogy egy fecske nem csinál nyarat, de az első kicsiny hírhozó nélkül nem maradna remény arra, hogy végre számunkra is felragyog a melegt sugárzó napocska...

Reméljük, hogy ez a kis könyv segítheti a Komlósán, Múcsonyban, vagy bármely más településen működő vasárnapi iskolában a ruszin nyelvet tanulókat saját kultúrájuk jobb megismerésében és abban, hogy méltóképpen képviseljék a ruszinokat ősi hazájukban – Magyarországon.

Dr. Káprály Mihály

Помуч ку хоснованю книжки.

„Русинська конверзація” писала ся про тых, кого русинський язык інтересує як материнський, и про тых, ко хоче научити ся по-русинськы. Матеріалы лекцій годні быти адаптовані.

Перві три лекції мавають еднаку структуру. Они содержат май-часто хосновані у каждоденным животі слова и фразы за шором їх появления у текстї и їх транскрипцію. Окрема часть лекцій содержит спрощені граматичні мінты и таблиці. У діалогах практикуєме хоснованя лексики у сітуаціях, а завданя служат самоконтролі. Тексты молитв и колядок даєме в оригіналі. На конци книжки – лексика лекцій из транскрипціев за азбучным шором.

Hogyan használjuk a könyvet.

A Ruszin Társalgás című kiadványunkat a ruszin nyelvet anyanyelv-ként tanulni szándékozók, valamint a ruszin nyelv iránt érdeklődők számára írtuk. A leckék tartalma az igényekhez mértен adaptálható.

A kiadvány első három leckéjének ugyanaz a szerkezete. A hétköznapokban leggyakrabban használt szavakat és kifejezéseket, transzkripcióval ellátva, a szövegben való megjelenésük sorrendjében adja. Külön rész tartalmazza az egyszerűsített nyelvtani mintákat és táblázatokat. A párbeszédек a már elsajátított szavaknak és kifejezéseknek a gyakorlatban való használatát erősítik, a feladatok az önellenőrzés célját szolgálják. Az imádságok és a karácsonyi énekek eredeti szövegét használtuk. Az ábécérendben összeállított, transzkripcióval ellátott szöveget a könyv befejező részében találhatók.

Русинський алфавет
Ruszin ábécé

А а	Г г	Ё ё	І і	Л л	П п	У у	Ч ч	Ю ю
Б б	Д д	Ж ж	Ї ї	М м	Р р	Ф ф	Ь ь	Я я
В в	Е е	З з	Й й	Н н	С с	Х х	Ы ы	
Г г	Є є	И и	К к	О о	Т т	Ц ц	Ь ь	

Транскріпція
Kiejtés

А а	<i>á</i>	О о	<i>a/o</i>
Б б	<i>b</i>	П п	<i>p</i>
В в	<i>v</i>	Р р	<i>r</i>
Г г	<i>h</i>	С с	<i>sz</i>
Г г	<i>g</i>	Т т	<i>t</i>
Д д	<i>d</i>	У у	<i>u</i>
Є є	<i>je</i>	Ф ф	<i>f</i>
Ё ё	<i>ja</i>	Х х	<i>ch, mint a szlovák „chleb”</i>
Ж ж	<i>zs</i>	Ц ц	<i>c</i>
З з	<i>z</i>	Ч ч	<i>cs</i>
И и	<i>é, mint „régén”, rövid „é”</i>	Ш ш	<i>s</i>
І і	<i>i</i>	Щ щ	<i>scs</i>
Ї ї	<i>ji</i>	Ь ь	<i>elválasztójel</i>
Й й	<i>j</i>	Ы ы	<i>é, röviden, a garatból ejtve</i>
К к	<i>k</i>	Ь ь	<i>y lágyságjel</i>
Л л	<i>l</i>	Ю ю	<i>ju</i>
М м	<i>m</i>	Я я	<i>já</i>
Н н	<i>n</i>		

Лекція 1. – Фамілія

1. lecke – Család

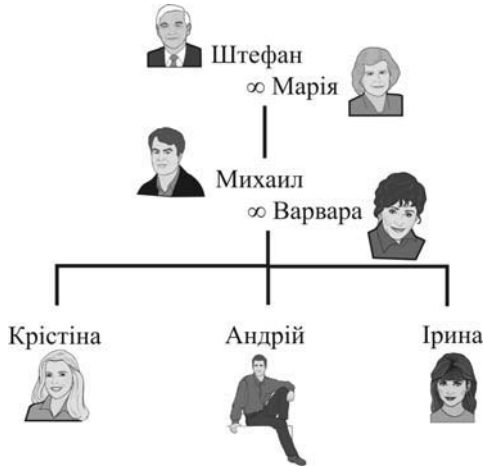
Честовані читателі!

У своїй книжці представлю вам свою родину, її каждоденний живот и грекокатолицькі сята. Мы Русины, жыєме у Маріяповчі — сятині грекокатолицької общины. Наш материнський язык — русинський, часто кажуть, што мы говориме „по-нашому“. Нас у родині пятеро: отець, мати, мої сестры и я. Отець ся пише Ковач, кличуть го Михаил, вун інженер, мештер на компютеры. Родив ся апо у Комловщці. Ёму 45 рокув, вун высокый синёокый чоловік, має куртоє, рунное гестенёвое волося. Вун серіозный, прецізный, робутный. Из нами отець усе справедливый. Моя мати, уроджена Соломон, ї имня Варвара. Юї 40 годув, родила ся у Мучонї, она косметолог. Мамка посереднєї поставы, чорноока, кучерява шатенка, має модерну фрізуру, упозірує много молодже од своїх рокув. Она весела, спокуйна, щира и робутна. Крістіна и Ірина – мої молоджі сестры, они родили ся у Маріяповчі. Крістіна має 17 рокув, она ходить у гімназію, а Ірина сєго рока кончає началну школу. Крістіна – чистый отець, она розумна, приліжна и серіозна. Ірина подобає на мамку: весела, щира, талантлива танцошка. Я, Андрій Ковач, родив ем ся у Дебрецині, мам 21 рук. Сєго рока я зачав штудіровати історію и філософію на універзітетї Ловранда Ётвєша у Будапешті. Наші бабка и дідик за мамков уродженці Пудкарпатя, они пишуть ся Соломон. Дідо Юра скоро має 64 рокы, вун родив ся у Севлюші, а бабка Олга в Ужгородї, она має 62 рокы. Бабка и дідик пензісты, они робили учителями у началнуй школі. Теперь они жыють уєдно из нами. Дідик и бабка дуже люблять нас – своїх внукув и годні помочи нам у науці. Бабка Олга добродячна, скромна и шіковна, а дідик Юра благый, роботливый, спокуйный. Вутцєві родичі жыють у Братіславі, де вни родили ся. Спознали ся бабка и дідик на універзітетї и по трєх роках побрали ся. Теперь они на пензії, дідо Штефан и бабка Марія дохторы, робили у болницї. Мы нащивляєме їх на вакації и дуже добрі чуєме ся ведно, бо бабка и дідик веселї, добродячні и щирї люде. Рук теперь я зачав складовати родостром нашої родины. Вуявило ся, што нашї предкы – корінні Русины, грекокатолики жыють на теріторії історичной Мадярщины много рокы. Деталный родостром нашої фамілії можете побзерати на слїдуючуй сторони нашої книги.

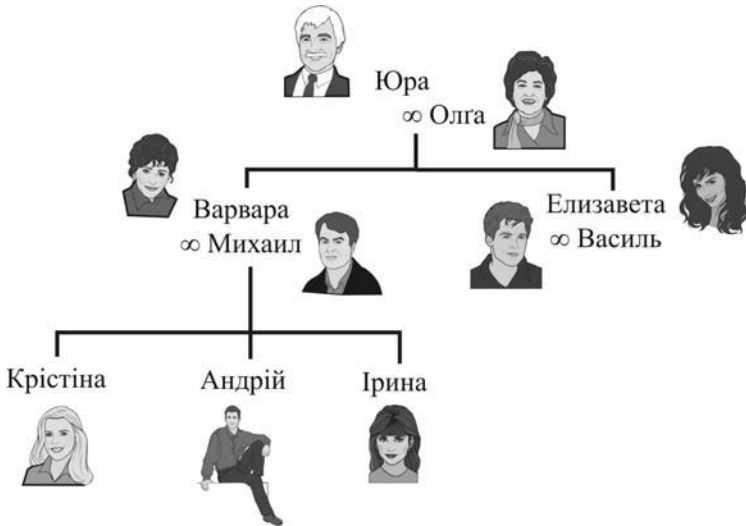
РОДОСТРОМ

Családfa

Вутцювська лінія – *Apai ág*

Материнська лінія – *Anyai ág*

СЛОВА И ФРАЗЫ [szla'vá é f'rázéz]

Szavak és kifejezések

Лекція [lekcijá]	<i>lecke</i>
Тема [temá]	<i>lecke, téma</i>
Честовані читателі! [csesz'taványi csé'tátelyi]	<i>Tisztelt olvasók!</i>
Книжка(-ы) [k'nézska]	<i>könyv(-ek)</i>
Грекокатолик/-ы [Greka'ká'talék-é]	<i>görögkatolikus (-ok)</i>
Сято/-а [szjáta]	<i>ünnep(-ek)</i>
Грекокатолицькі сята	<i>görögkatolikus ünnepek</i>
Русин(-ка) [ruszén]	<i>ruszin férfi(nő)</i>
Русины [ruszé'né]	<i>ruszinok</i>
Сятыня [szjá'tényá]	<i>szentély, zarándokhely</i>
Община/-ы [abs'cséná]	<i>közösség</i>
Сятыня грекокатолицької общины	<i>a görögkatolikus közösség szentélye</i>
Часто кажут	<i>gyakran mondják</i>
Мы говориме „по-нашому“	<i>„a mi nyelvünkön beszélünk“</i>
Нас у родині пятеро	<i>öten vagyunk a családban</i>
Отець ся пише Ковач	<i>apám vezetékeve Kovács</i>
Кличуть го Михаил	<i>keresztnéve Mihály</i>
Вун інженер, мештер на компютеры	<i>ő számítógép-mérnök</i>
Родив ся апо	<i>apa született</i>
Їму 45 рокув	<i>ő 45 éves</i>
Вун высокый, синёокый, чоловік	<i>ő magas, kékszemű, ember</i>
Має куртоє, рувное, гестенёвое волося	<i>rövid, egyenes, gesztenyebarna</i>
	<i>haja van</i>
Серіозный, прецізный, робутный	<i>komoly/precíz, pontos, dolgos</i>
Из нами усе справедливый	<i>velünk mindig igazságos</i>
Моя мати, уроджена Соломон	<i>anyám, született Salamon/lánykori neve: Salamon</i>
Ї имня Варвара	<i>Borbálának hívják</i>
Юй 40 годув	<i>negyven éves</i>
Косметолог	<i>kozmetikus</i>
Посереднєй поставы	<i>középtermetű</i>
Чорноока, кучерява шатенка	<i>feketeszemű, göndör barnahajú</i>
Має модерну фрізуру	<i>modern frizurája van</i>
Упозірує много молодже од своїх рокув	<i>sokkal fiatalabbnak néz ki a koránál</i>
Она весела, спокуйна, шира и робутна	<i>vidám, nyugodt, őszinte és dolgos</i>
Мої молоджі сестры	<i>húgaim</i>
Ходить у гімназію	<i>gimnáziumba jár</i>
Сёго рока кончає началну школу	<i>az idén végzi az általános iskolát</i>
Чистый отець	<i>tiszta apja, hasonlít az apjára</i>

Розумна, приліжна
 Подобає на мамку
 Танцюшка
 Я зачав штудіювати історію
 и філософію на університеті
 Наші бабка и дідик за мамков
 Уродженці Пудкарпатя
 Бабка и дідик пензисты
 Робили учителями
 Учитель/-ка,/-лі
 Теперь они жыють уедно из нами
 Дуже люблять нас
 Своіх унукув
 Добродячна, скромна, шіковна
 Благый, роботливый, спокуйный
 Годні помочи нам у науці
 Я/ты годен помочи
 Я/ты годна помочи
 Мы/вы/они годні помочи

 Вутцєві родичи
 Спознали ся
 По трєх роках побрали ся
 Они на пензіі
 Дохтор/-ка,/-ы
 Робили у болниці
 Нашивляєме їх на вакаціі
 Дуже добрі чуєме ся ведно
 Рук теперь
 Я зачав складовати родостром
 нашої родини
 Вуявило ся
 Предкы
 Корінні
 На території історичної Малярщины
 Многі роки
 Перву часть родострома
 Можете побзерати
 На слідуочуй стороні
 родина [ra'déná]
 родичи [radécsi]
 родак/-чка [ra'dák, ra'dácská]
 родакы [radá'ké]
 фамілія [fá'milijá]
 отець/апо/нянько [a'tecy, ápa, nyányka]

*okos, szorgalmas
 anyjára hasonlít
 táncos
 én elkezdtem egyetemi tanulmányaimat
 történelem és filozófia szakon
 anyai ágú nagymama és nagyapapa
 Kárpátalja szülőttei
 nagyszüleink nyugdíjasok
 tanárként dolgoztak
 tanár, tanárnő, tanárok
 most velünk együtt laknak
 nagyon szeretnek minket
 az unokáikat
 jókedvű, szerény, ügyes
 jó, dolgos, nyugodt
 segíteni tudnak nekünk a tanulásban
 én tudok segíteni, te tudsz segíteni (férfi)
 én tudok segíteni, te tudsz segíteni (nő)
 mi tudunk segíteni, ti tudtok segíteni,
 ők tudnak segíteni*

*apa szülei
 megismerkedtek
 három év múlva összeházasodtak
 nyugdíjasok/nyugdíjban vannak
 orvos, orvosnő, orvosok
 a kórházban dolgoztak
 a vakációban meglátogatjuk őket
 nagyon jól érezzük magunkat együtt
 tavaly*

*elkezdtem összeállítani a családfát
 kiderült
 elődök
 tősgyökeres
 a történelmi Magyarország területén
 sok éve
 a családfa első részét
 megtekinthetik, megnézhetik
 a következő oldalon/lapon
 család
 szülők
 rokon
 rokonok
 család
 apa*

мати/мамка [máté, mámká]	anya
дїтвак [gyit 'vák]	gyerek
дїти [gyité]	gyerekek
сын [szén]	fiúgyermek
хлопець/хлопчик [ch 'lapetsy/ ch 'lapcsék]	kisfiú
хлопчиско [chlap 'csészka]	serdülő fiú
легінь [le 'giny]	legény
молодой/молодяк [mala 'dēj, mala 'gyák]	fiatalember
хлоп [chlap]	férfi
хлопы [chlapé]	férfiaik
старший хлоп [sz 'társěj chlap]	idős férfi
старый [sztá 'rėj]	öregember
донька [dony 'ká]	leány (v-nek a gyermeke)
дївочка [gyivacská]	kislány
дївка [gyivká]	nagylány
молодиця [mala 'dēcýá]	fiatalasszony
старша жона [sz 'társá zsa 'ná]	idős asszony
стара [sztá 'rá]	öregasszony
двойнята/близнята [dvaj 'nyátá/ bléz 'nyátá]	ikrek
сестра [szeszt 'rá]	lánytestvér
брат [brát]	fiútestvér
дїдо/дїдик [gyida, gyidék]	nagyapa
дїдузина [gyi 'duznéná]	örökség
снїжна баба [sz 'nyizsná bábá]	hóember
баба/бабка [bábá, bábká]	nagymama
унук/унучка, унуки [u 'nuk, u 'nucská, u 'nuké]	unoka (fiú, lány), unokák
прадїдо [prágyida]	dédapa
прабаба [prábábá]	dédmama
правнук [právnuk]	dédunoka
стрый/стрико [szt 'rėj, szt 'réjka]	nagybácsi (apai ágon)
стрыйна [szt 'réjné]	nagynéni (nagybácsi felesége)
вуйко [vujka]	nagybácsi (anyai ágon)
вуйна [vujná]	nagynéni (nagybácsi felesége)
тета/тютка [tetá, tyutká]	nagynéni
братранець [brát 'ránecy]	unokatestvér/fiú/
братранка [brát 'ránká]	unokatestvér/lány/
любити [lyu 'bété]	szeret
залюбляти ся [zályub 'lyátészyá]	beleszeret
любов [lyubov]	szeretet
любов [lyubov]	szerelem
залюблений/залюблена [zályub 'lenėj, zályub 'lená]	szerelmes
обручины [ob 'rucsnėj]	eljegyzés
обручка [ob 'rucská]	jegygyűrű
молода/молодиця [mala 'dá, mala 'dēcýá]	menyasszony

молодий/жених [mala 'dɛj, zse 'nɛch]	vőlegény
дружба [d 'ruzsbá]	vőfény
дружка [d 'ruzská]	koszorúslány
оддати ся [at 'dátészjá]	férjhez megy
женити ся [zse 'nétészjá]	megnősül
побрати ся [pab 'rátészjá]	házasságot köt
побраня [pabrá 'nyá]	házasság
горожанське побраня [hara 'zsánszykaje]	polgári házasság
сваляба/женитва [sz 'válybá, zse 'nétvá]	esküvő (polgári)
вінчання [vincsányá]	esküvő (egyházi)
вінчати ся [vin 'csátészjá]	esküdni, házasságot kötni
	templomban
Зал Сваляб [zál sz 'vályb]	házasságkötő terem
церьков [cerykov]	templom
муж [muzs]	férj
жона [zsa 'ná]	feleség
медові дні [me 'dovi dnɛ]	mézes hetek
свалябова дорога [szvály 'bavá da 'rahá]	nászút
старый/тесть [sztá 'rɛj, teszty]	após
стара/теща [sztá 'rá, tescsá]	anyós
невістка [ne 'visztká]	meny
зять [záty]	vő
сваха [sz 'váchá]	nász
сват [sz 'vát]	nászasszony
родити [radétɛ]	szül
родження [razsenyá]	születés
роджениця [razsenécyá]	szülőnő
родит ся [radétészjá]	születik
дітинка/дітвача [gyi 'ténká, gyitvá 'csá]	csecsemő
дітина/дітвак [gyi 'téná, gyit 'vák]	kisgyermek
пудросток [pud 'rasztlak]	kamasz
доростлий [da 'rasztlɛj]	felölt
дорости [darasz 'tɛ]	fel nő
воспитовати [vasz 'pétavátɛ]	nevel
воспитати [vaszpé 'tátɛ]	felnevel
воспитує ся [vasz 'pétujeszjá]	nevelkedik
крестини [kresz 'ténɛ]	keresztelő
крестити [kresz 'tétɛ]	keresztel
крестна мати/маточка/нанашка	
[k 'reszná mátɛ/ mátacská/ ná 'náská]	keresztanya
крестный отець/батичко/нанашко	
[k 'resznɛj a 'tɛcy/ bátécska, ná 'náska]	keresztapa
кум [kum]	koma
кума [ku 'má]	komaasszony
крестниця [k 'resznécyá]	v-nek a keresztlány

крестник [k'resznék]	v-nek a keresztfia
крестное имя [k'resznaje ém'nyá]	keresztnév
прузвище [p'ruzvéscse]	vezetéknév
имня [ém'nyá]	név
кликати [k'lékáté]	nevez
кликати [k'lékáté]	hív
молоджый/-джа [ma'ladzséj, ma'ladzsá]	fiatalabb
старший/-ша [sz'társéj, sz'társá]	idősebb
смерть [sz'merty]	halál
умерати [ume'ráté]	haldokol
умерти [u'merté]	meghal
читати псалтирю [csé'táté pszál'téryu]	virraszt
ховати [cha'váté]	temet
поховати [pacha'váté]	eltemet
хованя/погруб [chaványá/ pahrub]	temetés (polgári/ világi)
паніхіда [páná'chidá]	temetés (egyházi)
умерлый/-ла [u'merléj, u'merlá]	elhunyt (személy)
усопший/-ша [u'merséj, u'mersá]	elhunyt (személy)
жалоба [zsálabá]	gyász
нести жалобу [na'szété zsálabu]	gyászol
сирота [szerátá]	árva
сироты [szeráté]	árvák
вдовець [vda'vecy]	özvegy férfi
вдова [vda'vá]	özvegy nő
повдовіти [pavda'vité]	megözvegyül
розвести ся [raz'vesztészyá]	elválk valakitől
розведений [raz'vedenéj]	elvált férfi
розведена [raz'vedená]	elvált nő
приёмна мати [pré'jamnă máté]	nevelőanya
мачоха [mácsachá]	mostoha/nő/
приёмный отець [pré'jamnăj a'tecy]	nevelőapa
отчим [atcsém]	mostoha (férfi)
воспитаниця/приймичка [vasz'pétánécya, p'réjmcéská]	mostoha (lány)
воспитаник/приймич [vasz'pétánék, p'réjmécsc]	mostoha (fiú)
воспитаник [vasz'pétánék]	nevelt/gyerek
інтернат/леленц [inter'nát, lelenc]	nevelőotthon
колонія [ka'lanijá]	nevelőintézet
стара дівка [sztá'rá gyivká]	vénlány
старый легінь, нежонач [sztá'rěj le'giny, nezsá'nács]	agglegény

Отець и мати-наші родичі.
 Они муж и жона.
 Они супругы.
 Они мають трое діти.
 Я мам старшого брата и молоджу сестру.
 Брат 6 годов/рокув старший од мене.
 Сестра 2 годы/роки молоджа од мене.
 Я подобаю на отця/нянька.
 Брат и сестра подобають на маму/мамку.

*Anya és apa a szüleink.
 Ők férj és feleség.
 Ők házastársak.
 Három gyerekük van.
 Egy bátyám és egy húgom van.
 A bátyám hat évvel idősebb nálam.
 A húgom két évvel fiatalabb nálam.
 Én az apámra hasonlítok.
 Bátyám és a húgom a mamánkra.*

Двойця/близнята подобають
 еден на другого.

*Az ikrek egyformák,
 hasonlítanak egymásra.*

Родила-м ся у літї/Я ся родила у літї.
 Муй брат родив ся у осени.

*Nyáron születtem.
 A bátyám ősszel született.*

родный день   *születésnap*
 родный край   *szülőföld*
 родный день місяць
 /гуд/рук   *születési dátum:*
     nap, hónap, év

Любити доньку   *szereti a lányát*
 залюбити ся кому   *megtetszik*
     valakinek
 залюбити ся у кого   *beleszeret*
     valakibe

любити   *szereti/kedveli*

книгы   *a könyveket*
 театр   *a színházat*
 музыку   *a zenét*
 спорт   *a sportot*

Воспитовати   *Gyereket nevel*
 ховати дітину

терпезливо   *türelemmel*
 люблячи   *szeretettel*

Старати ся   *Gondoskodik*

дітьями   *gyerekekről*
 родичами   *szülőkről*

Не старай ся тым.
 О мене не старай ся.

*Ne törődj vele, nem a te dolgod
 Ne izgasd magad miattam.*

Обходжовати: *gondoz*

родичув   *szülőket*
 дітину   *gyereket*
 хворого   *beteget*
 обходжуючий дохтор   *kezelő orvos*

Маєме много родакув:
 за мамов
 за вутцєм

*Sok rokonunk van:
 anyai ágon
 apai ágon*

приятелюв
знакомых
сокласникув
приятелєвати

Навщивити/нащивити:
хворого у болниці/шпітально
приятеля/приятелюв, цімбору/цімборув
родакув
Родина часто навщивляє нас.

Добре чуєму ся ведно
Маєме добрі односины из сосідами.
сосід
сосідка
сосідство
сосідська дівка
Моя братранка добрі упозірує.
Моя тютка упозірує молоде своіх рокув.

Муй дїдо добряк/добрий чоловік.
Муй брат розумный.

Де жыють ваші родичі?
у вароші
у селі
за гатарами/за границєв
далеко
близько

Чи ши жыє твуй дїдо и бабка?
На жаль муй дїдо уже умер.
Дом смутку/панихид
День памятки усопшых
Лем смерть розлучить нас.
смерть приняты
Кулько масш рокув?
у твої годы/рокы
у майліпшых годах/роках
из года/рока на гуд/рук

Моя молодежа сестра ходить до школы.
Я учу ся у первой класі гімназії.
Муй брат ходить до універзітету.

barát
ismerős
osztálytárs
barátkozik

Meglátogat
beteget a kórházban
barátot/barátokat
rokonokat
A rokonok gyakran meglátogatnak
minket.

Jól érezzük magunkat együtt.
Jóban vagyunk a szomszédokkal.
szomszéd
szomszédasszony
szomszédtság
szomszéd leány
Az unokatestvérem jól néz ki.
A nagynéném fiatalabbnak néz ki a
koránál.
Nagyapám jó ember.
A bátyám okos.

Hol laknak a szülei?
városban
falun
külföldön
messze
közel

Élnek még a nagyszüleid?
Sajnos a nagyapám már meghalt.
ravatalozó
Halottak napja
Csak a halál választ el minket.
feláldozza az életét
Hány éves vagy?
a te korodban
ereje teljében
évről-évre

A húgom általános iskolába jár.
Én a gimnázium első osztályába járok.
A bátyám egyetemre jár.

Мої родичі ходять до роботи.
 Наші дідю и бабка пензїсты.
 Ходити:
 на автобусї
 из автом
 ходити из кым
 ходити за кым
 ходити за дївками
 ходити попуд руку
 Так то у животї ходить!
 Иди ми з вуч!
 Ходити робити
 до школы
 на завод
 у контору
 Робить, як мула.
 Што ся робить?
 Робить ся токму.
 Робить порядкы.
 Робота:
 чажкї роботы
 едїчна робота
 Я тепер у роботї!

*A szüleim dolgoznak.
 A nagyszüleink nyugdíjasok.
 Jár
 busszal
 autóval
 barátkozik
 udvarol
 fut a lányok után
 karonfogva jár
 Ilyen az élet!
 Tűnj/menj a szemem elől!
 Dolgozni jár
 iskolába
 gyárba
 irodába
 Dolgozik, mint a málhás ló.
 Mi történik?
 Megátssza magát.
 Rendet tesz.
 Munka
 kényszermunka
 kiadói tevékenység
 Most elfoglalt vagyok!*

ЗАВДАННЯ

Feladatok

Из части Б вуберїть пару реченям части А.

A B részből válasszák ki az A részben található mondatok párját.

I. А

а/ Мы Русины, жыме у Марїяповчї –	.....
б/ Наш материнський язык – русинський	.....
в/ Нас у родинї пятеро:	.....
г/ Отець ся пише Ковач, кличуть го Михаил	.....
г/ Ёму 45 рокув,	.....
д/ Моя мати, уроджена Соломон,	.....
е/ Крїстїна и Ирина – мої молоджї сестры	.....
е/ Ирина подобае на мамку:	.....
ё/ Сёго рока я зачав штудїровати	.....
ж/ Бабка и дїдик пензїсты	.....

I. Б

1. часто кажуть, што мы говориме „по-нашому”.
2. весела, щира, талантлива, танцюшка.
3. історію и філософію на університеті Ловранда Ётвёша у Будапешті.
4. сятніні грекокатолицької общины.
5. они робили учителями у начальной школі.
6. вун інженер, мештер на компютеры.
7. отець, мати, сестры и я.
8. они родили ся у Маріяповчі.
9. вун высокій, синёокый чоловік, має куртоє, рувное, гестенёвое волося.
10. ї імня Варвара.

II. Закончіть реченя!

Fejezzék be a mondatot!

1. Наші бабка и дідик за мамков .....
2. Дідо Юра скоро має .....
3. Теперь они .....
4. Дідик и бабка дуже люблять .....
5. Бабка Ольга добродячна .....
6. Спознали ся бабка и дідик .....
7. Теперь они на пензії, ...
8. Мы нащивляеме їх на вакації .....
9. Рук теперь я зачав .....
10. Вуявило ся, што .....

III. Аж реченя содержить правду, пишіть у коцку букву П, аж неправду, букву Н.

Ha a mondat igaz, írjon I betűt a kockába, ha hamis, akkor H betűt.

Вуправіть хыбноє реченя.

Javítsa ki a hibás mondatot.

1. Мамка висока, має сині очи, довгоє волося.
2. Отець ся пише Сюч.

3. Я учу ся у гімназії.
- .....
4. Мене кличуть Василь.
- .....
5. Рук теперь я зачав складовати родостром нашої родини.
- .....
6. Вутцёві родичі жыють у Братіславі, де они родили ся.
- .....
7. Крістіна ходить у началну школу.
- .....
8. Из нами отець нервозный.
- .....
9. Ирина – косметолог.
- .....
10. Дідо Юра родив ся у Севлюші.
- .....

ДИАЛОГЫ – *Párbeszédek*

Представ ми своёго брата!

- Сервус, Крістіно!
- Сервус, Катє!
- Ко тя привюз днесь у школу?
- Муй брат Андрій.
- Андрій полюбив ся менї. Такый файный, высокый молодой чоловік из великыма, синїма вучми, высокым чолом и кучерявым, гестенёвым волосём. На кого вун подобає?
- И на мамку, и на вутця.
- Андрій робить ци учить ся?
- Учить ся у Будапештї, на універзитетї. Андрій дуже розумный, прилїжный, склав наш родостром. Попри сего, вун любить спорт, храбрый, усе заступає ся за слабшых.
- Ци представила бы сь ми Андрія? Можеш му уповісти, што и мене інтересує історія нашої фамілії, бо и мы Русины. Вечар идеме из цїмборами до кїна, пойте и вы з нами.
- А што дають у кїнови?
- Фїлм за сирот, як они тяжко жыли у мачохы и отчима, а пак прийшов за нима їх дїдо, котрый старав ся дїтьми. Воспитовав їх люблячи и терпезливо, пак они были знамыма людьми и помогали хворым у Африцї.
- Я чула за сесь фїлм и вдячно го побзераю. Не знам, ци брат годен прийти, нараз зазвідаю го, аж пудойме мобїлку. Видко не чує. Не бай! Я ти пополудню подзвоню з дому.

А тепер ідїм до класы.

Представ ми своёго брата!/Ци представила бы сь менї своёго брата?

Mutasd be a bátyádat! Bemutatnád nekem a bátyádat?

Ко тя привюз днесь у школу?	<i>Ki hozott el ma az iskolába?</i>
Можеш му уповісти	<i>Megmondhatod neki.</i>
Мене інтересує	<i>Engemet érdekel.</i>
А што дають у кїнови?	<i>Mit adnak a moziban?</i>
Пойте з нами	<i>Gyertek velünk!</i>
Были знамыма людьми	<i>Híres emberek voltak.</i>
Я чула за сесь фїлм	<i>Hallottam erről a filmről.</i>
Вдячно/сївешно побзераю	<i>Szívesen megnézem.</i>
Нараз зазвідаю	<i>Rögtön megkérdezem.</i>
Видко не чує	<i>Úgy látszik nem hallja.</i>
Не бай!	<i>Nem baj!</i>
Подзвоню из дому	<i>Felhívom otthonról.</i>
Ідїм до класы!	<i>Menjünk az osztályba!</i>

Вечур у кінови.

- Добрий вечар!
- Сервус, Котіко! Позволь ти представити свого брата. Андрію, се моя сокласниця Катерина Сабов.
- Добрий вечар, Катерино! Я Андрій Ковач. Дуже-м радий спознати Вас!
- Мило ми! Можеме быти на ты. Як ся маеш?
- Дякую, добрі! Як кажуть, усягды добрі, айбо дома майліпше.
- Ци довго будеш дома?
- По Ержичинуй свальбі вертаю назад у Будапешт.
- Казала ми Крістіна, што ты склав родостром вашої родины.
- Робота ищи не закончена, хыбить доста много данных за родину.
- А я лем тепер зачала глядати дані, не легка робота, айбо дуже інтэресна.
- Незадовго назад прийду дому и можу ти помочи, кедь хочеш.
- Дуже радо, наперед ти дякуву.

Позволь тобі представити моёго брата

Engedd meg, hogy bemutatassam neked a bátyámat!

Дуже-м радый спознати Вас!	<i>Örülök, hogy megismerhetem Önt.</i>
Мило ми! Можеме быти на ты!	<i>Nagyon örülök! Tegeződhetünk!</i>
Як ся маеш?	<i>Hogy vagy?</i>
Як ся маете?	<i>Hogy van?</i>
Як кажуть	<i>Ahogyan mondják.</i>
Усягды добрі, а дома майліпше!	<i>Mindenütt jó, de a legjobb otthon!</i>
Вертаю назад до Будапешта	<i>Visszatérek Budapestre.</i>
Склав родостром	<i>Összeállítottam a családfát.</i>
Робота ищи не закончена	<i>A munkát még nem fejeztem be.</i>
Хыбить повно дат	<i>Sok adat hiányzik.</i>
Зачала глядати даты	<i>Elkezdtem keresni az adatokat.</i>
Робота дуже інтэресна	<i>A munka nagyon érdekes.</i>
Незадовго назад прийду	<i>Nemsokára megint jövök.</i>
Можу ти помочи	<i>Segíthetek Neked.</i>
Дуже радо!	<i>Örömmel!</i>
Наперед ти дякуву.	<i>Előre is köszönöm.</i>

Ладиме ся свальбовати

- Цілую ручки, тютко!
- Добре рано, Іринко!
- Дуже файно впозіруеш! Ты уже готова ку свальбі? Ищи поскоро, вінчаня зачинать ся на полудня.
- Айно, айбо не хочу запоздити на горожанську женитву. Ержіка уже у свальбовум шаті и у вінці, а Василь чекать свого дружбу, тай идуть у Залу Свальб. Там їх чекать наша родина и свідкы молодых.

- А ци Крістіна уже готова? Она и дружка, и свідок, юй не яло запоздзити ся. Най не забуде паспорт, бо не годна буде пудписати офіціалное папіря.
- Не нервозьте ся, тютко, мамка ночи все приладила, а апо пушов сперед сватув и ведно пуйдуть на церемонію.
- Иду и я дому, бо иши мам мало роботы. Стрітима ся у церкві! Будь здорова!

Ладиме ся свальбовати

Esküvői előkészületek /készülünk az esküvőre.

Ты уже готова?	<i>Te már készen vagy?</i>
Не хочу запоздзити	<i>Nem akarok elkésni.</i>
Василь чекать свого дружбу	<i>Laci várja a taniját.</i>
Не яло запоздзити ся	<i>Nem illik elkésni.</i>
Най не забуде	<i>Ne feledje el.</i>
Не годна буде пудписати	<i>Nem fogja tudni aláírni.</i>
Не нервозьте ся	<i>Ne idegeskedjen!</i>
Все приладила	<i>Mindent előkészített.</i>
Апо пушов сперед сватув	<i>Apa a nászék elé ment.</i>
Ведно пуйдуть	<i>Együtt elmennek.</i>
Стрітима ся у церкві!	<i>Találkozunk a templomban!</i>
Будь здорова!	<i>Jó egészséget!</i>

Фотка у родинному албумі бабки Марії.

- Бабко, я иши нигда не виділа сесю фотку! На сюй фотці у церкві отець Иван, ты, дідик, бабка Марія, дідик Штефан, мамка, нянько, маточка, батичко и дїтвача. Ачей не мої крестины?
- Твої, дорогенька, твої!
- Яка я была товстенька, личко черленое, круглое, очка чорні, а волосячко барнастое и кучерявое! Што у нанашкулї в руках?
- Вто білое полотно – крижма, а машлик ружовый завто, бо крестили сьме дївочку.
- А хлопчикови синїй машлик яжуть?
- Ай, а по крещеню дїтина дустає имня и крестный лист.
- Сесь крищик я дустала од своїх крестных, дуже уважаю, обы-м го не стратила, бо вто памятка на цілый живот.

Албум (*Album*)

Дорогенька	<i>Drágám.</i>
Маточка/нанашка	<i>Keresztanya</i>
Батичко/нанашко	<i>Keresztapa</i>
Я дустала од своїх крестных	<i>Kaptam a keresztszüleimtől</i>
Уважаю, обы-м не стратила	<i>Vigyázok, hogy el ne veszítsem</i>
Памятка на цілый живот	<i>Egy életre szóló emlék</i>

На службі (у церкві).

- Слава Ісусу Христу!
- Слава навіки!
- Давно не видів єм вас, пані Олго. Як здоровля?
- Помаленькы, отче, як у наші роки яло.
- А ваш муж уже прийшов дому из Ужгорода?
- Айно учера. Поховав старшу сестру, дуже слаба была.
- Кулько рокув мала ваша шовгорыня?
- Она была два роки старша. Умерла Йолана на Юровых руках, уночи читали коло неї псалтырю, а устелена она была на Калварії у Домі Смутку. Там скончили панахиду и поховали ї коло мужа. Дома справили за усопшу комашню, она мала дуже порядных сосідув, жыла из нима у приятельстві. Они нащивляли ї у шпітально, бо Йоліка не мала діти, а муж умер того рока.
- Приміть моє сочувство! Царство юй небесное!
- Дякую, отче!

Слава Ісусу Христу!

Dicsőség Jézus Krisztusnak!

Слава навіки!

Як здоровля!

Приміть моє сочувство!

Царство юй небесное!

Mindörökké, Ámen!

Hogy szolgál az egészsége?

Fogadja őszinte részvételem!

Nyugodjék békében!

Ко? Чий? Ki? Kié?

Я	мене/ня	мені/ми	мене	за мене	зо мноВ
<i>én</i>	<i>engem</i>	<i>nekem</i>	<i>engem</i>	<i>rólam</i>	<i>velem</i>
Ты	тебе/тя	тобі/ти	тебе	за тебе/за тя	з тобов
<i>te</i>	<i>téged</i>	<i>neked</i>	<i>téged</i>	<i>rólad</i>	<i>veled</i>
Вун	ёго/го	ёму/му	ёго	за нёго	з ним
<i>ő(férfi)</i>	<i>őt</i>	<i>neki</i>	<i>őt</i>	<i>róla</i>	<i>vele</i>
Она	ї	юй	ї	за ню	з нёВ
<i>ő(nő)</i>	<i>őt</i>	<i>neki</i>	<i>őt</i>	<i>róla</i>	<i>vele</i>
Мы	нас	нам	нас	за нас	з нами
<i>mi</i>	<i>minket</i>	<i>nekünk</i>	<i>minket</i>	<i>rólunk</i>	<i>velünk</i>
Вы	вас	вам	вас	за вас	з вами
<i>ti</i>	<i>titeket</i>	<i>nektek</i>	<i>titeket</i>	<i>rólatok</i>	<i>nektek</i>
Они	їх	їм	їх	за них	з нима
<i>ők</i>	<i>őket</i>	<i>nekik</i>	<i>őket</i>	<i>róluk</i>	<i>velük</i>

Муй, моёго	<i>enyém, enyémet (férfi)</i>
Моя, мою	<i>enyém, enyémet (nő)</i>
Наш (férfi)	<i>miénk</i>
Наша (nő)	<i>miénk</i>
Наши	<i>mieink</i>

Коли? Mikor?

Днесь	<i>ma</i>	Тогорочный	<i>tavalyi</i>
Учера	<i>tegnap</i>	Будучый	<i>jövő</i>
Завтра	<i>holnap</i>	На будучый рук	<i>jövőre</i>
Позавтра	<i>holnapután</i>	На зачатку	<i>az elején</i>
Позавчера	<i>tegnapelőtt</i>	Пуд час	<i>közben</i>
Рано	<i>reggel</i>	При кунцёви	<i>a végén</i>
Дополудне/дополудня	<i>délelőtt</i>	Такой	<i>azonnal</i>
Полудень	<i>dél</i>	Пуздно	<i>későn</i>
у/на полудень	<i>délben</i>	Часто	<i>gyakran</i>
Пополудень/пополудню	<i>délután</i>	Рідко	<i>ritkán</i>
Вечер, вечар	<i>este</i>	Даколи	<i>néha</i>
Нуч/уночи	<i>éjjel</i>	Нигда	<i>soha</i>
Кажоденно	<i>naponta</i>	Нараз	<i>rögtön</i>
Сесь рук/сёго рока	<i>idén</i>	Уже	<i>már</i>
Сегодашний	<i>idei</i>	Ищи	<i>még</i>
Того рока	<i>tavaly</i>	Пак	<i>majd</i>

Аж	<i>ha</i>	Незадовго	<i>nemsokára</i>
По	<i>után</i>		

Де?(В)удкы? Hol? Honnan?

Туй/ту	<i>itt</i>	Нигде	<i>sehol</i>
Там	<i>ott</i>	(В)удты	<i>onnan</i>
Десь	<i>valahol</i>	(В)удсі	<i>innen</i>

Як? Hogy? Hogyan?

Тяжко	<i>nehezen</i>	Вдячно, сівешно	<i>szívesen</i>
Легко	<i>könnyen</i>	Назад	<i>ismét</i>
Дуже	<i> nagyon</i>	Яло	<i>illendő</i>
Помаленькы/помалї	<i>lassan</i>	Наперед	<i>előre</i>

Кулько/келё? Mennyi?

Єден	<i>egy</i>	Пятнаццять	<i>tizenöt</i>
Два	<i>kettő</i>	Шістнадцять	<i>tizenhat</i>
Двос	<i>ketten</i>	Сімнадцять	<i>tizenhét</i>
Три	<i>három</i>	Вусямнаццять	<i>tizennyolc</i>
Трос	<i>hármán</i>	Девятнадцять	<i>tizenkilenc</i>
Чотыри	<i>négy</i>	Дваццять	<i>húsz</i>
Четверо	<i>négyen</i>	Тридцять	<i>harminc</i>
Пять	<i>öt</i>	Сорок	<i>negyven</i>
Пятеро	<i>öten</i>	Пятьдесять	<i>ötven</i>
Шість	<i>hat</i>	Шістьдесять	<i>hatvan</i>
Шестеро	<i>hatan</i>	Сімдесять	<i>hetven</i>
Сім	<i>hét</i>	Вусямдесять	<i>nyolcvan</i>
Семеро	<i>heten</i>	Девятьдесять	<i>kilencven</i>
Вусям	<i>nyolc</i>	Сто	<i>száz</i>
Восьмеро	<i>nyolcan</i>	Двасто	<i>kettőszáz</i>
Девять	<i>kilenc</i>	Тристо	<i>háromszáz</i>
Девятеро	<i>kilencen</i>	Чотыристо	<i>négyszáz</i>
Десять	<i>tíz</i>	Пятьсто	<i>ötszáz</i>
Десятеро	<i>tízen</i>	Шістьсто	<i>hatszáz</i>
Єденнадцять	<i>tizenegy</i>	Сімсто	<i>hétsház</i>
Дванадцять	<i>tizenkettő</i>	Вусямсто	<i>nyolcszáz</i>
Тринадцять	<i>tizenhárom</i>	Девятьсто	<i>kilencszáz</i>
Чотыринаццять	<i>tizennégy</i>	Тысяча	<i>ezer</i>

Што робить? Што робить ся? Mit csinál? Mi történik?
Што робив? Што най робить? Mit csinált? Mit csináljon?

Представляти bemutat, elképzél

Я представляю	ты представляешь	вун/она представлять
<i>én bemutatatom</i>	<i>te bemutatod</i>	<i>ő bemutatja</i>
мы представляем	вы представляете	они представляют
<i>mi bemutatjuk</i>	<i>ti bemutatjátok</i>	<i>ők bemutatják</i>
Представив/представила	представили	
<i>én bemutatam, te bemutatattad, ő bemutatatta</i>	<i>mi bemutatattuk, ti bemutatattátok, ők bemutatatták</i>	
Представ!	Представьте!	
<i>Mutasd be!</i>	<i>Mutassátok be! Mutassák be!</i>	

Жыти él/lakik

Я жыю	ты жыш	вун/она/оно жые
<i>Én élek</i>	<i>te élsz</i>	<i>ő él</i>
мы жыеме	вы жыете	они жыють
<i>mi élünk</i>	<i>ti éltek</i>	<i>ők élnek</i>
Жыв/жыла/жыло	жыли	
<i>én éltem, te éltél, ő élt</i>	<i>mi éltünk, ti éltetek, ők éltek</i>	
Жый!	Жыйте!	
<i>Élj!</i>	<i>Éljetek! Éljenek!</i>	

Мати van valamije /birtokol

Я мам/маю	ты маш/маеш	вун/она/оно мае
<i>Nekem van</i>	<i>neked van</i>	<i>neki van</i>
мы маеме	вы маете	они мають
<i>nekünk van</i>	<i>nektek van</i>	<i>nekik van</i>
Мав/мала/мало	мали	
<i>nekem, neked, neki volt</i>	<i>nekünk, nektek, nekik volt</i>	
Май!	Майте!	
<i>Legyen neked!</i>	<i>Legyen nektek! Legyen maguknak!</i>	

Говорити beszél

Я говорю	ты говориш	вун/она говорить
<i>Én beszélek</i>	<i>te beszélsz</i>	<i>ő beszél</i>
мы говориме	вы говорите	они говорят
<i>mi beszélünk</i>	<i>ti beszéltek</i>	<i>ők beszélnek</i>
Говорив/говорила/говорило	говорили	
<i>én beszéltem, te beszéltél, ő beszélt</i>	<i>mi beszélünk, ti beszéltek, ők beszéltek</i>	
Говорь!	Говорьте!	
<i>Beszélj!</i>	<i>Beszéljete! Beszéljenek!</i>	

Казати **mond**

Я кажу	ты кажеш	вун/она каже
<i>Én mondom</i>	<i>te mondosd</i>	<i>ő mondja</i>
мы кажеме	вы кажете	они кажутъ
<i>mi mondjuk</i>	<i>ti mondjátok</i>	<i>ők mondják</i>
Казав/казала/казало	казали	
<i>én mondtam, te mondtad, ő mondta</i>	<i>mi mondtuk, ti mondtátok, ők mondták</i>	
Каж!	Кажте!	
<i>Mondd!</i>	<i>Mondjátok! Mondják!</i>	

Писати ся **hívni / vezetékneve**

Я пишу ся	ты пишеш ся	вун/она пише ся
<i>engemet hívnak</i>	<i>téged hívnak</i>	<i>őt hívják</i>
мы пишеме ся	вы пишете ся	они пишутъ ся
<i>minket hívnak</i>	<i>titeket hívnak</i>	<i>őket hívják</i>
Писав ся/писала ся	писали ся	
<i>engemet hívtak, téged hívtak, őt hívták</i>	<i>minket hívtak, titeket hívtak, őket hívták</i>	

Родити ся **születik**

Я родила ся	ты родив ся	вун родив ся, она родила ся, оно родило ся
<i>én születtem</i>	<i>te születéltél</i>	<i>ő született</i>
мы родили ся	вы родили ся	они родили ся
<i>mi születtünk</i>	<i>ti születettetek</i>	<i>ők születtek</i>

Кончати **befejez, végez**

Я кончаю	ты кончаеш	вун/она кончае
<i>Én befejezem</i>	<i>te befejezed</i>	<i>ő befejezi,</i>
мы кончаеме	вы кончаеете	они кончаютъ
<i>mi befejezzük</i>	<i>ti befejezitek</i>	<i>ők befejezik</i>
(С/за)кончив/кончила	кончили	
<i>én befejeztem, te befejezted, ő befejezte</i>	<i>mi befejeztük, ti befejeztétek, ők befejezték</i>	
(С/за)конч!	Кончте!	
<i>Fejezd be!</i>	<i>Fejezzétek be! Fejezzék be!</i>	

Зачати **elkezd**

Я зачинам	ты зачинаш	вун/она зачинать
<i>Én elkezdem</i>	<i>te elkezded</i>	<i>ő elkezdi</i>
мы зачинаеме	вы зачинаеете	они зачинаютъ/тъ
<i>mi elkezdjük</i>	<i>ti elkezditek</i>	<i>ők elkezdik</i>
Зачав/зачала	зачали	
<i>én elkezdtem, te elkezded, ő elkezdte</i>	<i>mi elkezdünk, ti elkezdétek, ők elkezdtek</i>	

Зачни!	Зачніть!
<i>Kezdd el!</i>	<i>Kezdjétek el! Kezdjék el!</i>

Робити **dolgozik, tesz/készít valamit**

я роблю	ты робиш	вун/она робить
<i>én dolgozok</i>	<i>te dolgozol</i>	<i>ő dolgozik</i>
мы робиме	вы робите	они роблять
<i>mi dolgozunk</i>	<i>ti dolgoztok</i>	<i>ők dolgoznak</i>
Робив/робила	робили	
<i>én dolgoztam, te dolgoztál, ő dolgozott</i>	<i>mi dolgoztunk, ti dolgoztatok, ők dolgoztak</i>	
Роб!	Робте!	
<i>Dolgozz!</i>	<i>Dolgozzatok! Dolgozzanak!</i>	

Любити **szeret valakit/valamit, szeret valamivel foglalkozni**

Я люблю	ты любиш	вун/она любить
<i>Én szeretem</i>	<i>te szereted</i>	<i>ő szereti</i>
мы любиме	вы любите	они любя́ть
<i>mi szeretünk</i>	<i>ti szeretitek</i>	<i>ők szeretik</i>
Любив/любила	любили	
<i>én szerettem, te szeretted/szeretél, ő szeretett</i>	<i>mi szeretttük/szerettünk, ti szerettetek/szerettétek, ők szerettek/szerették</i>	
Люби!	Люби́ть!	
<i>Szeresd!</i>	<i>Szeressetek! Szeressenek!</i>	

Помагати **segít**

Я помагам	ты помагаш	вун/она помагать
<i>Én segítek</i>	<i>te segítsz</i>	<i>ő segít</i>
мы помага́еме	вы помага́ете	они помагаву́ть
<i>mi segítünk</i>	<i>ti segítetek</i>	<i>ők segítenek</i>
Помагав/помагала	помагали	
<i>én segítettem, te segítettél, ő segített</i>	<i>mi segítettünk, ti segítettetek, ők segítettetek</i>	
Поможи!	Поможіть!	
<i>Segíts!</i>	<i>Segítsetek! Segítsenek!</i>	

Спознати ся **megismerkedik**

Я спознаю ся	ты спознаєш ся	вун/она спознає ся
<i>én megismerkedek</i>	<i>te megismerkedsz</i>	<i>ő megismerkedik</i>
мы спозна́еме ся	вы спозна́ете ся	они спознаю́ть ся
<i>mi megismerkedünk</i>	<i>ti megismerkedtek</i>	<i>ők megismerkednek</i>
Спознав ся/спознала ся	спознали ся	
<i>én megismerkedtem, te megismerkedtél, ő megismerkedett</i>	<i>mi megismerkedtünk, ti megismerkedtetek, ők megismerkedtek</i>	

Спознай!	Спознайте!
<i>Ismerkedj meg!</i>	<i>Ismerkedjetek meg! Ismerkedjenek meg!</i>

Нащивляти látogat

Я нащивляю	ты нащивляешь	вун/она нащивляет
<i>én látogatom</i>	<i>te látogatsz</i>	<i>ő látogat</i>
мы нащивляем	вы нащивляете	они нащивляют
<i>mi látogatunk</i>	<i>ti látogattok</i>	<i>ők látogatják</i>
Нащивляю/нащивляла	нащивляли	
<i>én látogattam, te látogattad, ő látogatta</i>	<i>mi látogattuk, ti látogattatok, ők látogatták</i>	
Нащивляй!	Нащивляйте!	
<i>Látogasd!</i>	<i>Látogassátok! Látogassák!</i>	

Складовати összeállít/összeszerel

Я складываю	ты складываешь	вун/она складывает
<i>Én összeállítom</i>	<i>te összeállítod</i>	<i>ő összeállítja</i>
мы складываем	вы складываете	они складывают
<i>mi összeállítjuk</i>	<i>ti összeállítjátok</i>	<i>ők összeállítják</i>
Склав/склала	склали	
<i>én összeállítottam, te összeállítottad, ő összeállította</i>	<i>mi összeállítottuk, ti összeállítottátok, ők összeállították</i>	
Складь!	Складьте!	
<i>Allítsd össze!</i>	<i>Allítsátok össze! Allítsák össze!</i>	

Побзерати megnéz

Я побзераю	ты побзераешь	вун/она побзерает
<i>én megnézem</i>	<i>te megnézed</i>	<i>ő megnézi</i>
мы побзераем	вы побзераете	они побзерают
<i>mi megnézzük</i>	<i>ti megnézték</i>	<i>ők megnézik</i>
Побзераю/побзерала	побзерали	
<i>én megnéztem, te megnézted, ő megnézte</i>	<i>mi megnéztük, ti megnéztétek, ők megnézték</i>	
Побзерай!	Побзерайте!	
<i>Nézd meg!</i>	<i>Nézzétek meg! Nézzék meg!</i>	

Приказовати beszélget

Я приказываю	ты приказываешь	вун/она приказывает
<i>Én beszélgetek</i>	<i>te beszélgetsz</i>	<i>ő beszélget</i>
мы приказываем	вы приказываете	они приказывают
<i>mi beszélgetünk</i>	<i>ti beszélgettek</i>	<i>ők beszélgetnek</i>
Приказываю/приказывала	приказывали	
<i>én beszélgettem, te beszélgettél, ő beszélgetett</i>	<i>mi beszélgettünk, ti beszélgettetek, ők beszélgettek</i>	

Прикажуй!	Прикажуйте!
<i>Beszélgess!</i>	<i>Beszélgessetek! Beszélgessenek!</i>
Най ся не прикажуйе!	Не прикажуй!
<i>El ne kiabáljuk!</i>	<i>Ne mondd! /csodálkozásnál/</i>

Ити **megy**

Я иду	ты идеш	вун/она/оно иде
<i>Én megyek</i>	<i>te mégy</i>	<i>ő megy</i>
мы идеме	вы идете	они идуть
<i>mi megyünk</i>	<i>ti mentek</i>	<i>ők mennek</i>
Ишов/ишла	ишли	
<i>én mentem, te mentél, ő ment</i>	<i>mi mentünk, ti mentetek, ők mentek</i>	
Иди!	Идїть!	
<i>Menj!</i>	<i>Menjetek! Menjenek!</i>	

Ходити **jár**

Я ходжу	ты ходиш	вун/она/оно ходить
<i>Én járok</i>	<i>te jársz</i>	<i>ő jár</i>
мы ходиме	вы ходите	они ходять
<i>mi járunk</i>	<i>ti jártok</i>	<i>ők járnak</i>
Ходив/ходила	ходили	
<i>én jártam, te jártál, ő járt</i>	<i>mi jártunk, ti jártatok, ők jártak</i>	
Ходь!	Ходьте!	
<i>Járj!</i>	<i>Járjatok! Járjanak!</i>	

Могти прийти дому **haza jöhet /haza tud jönni**

Я можу	ты можеш	вун/она/оно може
<i>Én hazajöhetek</i>	<i>te hazajöhetsz</i>	<i>ő hazajöhet</i>
мы можеме	вы можете	они можуть
<i>mi hazajöhetünk</i>	<i>ti hazajöhettek</i>	<i>ők hazajöhetnek</i>

Муг/могла прийти дому	могли прийти дому
<i>haza tudott jönni</i>	<i>haza tudatok, haza tudtak jönni</i>

Можеш прийти дому!	Можете прийти дому!
<i>Haza tudsz jönni!</i>	<i>Haza tudtok/tudnak jönni!</i>

Бік   **Életkor**

Дітвача	<i>csecsemő</i>
Дітина/дітвак	<i>gyermek</i>
Пудросток	<i>tizenéves</i>
Молодий/молодяк	<i>fiatal</i>
Постарших годов	<i>középkorú</i>
У годах	<i>idős</i>
Старый	<i>öreg</i>
Має 40 годов/рокув	<i>40 éves</i>

Скоро 40 годов/рокув	<i>40 felé jár</i>
Ищи не має 40 годов/рокув	<i>még nincs 40 éves</i>
Веце ги 40 годов/рокув	<i>elmúlt 40 éves</i>

Вупозир чоловіка   **Külső leírás**

Постава	<i>Termet</i>
Высокий/-а	<i>magas</i>
Низький/-а	<i>alacsony</i>
Посередній/-а	<i>középmagas</i>
Волося	<i>Haj</i>
Довгоє	<i>hosszú</i>
Куртоє	<i>rövid</i>
Лысий/-а	<i>kopasz</i>

Рвунное	<i>egyenes</i>
Кучерявое	<i>göndör</i>
Білявое/блондин/-ка	<i>szőke</i>
Барнастоє/шатен/-ка	<i>barna</i>
Гестенёвое	<i>gesztenyebarna</i>
Чорное/брюнет/-ка	<i>fekete</i>
Рыжий/-а	<i>vörös</i>
Сивый/-а	<i>ősz</i>

Лице/тварь   **Arc**

Овалное	<i>ovális</i>
Круглос	<i>kerek</i>
Блїдос	<i>sápadt</i>
Черленос	<i>piros</i>

Чоло	<i>homlok</i>
Брыва	<i>szemöldök</i>
Кліпка/-кы	<i>szempilla</i>
	<i>szempillák</i>

Очи/вочї   **Szemek**

Великі	<i>nagy</i>
Малї	<i>kicsi</i>
Круглї	<i>kerek</i>
Барнастї	<i>barna</i>

Чорнї	<i>fekete</i>
Синї	<i>kék</i>
Зеленї	<i>zöld</i>
Сїрї/сивї	<i>szürke</i>

Нус   **Orr**

Великий	<i>nagy</i>
Мальй	<i>kicsi</i>
Курносый	<i>pisze</i>

Широкый	<i>széles</i>
Горбатый	<i>hajlott</i>

Губы/Гамбы/рот   **Ajak, száj**

Гамбатый/губастый	<i>vastag</i>
Узкий	<i>keskeny</i>
Великий	<i>nagy</i>
Мальй	<i>kicsi</i>

Борода	<i>szakáll</i>
Бавуса	<i>bajusz</i>
Шья	<i>nyak</i>

Характер	természet			
Благый	<i>jó</i>	–	злый/недобрый	<i>rossz</i>
Мудрый	<i>okos</i>	–	глупый	<i>buta</i>
Талантливый	<i>tehetséges</i>	–	бездарный	<i>tehetségtelen</i>
Веселый	<i>vidám</i>	–	смутный	<i>szomorú</i>
Щирый	<i>őszinte</i>	–	скрытный	<i>zárkózott</i>
Добродячный	<i>szívélyes</i>	–	грубый	<i>goromba</i>
Спокойный	<i>nyugodt</i>	–	нервозный	<i>ideges</i>
Серьозный	<i>komoly</i>	–	несерьозный	<i>komolytalan</i>
Прецизный	<i>pontos</i>	–	непрецизный	<i>pontatlan</i>
Прилїжний	<i>szorgalmas</i>	–	лїнивий	<i>lusta</i>
Робутный	<i>munkaszerető</i>	–	комотный	<i>kényelmes</i>
Правдивый	<i>igazságos</i>	–	брехливый	<i>hazudós</i>
Храбрый	<i>bátor</i>	–	боязливый	<i>gyáva</i>
Скромный	<i>széreny</i>	–	гордый	<i>gőgös</i>
Жывый/шїковный	<i>élénk</i>	–	впертый	<i>makacs</i>
Честный	<i>szófogadó</i>	–	гунцут	<i>huncut</i>

Державы, національность, державанство, языки **államok, nemzetiség, állampolgárság, nyelvek**

Держава	<i>állam</i>
Державян/державянка/державяны	<i>állampolgár/férfi, nő/, állampolgarok</i>
Державник	<i>államférfi</i>
Державный	<i>állami</i>
Державотворчы	<i>államalkotó</i>
Державность	<i>államiság</i>
Національность	<i>nemzetiség</i>
Материнський язык	<i>anyanyelv</i>
Материнський знак	<i>anyajegy</i>
Материнська вакація	<i>gyermekgondozási szabadság</i>

Зъєдинені Штаты Америки

Америцан/Америцанка/Америцаны
Америцький/америцька/америцькое/америцькі
Англійський язык, по англійськы

Amerikai Egyesült Államok

amerikai (férfi, nő)/amerikaiak
amerikai
angol nyelv, angolul

Канада

Канадян/Канадянка/Канадяны
Канадський/канадська/канадськое/канадські
Французський язык, по французськы

Kanada

kanadai (férfi, nő)/kanadaiak
kanadai
francia nyelv, franciául

Мадырщина

Мадыр/Мадырка/Мадыры
 Мадырськый/мадырська/мадырськое/мадырськї
 Мадырськый язык, по мадырськы

Польша

Поляк/Польшка/Полякы
 Польськый/польська/польськое/польськї
 Польськый язык, по польскы

Пудкарпатя

Пудкарпатськый/пудкарпатська/
 пудкарпатськое/пудкарпатськї
 Русин/Русинка/Русины
 Руснак/Русначка/Руснакы
 Рутен/Рутенка/Рутены
 Русинськый/русинська/русинськое/русинськї
 Руснацькый/руснацька/руснацькое/руснацькї
 Рутенськый/рутенська/рутенськое/рутенськї
 Русинськый язык, по русинськы
 Руснацькый язык, по руснацькы
 Рутенськый язык, по рутенськы

Румынія

Румын/Румынка/Румыны
 Румынськый/румынская/румынськое/румынськї
 Румынськый язык, по румынськы

Сербія

Серб/Сербкіня/Сербы
 Сербськый/сербська/сербськое/сербськї
 Сербськый язык, по сербськы

Словакія

Словак/Словачка/Словакы
 Словацькый/словацька/словацькое/словацькї
 Словацькый язык, по словацькы

Украина

Украинець/Украинка/Украинці
 Украинськый/українська/українськое/українськї
 Украинськый язык, по украинськы

Magyarország

magyar (férfi, nő)/magyarok
magyar
magyar nyelv, magyarul

Lengyelország

lengyel (férfi, nő)/lengyelek
lengyel
lengyel nyelv, magyarul

Kárpátalja

kárpátaljai
ruszin (férfi, nő)/ruszinok
ruszin (férfi, nő)/ruszinok
ruszin (férfi, nő)/ruszinok
ruszin
ruszin
ruszin nyelv, ruszinul
ruszin nyelv, ruszinul
ruszin nyelv, ruszinul

Románia

román (férfi, nő)/románok
román
román nyelv, románul

Szerbia

szerb (férfi, nő)/szerbek
szerb
szerb nyelv, szerbül

Szlovákia

szlovák (férfi, nő)/szlovákok
szlovák
szlovák nyelv, szlovákul

Ukrajna

ukrán (férfi, nő)/ukránok
ukrán
ukrán nyelv, ukránul

Прозвище   Vezetéknév

Мое имя Крістіна.	<i>Engem Krisztinának hívnak.</i>
Мое прозвище Ковач.	<i>Vezetéknevem Kovács.</i>
Имя/имено	<i>keresztnev</i>
Мое имя Крістіна.	<i>Keresztnevem Krisztina</i>
Родила-м ся двадцять первого юлія 1984-го рока	<i>Születtem 1984. július 21.</i>
Паспорт	<i>személyi igazolvány</i>
Заграничный паспорт	<i>útlevel</i>
Адрес	<i>lakcím</i>
Пан	<i>úr</i>
Пані	<i>hölgy</i>
Регістраційное число платителя дани	<i>adóazonosító jel</i>
Возячское дозволеня/дозволеня на корманёваня авто/права	<i>gépkocsivezetői engedély</i>
Дозволеня на авто/техничный паспорт	<i>gépkocsi forgalmi engedély</i>

ЗАВДАННЯ

Feladatok

Вуповніть анкету/звідалник!   *Töltse ki a kérdőívet!*

- Прозвище и имя: .....
- Дата родження: .....
- Місто родження: .....
- Фамільний стан: .....
- Місто перебуваня: .....
- Державанство: .....
- Національність: .....
- Спеціалізація: .....
- Постава: .....
- Волося: .....
- Очи: .....

Дайте отвiт на вопросы!   *Válaszoljon a kérdésekre!*

- У якуй державі жыете?
.....
- Де жыє твоя родина?
.....

Культко діти мають твої родичі?

Ци маш сестры и братя?

Они молоджі ци старші?

Ко майстаршый межи вами?

Ци ходиш до кіна?

Як часто у школі дискотека?

Кого май любиш у родині?

Як часто стрічаш ся из приятелями?

Де ходите вєдно?

Ци часто нащивляете свою родину?

Яков представляш собі свою родину?

Поставте вопросы!   *Alkosson kérdő mondatokat!*

Пишу ся Ковач. ....

Маю брата и сестру. ....

Мої родичі мають троє діти. ....

Мы жыєме у Маріяповчі. ....

Из приятелями часто ходиме до кіна. ....

У нас у школі дискотека каждую суботу. ....

Майдуже люблю мамку. ....

Мы масме братранку и братранця. ....

Андрій майстаршый у нашуй родині. ....

Мы Русины, жыєме у Мадярщині. ....

Яблоко од яблонки далеко не паде.
Az alma nem esik messze a fájától.

Што на серцю, то и на языкови.
Ami a szívemen, az a számon.

Рука руку мое.
Kéz kezet mos.

Любов из первого позира.
Szerelem első látásra.

Політика – панськоє гунцутство.
A politika – úri huncutság.

Лекція 2. – Вошколованя

2.lecture – Oktatás

Мила Котіко!

Учера пuzдно вечар вернув им ся до Будапешта и такой по лекції сів им писати письмо.

Сёго тыждня учиме ся од понеділка до середи, у четвёрь и пятницю у бібліотеці практична научно–изглядователна работа. Майтяжкый день – второк, маеме чотыри пары, ото вусям раз по сорок пять минут. Межи лекціями пять минут перерва, а межи парами – пув години. Наука ся зачинать у ферталь на девять, так што мушу класти векер на пув сема, обы устигнути зладити ся и не запоздити на лекції.

По сконченю лекцій обідаеме у студентській мензі, а на вечерю у колегіумі заім домашнёе, што ми мамка напаквала. Каждый другый день плаваеме, раз у місяць бавиме фотбал авадь теніс, як година позволять. У нас академічний рук – вто два семестры, у подакотрых універзітетах и інститутах – триместеры. За зимню и літню сесію маеме много экзаменув, рефератув, курсовых работ. Я вубрав темов курсовой работы школованя русинського языка у Мадярщині, пuzдніше буду презентувати реферат на сесю тему. Студентський живот дуже ми ся любить, я гордый, же можу штудувати на універзітеті Ловранда Ётвёша, бо сесе майдавня и майвелика высша школа нашої отцюзнины. У 1635-м році кардінал естергомський Петер Пазмань у Трнаві, днесь Словакія, основав універзітет, котрый мав гуманітарный и теологічний факултеты, а науков руководили отці езуїтського ордена. Теперішній кампус універзітет дустав у 1784-м році, у 19-ум сторочю быв межи 15-ма майвеликыма універзітетами світа. Имня Петера Пазманя носить од 1921-го рока, а имня Ловранда Ётвёша од 1950-го рока. Абітуріент годен вуберати межи многыма факултетами: гуманітарных наук, юридичный, інформатика, педагогічний и псіхологіі, прикладных вадь природознателных наук. Ты знаеш, што я студент первого курса и штудірую історію и філософію на факултеті гуманітарных наук, теперь лажу ся ку первой экзаменаційнуй сесії, завто дому годен им пуйти по экзаменах, а вто буде не так скоро. Прошу Тя, обы-сь ми написала за гімназію и за свої планы на будущность. Дуже радую ся, же спознали сьме ся и надію ся як мож скоро Тя увідіти.

Будапешт, 6-го децембра 2009 .

Из привітом:

Андрій.

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Вернув им ся	<i>visszatértem</i>
Сів им писати	<i>leültem írni</i>
Сѣго тыждня	<i>ezen a héten</i>
Учиме ся	<i>tanulunk</i>
Од понедѣлка до среды	<i>hétfőtől szerdáig</i>
У четверь	<i>csütörtökön</i>
У пятницю	<i>pénteken</i>
Научно-изглядователна работа	<i>tudományos-kutató munka</i>
[ná 'ucsna-észlyáda 'vátelná ra 'batá]	
Авдіторія [ávdı 'tarıjá]	<i>előadóterem egyetemen vagy főiskolán</i>
Лекція [lekcijá]	<i>egyetemi előadás, előadás</i>
Межи лекціями	<i>az előadások között</i>
Перерва [pe 'rervá]	<i>szünet</i>
Пять минут [páty mé 'nut]	<i>öt perc</i>
Пув години [puv hadéné]	<i>félóra</i>
Ферталь на девять [fer 'tály zá deváty]	<i>negyed kilenckor</i>
Пара [pára]	<i>egyetemi tanóra/előadás, 2x45 percből áll</i>
Пара	<i>egy pár, néhány/emberpár</i>
Пар/пары	<i>gőz/gőzők</i>
Пара зачинать ся	<i>az előadás kezdődik</i>
Мушу класти	<i>be kell állítanom</i>
Класти [klászté]	<i>rak/tesz</i>
книгу на стул/в ташку [knéhu ná sztu/v tásku]	<i>könyvet az asztalra/táskába tesz</i>
огень [a 'hény]	<i>tűzet rak</i>
звіданя [z 'vidányá]	<i>kérdést tesz fel</i>
хыжу [chézsu]	<i>házat épít</i>
перед суд [pered szud]	<i>bíróság elé visz</i>
дань [dány]	<i>adót kivet</i>
крупплі [krumpli]	<i>krumplit ültet</i>
дилі/паркеты [délyi/párketé]	<i>padlót/parkettát rak</i>
єдно коло другого [je 'den kala druhaha]	<i>összevet/összehasonlít</i>
когось за кого [ka 'haszy zá kaha]	<i>valakit kinevez valaminek</i>
основы [asz 'navé]	<i>alapokat lerak</i>
Векер/будилник на пув сема [veker/budélynék]	<i>a vekkert/ébresztő órát</i>
Обы устигнути зладити ся	<i>hogy időm legyen elkészülni</i>
По сконченю лекції обідаєме	<i>Az előadások végeztével ebédelünk</i>
Обід [abid]	<i>ebéd</i>
Обідати [a 'bidáté]	<i>ebédel</i>
У студентській мензі [u sztu 'dentszykuj menzi]	<i>az egyetemi étkezdében/menzán</i>

На вечерю у колегіумі	<i>vacsorára a kollégiumban</i>
Заїм домашнєє	<i>beharapok egy kis hazait</i>
Їсти [<i>fjiszté</i>]	<i>eszik</i>
Їстиво	<i>étel/étek</i>
Їсти кого	<i>valakit idegesít</i>
Їсти ся	<i>idegeskedik</i>
Тото ня їст	<i>az idegesít engemet</i>
Напаковала [<i>nápáka 'válá</i>]	<i>becsomagolt</i>
Плаваєме [<i>p 'lávájeme</i>]	<i>úszunk</i>
Бавиме фотбал авадь теніс	<i>futballozunk vagy teniszezünk</i>
Як година позволять	<i>ahogy az idő engedi</i>
Вечеря [<i>ve 'cseryá</i>]	<i>vacsora</i>
Вечеряти [<i>ve 'cseryáté</i>]	<i>vacsorázik</i>
Фрыштик [<i>f 'résték</i>]	<i>reggeli</i>
Фрыштиковати [<i>fréstéka 'váté</i>]	<i>reggelizik</i>
Курс [<i>kursz</i>]	<i>egyetemi évfolyam/kurzus</i>
Академічний рук [<i>ákáde 'micsnéj ruk</i>]	<i>egyetemi/főiskolai tanév</i>
Семестер [<i>sze 'meszter</i>]	<i>egyetemi/főiskolai szemeszter/félév</i>
Сесія [<i>szeszijá</i>]	<i>egyetem/főiskolai vizsgaidőszak</i>
Зимня и літня сесія	<i>téli és nyári vizsgaidőszak</i>
Екзамен/-ы [<i>ek 'zámen</i>]	<i>vizsga, vizsgák</i>
Зачислення/-ня [<i>zá 'csészlenyá</i>]	<i>szigorlat</i>
Індекс/-ы	<i>index</i>
Реферат/-ы [<i>refe 'rát</i>]	<i>egyetemi vagy főiskolai</i>
	<i>szakmai beszámoló</i>
Курсова робота/курсові роботи	<i>évfolyammunka</i>
Темов курсової роботи	<i>az évfolyammunka témája</i>
Діпломна робота	<i>diplomamunka</i>
Школованя [<i>ska 'laványá</i>]	<i>oktatás</i>
Буду презентувати [<i>буду prezenta 'váté</i>]	<i>bemutatom</i>
Майдавня	<i>legrégibb</i>
Майвелика	<i>legnagyobb</i>
Высша школа [<i>vészsa skalá</i>]	<i>felsőfokú intézmény</i>
Нашої отцознини [<i>násoji út 'cjuznéne</i>]	<i>hazánknak</i>
Кардинал естергомський	
[<i>kárdi 'nál eszter 'gomszykéj</i>]	<i>esztergomi hercegprímás</i>
Словакія	<i>Szlovákia</i>
Основав університет [<i>aszna 'váv univerzé 'tet</i>]	<i>egyetemet alapított</i>
Гуманітарний и теологічний факультети	<i>bölcsészettudományi és teológiai</i>
	<i>fakultás/kar</i>
Факультет/ы [<i>fákul 'tet</i>]	<i>fakultás/ok, kar/karok</i>
Науков руководили [<i>ná 'ukov rukava 'délé</i>]	<i>az oktatást irányították</i>
Отці єзуїтського ордена	
[<i>at 'cyi jezu 'itszykaha ardená</i>]	<i>az jezsuita rendi atyák</i>
Отець/-тці	<i>atya/pap/lelkész</i>

Орден/-ы [arden]	rend/kitüntetés/érem
Монах/-ы [ma 'nách]	szertetes/szerzetesek
Монашка/-кы [ma 'nászká]	apáca/apácák
Кампус універзітэт дустав	a jelenlegi épületegyüttest az egyetem kapta
Имя Петера Пазманя носит	Pázmány Péter nevét viseli
Абітуріент годен вуберати	a felvételiző választhat
Межи многима факултетами	számos fakultás/kar között
Гуманітарных наук [humáni 'tárnéч ná 'uk]	bölcsészettudományi kar
Юрідичный [juri 'dicsnéj]	jogtudományi kar
Інфармацікі [infar 'mátéké]	számítástechnikai kar
Педагогічний [pedága 'gicsnéj]	pedagógiai/tanárképző
Псіхологіі [pszicha 'lagij]	pszichológiai
Прикладных/природознателных наук	természettudományi
[préklád 'néч/préradaz 'nátelynéч]	реktor
Ректор [rektor]	реktor helyettes
Проректор [pro 'rektor]	tanszék/szószék
Кафедра [káfedrá]	tanszékvezető
Завідуючій кафедров [zá 'vidujcséj káfedrav]	professzor
Професор [pra 'feszar]	a tudományok doktora
Доктор наук [daktor ná 'uk]	docens
Доцент [da 'cent]	a tudományok kandidátusa
Кандидат наук [kándé 'dát ná 'uk]	asszisztens
Асістент/-ка [ászisz 'tent]	laboratórium
Лабораторія [lábará 'taria]	tudod, hogy én elsőéves diák vagyok
Ты знаеш, што я студент первого курса	történelmet és filozófiát tanulok
Штудірую історію і філосафію	most készülök
Теперь лажу ся	haza tudok menni
Дому годен им пуйти	terveidről a jövőre nézve
Про твої планы на будучность	egyetemi hallgató, diák
Студент [sztu 'dent]	hallgatói
Студентський [sztu 'dentszykéj]	sport
Спорт [sz 'part]	sporttal kapcsolatos, sportos
Спортивный [szpar 'tévnéj]	sportolás
Спортованя	sportoló
Спортсмен [szpartsz 'men]	sportol
Спортовати	labdarúgás
Фотбал	futball labda
Фотбал лопта	a mérkőzés döntetlenre végződött
Фотбал закончив ся нула-нула	labdarúgó
Фотбаліста	pálya
Бавище:	sportpálya
спортивной бавище	játszóter
дїточой бавище	olimpiai játékok
олімпійські бавища	hazárd játékok
газардні бавища	

Бавити	<i>játszik</i>
фотбал	<i>futballozik</i>
теніс	<i>teniszeznek</i>
столный теніс	<i>asztali teniszeznek</i>
волібал	<i>röplabdázik</i>
кошарку	<i>kosárlabdázik</i>
водное поло	<i>vízilabda</i>
Тенісіста/-ка	<i>teniszező</i>
Тенісовый	<i>tenisszel kapcsolatos</i>
Воліболіста/-ка	<i>röplabdázó</i>
Воліболовый	<i>röplabdával kapcsolatos</i>
Кошаркаш/-ка	<i>kosárlabdázó</i>
Кошарковый	<i>kosárlabdával kapcsolatos</i>
Ватерполіста	<i>vízilabdázó</i>
Плавати	<i>úszik</i>
Плаваня	<i>úszás</i>
Плаварня/басейн	<i>uszoda</i>
Плавач/пловчиха	<i>úszó</i>
Льжи	<i>sí</i>
Льжованя	<i>síelés</i>
Льжовати ся	<i>síel</i>
Льжарь/-ка	<i>síelő/síző</i>
Корчолі	<i>korcsolya</i>
Корчолія	<i>korcsolyázás</i>
Корчоліати	<i>korcsolyázik</i>
Корчоліаш/-ка	<i>korcsolyázó</i>
Біциглі	<i>kerékpár/bicikli</i>
Біциглеваня	<i>kerékpározás</i>
Біциглевати ся	<i>kerékpározik</i>
Біцигліста	<i>kerékpározó</i>
Біг	<i>futás</i>
Бігати	<i>fut</i>
Бігун/-ка	<i>futó</i>
Шампіон/-ка	<i>bajnok</i>
Шампіонат	<i>bajnokság</i>
Шампіонат дружин/екіп	<i>csapatbajnokság</i>
Бавити гостей	<i>szórakoztat</i>
Бавити ролю	<i>szerepet játszik</i>
Бавити дітвача	<i>gyereket gondoz</i>
Бавити о чум	<i>pletykál valamiről</i>
Бавити ся	<i>játszik</i>
Бавити ся у чум	<i>ért valamihez, kedvel valamit</i>
Каждый	<i>minden</i>
Каждодень	<i>hétköznapi</i>
Каждоденный/каждоднёвый	<i>hétköznapi</i>

Каждоднёво	<i>naponta</i>
Каждый знае	<i>közismert</i>
Перед	<i>előtt, előtte</i>
Перед/авта/	<i>az autó eleje</i>
Перед зачатком	<i>a kezdetek előtt</i>
Перед часом	<i>korábban, egy ideje</i>
На самый перед	<i>mindenek előtt</i>
Зачаток	<i>kezdet</i>
На/зо зачатку	<i>eleinte</i>
Зачати	<i>elkezd</i>
Зачати ся	<i>elkezdődik</i>
Конець	<i>vége</i>
Конець села	<i>a falu vége</i>
На конець	<i>végezetül</i>
Кончити роботу	<i>befejezi a munkát</i>
Кончити школу/універзітет	<i>befejezi az iskolát, egyetemet</i>
Година/час [<i>hadéná/csász</i>]	<i>óra/egy óra</i>
Година [<i>ha'déná</i>]	<i>időjárás, hangsúly az „u” betűn</i>
Учебна година [<i>u'csebná</i>]	<i>tanóra</i>
Година співу [<i>sz'pivu</i>]	<i>énekkóra</i>
Годинка [<i>hadénká</i>]	<i>óra (szerkezet)</i>
Піскова [<i>pisz'kavá</i>]	<i>homokóra</i>
Сонічна [<i>szanyicsná</i>]	<i>napóra</i>
Жебова [<i>zse'bavá</i>]	<i>zsebbóra</i>
на руку [<i>ná ruku</i>]	<i>karóra</i>
годинка добрі ходить	<i>az óra pontosan jár</i>
годинка недобрі ходить	<i>az óra rosszul jár</i>
годинка понаглять двома минутами	<i>az óra két percet siet</i>
годинка поздить дві минуты	<i>az óra két percet késik</i>
за ходом годинки	<i>az óramutató irányában</i>
газова годинка	<i>gázóra</i>
годинка на воду, на електрику	<i>vízóra, áramérő</i>
годинарь	<i>órásmaster</i>
векер/будилник	<i>ébresztőóra</i>
Будити [<i>bu'dété</i>]	<i>ébreszt</i>
Пробудити	<i>felébreszt</i>
Пробудити ся	<i>felébred</i>
Нараз	<i>rögtön</i>
Тяжко	<i>nehezen</i>
Легко	<i>könnyen</i>
На час	<i>időben</i>
Сим часом	<i>jelenleg</i>
Час уже ити	<i>ideje indulni</i>
Найти час	<i>időt szakít</i>
Час ушытко загоїть	<i>Az idő mindent begyógyít</i>

Ушыткому свуй час	<i>Mindent a maga idejében</i>
Минута [mé'nutá]	<i>perc</i>
Точно на минуты	<i>percre pontosan</i>
Минута тиха	<i>egy perc néma csend (gyásznál)</i>
Што минуто	<i>minden percben</i>
У туй минуті	<i>rögtön, abban a percben</i>
Десять минут по єднуй	<i>tíz perccel múlt egy óra</i>
Секунда [sze'kundá]	<i>másodperc</i>
Секунда	<i>kettes osztályzat</i>
Ферталь [fer'tály]	<i>negyed</i>
Ферталь на пять	<i>negyed öt</i>
Три ферталі на шість	<i>háromnegyed hat</i>
За ферталь шість	<i>háromnegyed hat</i>
Пув [puv]	<i>fél</i>
Пув пята	<i>fél öt</i>
Минати [mé'náté]	<i>múlik</i>
Час скоро минав	<i>gyorsan múlt az idő</i>
Минули штацію	<i>elhagytuk az állomást</i>
Минувшина/минуволь	<i>múlt</i>
Минувший	<i>elmúlt</i>
Минути	<i>elmúlik, megszűnik</i>
Наука [ná'uká]	<i>tanulmány, tudomány</i>
Научник [ná'ucsnék]	<i>tudós</i>
Мати науку математики и географіі	<i>matematikát és földrajzat tanul</i>
Наученя	<i>tanóra</i>
Научованя	<i>oktatás</i>
Наученя маніры	<i>nevelés</i>
Взяти наученя	<i>okul</i>
Научовати	<i>oktat</i>
Научовати ся	<i>tanul</i>
Научовати ся стих/урок	<i>verset, leckét tanul</i>
Научати	<i>tanít</i>
Научити/на што/	<i>valamire megtanít</i>
Як отець муй мене научив, так я чиню	<i>Úgy teszek, ahogyan apám tanított</i>
Научаючий	<i>oktató</i>
Наученый скоро вставати	<i>Hozzászokott a korai keléshez</i>
Наученый майстер/мештер	<i>szakképzett iparos</i>
Научно–изглядовательный	<i>tudományos – kutató</i>
Учити [u'csété]	<i>tanít</i>
Учити ся [u'csétészья]	<i>tanul</i>
Учитель [u'csétely]	<i>tanító</i>
Ученик/-ця [ucse'nék]	<i>tanuló fiú, lány</i>
Учеництво [ucse'néctva]	<i>tanulók</i>
Ученичный [u'csenécsnéj]	<i>tanulói</i>
Ученый [u'csenėj]	<i>tanult, tudós</i>

Учня [ucsenyá]	oktatás, tanítás
Учачый [ucsácséj]	oktató
Учебник [u'csebnék]	tankönyv
Учебный план [lán]	tanmenet
Учебня, клас [k'lász]	tanterem
Школа [s'kalá]	Iskola
основна/зачаточна [asznav'ná]	általános
средня [sze'rednyá]	közép/gimnázium
професіонална [prafeszia'nálná]	szakközép
высок а [vé'szaká]	felsőfokú
вечерня [ve'csernyá]	esti
екстерна [eksz'terná]	levelező
неділяшня [negyi'lyásnyá]	vasárnapi
Школка [s'kolká]	faiskola
Школка(дїтська)	óvoda
Школяр/-ка [ska'láry]	iskolás fiú (lány)
Школкар/-ка [skol'kárká]	óvodás fiú (lány)
Школити [ska'lété]	tanít
Школований [skal'kavánéj]	tanult
Школарський [skal'kárszykéj]	tanulói
Школованя [ska'lavánnyá]	oktatás
Школство [s'kalsztva]	általános és középfokú oktatás
Школы [s'kalé]	iskolaim/végzettségem
Класа [k'lászá]	osztályterem
Класа	osztály, évfolyam általános és középiskolában
нота [natá]	osztályzat
вузначна [vuznácsná]	jeles
добра [dabrá]	jó
посередня [pasze'rednyá]	közepes
достаточна [dasztá'tacsná]	elégéges
одлична нота [ad'lécsná]	jeles jegy
одликаш [adlé'kás]	jeles tanuló
одличати/-ся [adlé'csátészyá]	megkülönböztet, különbözik
одлично [ad'lécsna]	kitűnően
У котру класу ходиш? [u katru klászu chadés]	Hányadik osztályba jársz?
Первак/-чка [per'vák]	elsőszülött fiú, lány
Первокласник/-ця	elsőosztályos tanulófiú, tanulóány
Первокласный [pervak'lásznék]	első osztályú, kiváló, remek
Первокурсник/-ця [perva'kursznék]	elsőéves egyetemi, főiskolai hallgató
У первину [u per'venu]	először
Вто не первина	nem először
Перво [perva]	előbb
Май перво	mindenek előtt
Як казано перво	ahogyan azt fentebb említettük

Сервус, Андрію!

Твоя сестра Ірина попросила ня написати пару шорикув про научованя русинського языка у моуй бывшуй школі у Комловшці. Многі роки корінні Русины, грекокатолики Комловшкы сокотили наші давні сохташі и материнський язык. Памнятки жывота Русинув нашого села мож побзерати у Хыжі–музейови. На ініціативу пана мера Комловшкы у септембрі 2004-го рока зачав фунговати Комловшський Русинський Всеобучающий Центр. Сим зачало ся школованя русинського языка и народописа про 15 школарюв основної школы и 18 школкарюв захоронкы. Ищи у дїтськуй школці научили сьме ся од пані Едіты русинські співанкы и стихи, колядкы, бавкы. Каждый тыждень из радостѣв чекали сьме второк – день, коли мали сьме чотыри години русинського языка и дві години народописа. Наша учителька была спокуйна, весела, мудра и приліжна. На годинах материнського языка наша учителька пані Марія научила нас читати и писати, грали сьме веселі игры, співали сьме комловшські співанкы, танцѣвали сьме наші народні танці. Стихи, танці и співанкы приладила нам наша учителька. Не было на селі сята без нашої програмы! Будовля школы старенька, айбо мы у нуй чули сьме ся, ги дома, бо мали сьме у нашуй класі модерні столы и стульці, стелажію на книжкы, над таблов – русинський и мадярський прапор, из двох бокув у рамках – гімны. На стінах было много фотографій и наших рисункув из языкового табора у Балатонсепезді и Комловшці, на облаках файні фірганкы и усяды косиці. Недавно у нашуй школі, дякувучи помочи обывателюв села, быв основаный музей, де часто тримлють години народописа. Наша бывша учителька пані Марія и днешнім школарям учить сохташі комловшської свальбы, крестин, пряхы, фаршангув. Грекокатолицька община Комловшкы дуже горда на свої бетлегемеші. Они уже 3 роки бавлять бетлегемські игры и ведно из доростлыма на Сятый Вечар, колядувучи идуть у церьков на Велику Службу. Сяткові традиційні шата дїтѣм зошили старші жоны, родичі, директорка и учителькы школы на добыгті на конкурсі гроші. Надіву ся, же сесі пару шорикув поможуть Ти у написані роботы.

Комловшка, 14-го януара 2010.

До стрічі: Василь

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Едіта [editá]	Edit
Марія [márijá]	Mária
Шор/-ы [sar]	sor (könyvben, üzletben)
днёвны шор [d'nyavněj sar]	napirend
за шором [zá 'saram]	sorban
на кого шор? [ná kaha sar]	Ki következik a sorban?
поза шором [pazá saram]	sonon kívül
научити кого на шор	
[náu 'csété kaha zá sar]	rendre tanítani valakit
дати вшыткому шор [dáté v'sétkomu sar]	mindent rendbe tesz
Народопис/этнографія [nára 'dapész]	népismeret
Сохраняти [szachrá 'nyáté]	őriz, megőríz
Сохташ/-і [szach 'tás]	szokás/-ok
Сокоитити [szakatété]	vigyáz, kímél, megóv, ápol
Сокоченя кожї/волося	
[sza 'kacsenyá kozsi/voloszyá]	a bőr és a haj ápolása
Тримати [t'rémáté]	tart
Не тримало довго [ne trémála dovha]	nem tartott sokáig
Тримати обычай [t'rémáté a 'bécsáj]	őrzi a hagyományt
Тримати ся [t'rémájeszyá]	tartja magát (nem tört meg)
Триманя контактув, традицій	a kapcsolatok és a hagyományok
[t'rémányá kan 'táktuv/trádicij]	fenntartása
Фунговати [funga 'váté]	működik
Фунгованя [fungaványá]	működés
Обыватель/-і [abé 'vátely]	lakos/-ok
Мер [mer]	polgármester
Всеобучаючий [vszeabu 'csájucséj]	általános
Центер/-ы [centr]	központ/-ok
Фаршангы /маслениця [fár 'sángé]	farsang
Играти [éh 'ráté]	játszik (hangszeren), táncol
Играти ся [éh 'rátészyá]	játszik (babával, játékszerekkel)
Игровище/-а [éh 'ravéscse]	sportpálya
Дітської игровище [gyitszykaj éh 'ravéscse]	játzóter
Конкурс/-ы [kankursz]	pályázat/-ok
Зошити [za 'sété]	varr
Пошити [pa 'sété]	megvarr, varrogat
Бетлегемеші [betleHEME 'si]	betlehemesek
Віфлеєм [vijfl 'jem]	Betlehem
Сяткові [szyátkovi]	ünnepi

Роспис/-ы [rasz'pész]	kiírás (pályázaté)
Росписати [raszpé'száté]	pályázatot kiír, díszít, aprólékosan elmesél
Роспорядок годин [rasz'paryádaк hadén]	órarend
Будовля/-ї [bu'davlyá]	épület/-ek
Будовати [buda'váté]	épít
Айбо [ájba]	de
Ги [hé]	mint
Столець/стульці [szta'lécy]	szék, székek
Стул/столы [sz'tul]	asztal/-ok
Столажія/-ї [szta'lászijá]	polc/-ok
Табла/-ы [táblá]	tábla/-ák
Гінжібаба [hinzsibábá]	Boszorkány
Герб [herb]	címer
Гімн/-ы [himn]	himnusz/-ok
Фотографія/-ї [fatag'ráfijá]	fénykép/-ek
Фотографувати [fatagrafá'váté]	fényképez
Рисунок/-нки [ré'szunak]	rajz /rajzok
Рисувати [résza'váté]	rajzol
Фірганка/-кы [firhánká]	függöny/-ök
Косиця/-ці, чічка/-ы [ka'szécya, csicská]	virág/-ok
Співанка/-нки [sz'pivánká]	ének/-ek
Співати [szpi'váté]	énekel
Танець/-ці [tánecy]	tánc/táncok
шоровый танець [sa'ravej tánecy]	menyasszonyi tánc
директор/-ы, директорка/-ы [dè'rektar/-ká]	igazgató/igazgatónő
учитель/-ї, учителька/-ы [u'csétely, -ká]	tanító/tanítónő
добыти [da'bété]	szerez, elér
добыти побіду [da'bété pa'bidu]	győz
добыток [da'bétak]	siker

Дорога Іринко!

Дуже радуюся, же Ты за мене не забула и вдячно напишу Ти за свою школу. У Мучоні Русины жыють уже од 1730 рока и днесь сокотять свої традиції и тримлють грекокатолицькі сята. На всю нашу отцюзнину знамый Музей вушываня и жунський фолклорный вокальный ансамбл „Черлена ружа”. Сёго рока у мучоньській началнуй школї 200 ученикув зачало школный рук. Из них у трёх группах 44 ученикув учиться по русинськы. Маймнога, девятнадцятеро їх у восьмуй класї, дванадцятро у семуй и тринадцятро у пятауй. Я учу ся у семуй класї. У моуй класї сїм дївок и пять хлопцюв. Мы маеме 2 години русинського языка на тыждень. Панї Варвара научила нас русинські буквы, они нам дуже любили ся, бо кирилське писаня было про нас новизнов. По рокови мы зачали читати и писати, а пак училисьме ся представляти нашу родину, вупозир людей. Часто бавиме сїтуації и упражняеме діалоги, години минають весело и скоро. Панї Борїка – мы сяк кличеме нашу учительку, строга, правдива и серїозна, айбо щира и добродячна. Она руководить нашов русинськов фолклорнов танцошськов группов и планує кореографію новых танцюв. Уже много місяцюв нашу школу перебудовують. Панї директорка школы и пан мер Мучоня надївуть ся, што будучого рока у новуй школї можеме мати свою русинську класу. Теперь мы збераеме украшеня про класу, а новї столы, стульці, скрынї и компютеры дає школа.

Будучого рока скончу школу и хочу учити ся у Гойдудорогській церковнуй грекокатолицькуй Гїмназії. У літї у Сепездському языковум таборї ты приказовала ми за гїмназію и як им ся вернула дому, нараз побзерала-м по Інтернатї сайт гїмназії, вудкы по регїстрації дустала-м інформацію. Уже ледвы чекам, обы зачати наученя у гїмназії и стрїтити ся из тобов. Так буду мати старшу приятельку, котра пак ми у многум може помочи.

Мучонь, 29 януара 2010.

Цїлюю: Олена.

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Ирина/Иринка [I'réna, I'renká]	<i>Irén, Irénke</i>
Олена/Оленка [A'lená, A'lenká]	<i>Ilona, Ilonka</i>
Варвара [Vár'várá]	<i>Borbála</i>
Музей [mu'zej]	<i>múzeum</i>
Отцюзнина [út'cuznéna]	<i>haza</i>
Черлена ружа [cse'lená ruzsá]	<i>piros rózsá</i>
Черлена шапочка [Cser'lená sápacská]	<i>Piroska (mesében)</i>
Вушываня [vu'séványá]	<i>hímzés, kivarrás</i>
Вушывати [vusé'váté]	<i>hímez, kivarr</i>
Вушывачка [vusé'vácská]	<i>hímző</i>
Знамый [z'náméj]	<i>híres, ismert</i>
Вокальный [va'kálnéj]	<i>ének</i>
Ансамбл [án'számbl]	<i>együttes</i>
Сітуація/-ї [szitu'ácijá]	<i>szituációs gyakorlatok</i>
Диалог/-ы [diá'lag]	<i>párbeszéd</i>
Як [ják]	<i>amint</i>
Вудкы/воткы [vuđké]	<i>honnan</i>
Інформація [in'far'mácijá]	<i>információ, tájékoztatás</i>
Уже ледвы [u'zse ledvé]	<i>már alig</i>
Пак [pák]	<i>majd</i>
Вежба/упражнения [vezsba'/up'rásznenyá]	<i>gyakorlat (iskolai)</i>
Вежбанка/зошит/-ы [vezsbanká'/zasét]	<i>gyakorló füzet</i>
Вежбати/упражнити ся [vezsbaté'/up'rász'nyátészyá]	<i>gyakorol</i>
Завданя/задача [závdányá, zá'dácsá]	<i>feladat</i>
Завданий [závdánéj]	<i>feladott</i>
Завдати [zav'dáté]	<i>felad (házi feladatot)</i>
Твур/-ы [t'vur]	<i>fogalmazás, fogalmazások</i>
Диктант/-ы [dék'tánt]	<i>tollbamondás</i>
Письмовый/-а,-ое [pészy'mavéj]	<i>írásbeli</i>
Устный/-а,-о [usznéj]	<i>szóbeli</i>
Из памяти [éz pámyáté]	<i>kívülről/ emlékezetből</i>
Памняць [pámyáty]	<i>emlék, emlékezet</i>
Памнятка/-ы [pám'nyátká]	<i>emlék (személyes, történelmi)</i>
Памнятати [pámyá'táté]	<i>emlékezik</i>
Буква/-ы [bukvá, -é]	<i>betű, betűk</i>
Лінія/-ї [linijá]	<i>sor</i>
Днёвник/-ы [d'nyavnék, dnyavné'ké]	<i>napló, naplók</i>

Школарський днівник	<i>iskolai napló</i>
<i>[ska 'lárszykéj d'nyavnék]</i>	<i>osztálynapló</i>
класный днівник/журнал <i>[klász 'néj d'nyavnék]</i>	<i>osztályfőnök</i>
Класный наставник <i>[klész 'néj nász 'távnék]</i>	<i>tanmenet, tanterv</i>
Учебный план <i>[u 'csebnéj plán]</i>	<i>tankönyv</i>
Учебник/-ы <i>[u 'csebnék]</i>	<i>iskolai tanulmányi program</i>
Школна програма <i>[s 'kálná prag 'rámá]</i>	<i>iskolai tanulmányi verseny</i>
Школна олімпіада <i>[s 'kálná olim 'piádá]</i>	<i>bizonyítvány</i>
Табела успішності <i>[tá 'belá usz 'písnasztyi]</i>	<i>osztályzat</i>
Оцінка, оцінення <i>[a 'cinká, a 'cinenyá]</i>	<i>toll</i>
Перо/-а <i>[pera]</i>	<i>ceruza</i>
Церуза/-ы <i>[ce 'ruzá]</i>	<i>radír</i>
Гуміка, гума <i>[gumiká, gumá]</i>	<i>vonalzó</i>
Лінійка/-ы <i>[li 'nijká]</i>	<i>közölkészlet</i>
Готовалня/-і <i>[hata 'válynvá]</i>	<i>számológép</i>
Калкулятор/калькулачка <i>[kálku 'látar, kálku 'lácská]</i>	<i>órarend</i>
Роспис годин <i>[raszpész hadén]</i>	<i>számтан</i>
Арітметика <i>[áritmetéká]</i>	<i>matematika</i>
Математика <i>[máte 'mátéká]</i>	<i>történelem</i>
Історія <i>[isz 'tarijá]</i>	<i>földrajz</i>
Географія <i>[geag 'ráfijá]</i>	<i>kémia</i>
Хемія <i>[chemijá]</i>	<i>fizika</i>
Фізика <i>[fiziká]</i>	<i>biológia</i>
Біологія <i>[bia 'lagijá]</i>	<i>környezet</i>
Природопис <i>[prérada 'pész]</i>	<i>magyar nyelv</i>
Мадярьський язык <i>[má 'gyárszykéj já 'zék]</i>	<i>magyar irodalom</i>
Мадярьска література <i>[má 'gyárszyká lyiterá 'turá]</i>	<i>hittan</i>
Боже слово <i>[bazse szlava]</i>	<i>idegen nyelvek</i>
Иностранні языки <i>[énasz 'tránnyi jázé 'ké]</i>	<i>angol nyelv</i>
Англійський язык <i>[áng 'lyjszykéj já 'zék]</i>	<i>német nyelv</i>
Німецький язык <i>[nyi 'mecszykéj já 'zék]</i>	<i>számítástechnika</i>
Компютерна техніка <i>[kamp 'juterná technéká]</i>	<i>testnevelés</i>
Фізкультура <i>[fizkuly 'turá]</i>	<i>cirill betűk</i>
Кирилиця/кирилка <i>[ké 'rélécyá]</i>	<i>újdonosság</i>
Новизна <i>[na 'vézná]</i>	<i>műlik</i>
Минати <i>[mé 'náté]</i>	<i>táncgyűttes</i>
Танцевална група <i>[táncya 'válná grupá]</i>	<i>tervez</i>
Планувати <i>[plána 'váté]</i>	<i>koreográfia</i>
Хореографія <i>[chareag 'ráfijá]</i>	<i>átépít</i>
Перебудувати <i>[perebu 'davaváté]</i>	<i>díszítés</i>
Украшення <i>[uk 'rásenyá]</i>	<i>szekrény</i>
Скрыня/-і <i>[szk 'rényá]</i>	<i>ad</i>
Давати <i>[dá 'váté]</i>	<i>számítógép</i>
Компютер/-ы <i>[kamp 'juter]</i>	<i>számítógépes játékok</i>
Компютерні ігри <i>[kamp 'juternyi éhré]</i>	

Клавіатура/-ы [kláviá'turá]	billentyűzet
Модем/-ы [madem]	modem
Сайт/веб-сайт/-ы [szájt, veb'szájt]	honlap
Адрес і-мейля [áдресz i-'mejlyá]	e-mail cím
Блог/-гы [blag]	blog
Логін [lagin]	felhasználói név
Парола/пароль [pá'ralá, pá'raly]	jelszó
Регістрація [regiszt'rácijá]	regisztrálás, bejelentkezés
Компактний диск [kam'páktnéj dészk]	CD
Дігітальний відеодиск [digi'tálnéj videá'dészk]	DVD
Кліп/відеоролик [klip, videá'ralék]	videó klip
Мобільний телефон/мобілка [ma'bilnéj tele'fan/ ma'bilká]	mobilelefon
Номер телефона [namer tele'faná]	telefonszám
Автоповідач [ávtaudpavi'dács]	üzenetrögzítő
SMS [EsEmEs)	SMS

ДИАЛОГЫ – Párbeszédék

- Добрый день, діти!
- Добрый день, пані учителько!
- А Павло и Петро чом сидять? Ану такой встаньте, хлопці!
- Йой, перебачте пані учителько, мы ся так заговорили, што не віділи сьме, як зайшли сьте до класы.
- Ци днесь хыбить дахто?
- Айно, Сідей Анна пушла до дохтора.
- Запишу у класный днёвник и побзераю, ко ши не має оцінку за стих. Може кось сам пригосить ся одповідати? Аж ніт, сама зазвідаю. Вереш Золтан, пой, будь добрый ку таблі и принесь свуй школярський днёвник. Усі заперли книжки, слушаеме и ничим иншым не твориме ся и майперш, не шепчеме!
- Но, діти, полюбило ся вам, як Золі одповідав? Зузана, кажи, бо ты ся перва голосила.
- Айно, дуже файно, спокуйно и без хыбы. Я бы му дала пятку
- Правду маеш, Золі дустане за стих пятку.
- Петре, што там робиш? Дай Павлови покуй, не задирай ся з ним, знаєш, же битка буде конець. Булш не пушу вас уедно сидіти, бо не є изза вас ниякого хосна из той години!
- Пані учителько, мы уже будеме справовати ся, не будеме вам заважати.
- Добрі, увидиме у среду. У росписови годин друга година – русинський язык. Домашня задача – скласти родостром своей родины.
- Уже дзвонять! Як скоро час минув! Встаньте, діти! Будьте здорові!
- Ходіть здорові!

Павло	Поліко	<i>Pál</i>
Петро	Пийтерке	<i>Péter</i>
Анна	Аннушка	<i>Anna</i>
Золтан	Золі	<i>Zoltán</i>
Зузана	Зузка	<i>Zsuzsanna</i>

Йой, перебачте, пані учителько
 Ци днесь хыбить дахто?
 Приголосить ся одповідати
 Сама зазвідаю
 Усі заперли книжки
 Ничим иншым не твориме ся
 Майперш, не шепчеме
 Перва голосила ся
 Дай покуй
 Не задирай ся з ним
 Битка буде конець
 Булш не пушу
 Вас уедно сидіти
 Мы уже будеме справовати ся
 Не будеме заважати
 Будьте здорові!
 Ходіть здорові!

*Jaj, elnézést kérünk tanárnő!
 Hiányzik ma valaki?
 jelentkezik felelni
 én magam szólítom
 mindenki bezárta a könyveket
 semmi mással nem törődünk/ nem foglalkozunk
 először is , nem sugunk
 elsőnek jelentkeztél
 hagyd békén
 ne kezdjél ki vele
 verekedés lesz a vége
 többé nem engedem
 hogy együtt üljeteek
 mi már jól fogunk viselkedni
 nem fogunk zavarni
 Vizontlátásra!
 Vizontlátásra!*

***

- Гело, Морчі!
- Сіє, Жофі!
- Кельо маш днесь годин?
- Шість, лем у пятницю маєме пять. А ты?
- Шість, послідні дві – фізкультура, за йсе люблю середу.
- А што робите на фізкультурі?
- Спершу бігаєме на спортивнум игрищі, пак бавиме кошарку у залі. Готовиме ся ку шкoльному шампіонатови. Я приголосила ся на біг на 100 метрув и мушу упражняти ся.
- У нас у второк година компютерної техніки, я вшытку шкoлну роботу чиню на компютері, точно и пуд минуту. На вебовых сайтах повно інформації, котрі хосную ку приготовленю домашньої задачі. А по сконченю шкoльных задач бавлю ся компютерными играми.
- Поможеш ми найти інформацію за біговый спорт?
- Сівешно, прийди пополудню, коло трєх годин, зареєструєме ся, ку тому треба записати на клавіатурі логін и пароль, муй і-мейль и натиснути на „ глядати”– у туй минуті маєш усю інформацію.
- Дякую красно, подзвоню ти сперед тим, як буду рушати.
- Май ся фест!
- Май ся!

Морчі   Марія   *Marcsi*
Жофі   Софія   *Zsófi*

***

- Цілую ручки, бабко!
- Сервус, Поліку! Што нового у школі?
- Бабко, як можете таке звідати, усе однако!
- Днесь понад вечар отець и мати идуть на родительський збор. Надіву ся, же похвалить тя класный наставник за доброе справованя и прилїжність. Мало можеш бавити ся на компютері, а у ферталь на сім зачнеш ся учити. Много маеш задач?
- Дуже много, бабко, де є дїдик? Муг бы помочи ми учинити фізику, бо не порозумів им учорашню тему.
- Чом не зазвідаш пана учителя, кедь не розуміеш матеріал?
- Бо уже скончила ся година. Завто почекаю дїдика, вун так просто пояснить, што я нараз порозуміву. Раз напишу домашню, ищи и стих ми мусай знати на завтра, лем пудніше побзерам компютер, може дахто загнав ми і-мейль?
- Ты не хворый? Ко днесь сідв коло тя? Ачий не Пийтерке? Тогды уже ми вшытко ясно, не много радости будуть сегінь родичі мати од днешнього збору.

РОСПИС ГОДИН 6 А клас

Година	Понеділік	Второк	Середа	Четверь	Пятниця
1.	Математика	Мадярський язык	Хемія	Мадярська література	Фізкультура
2.	Мадярська література	Фізика	Русинський язык	Фізика	Компютерна техніка
3.	Природопис	Фізкультура	Співы	Англійський язык	Біологія
4.	Англійський язык	Русинський язык	Фізика	Мадярський язык	Хемія
5.	Компютерна техніка	Математика	Біологія	Народопис	Історія
6.	Географія	Історія	Природопис	Боже слово	

Коли? Кедь? Mikor?

Тыждень/тыждні *hét/hetek*
 У тыжднѣви сім днюв *A hétnek hét napja van*
 Дні тыждня *A hét napjai*

Понеділѣк	Второк	Середа	Четверь	Пятница	Субота	Неділя
<i>hétfő</i>	<i>kedd</i>	<i>szerda</i>	<i>csütörtök</i>	<i>péntek</i>	<i>szombat</i>	<i>vasárnap</i>

Місяць/місяці *hónap/hónapok*
 У місяці тридцять вадь тридцять еден день *A hónap harminc vagy harmincegy napos*
 У фебруарі двадцять вусям днюв *A február huszonnyolc napos*
 У высокосному році фебруар має 29 днюв *Szökőévben a február 29 napos*
 У місяці чотыри тыждні *Egy hónapban négy hét van*
 У році дванадцять місяцюв *Egy év tizenkét hónapból áll*

Януар	<i>január</i>	Май	<i>május</i>	Септембер	<i>szeptember</i>
Фебруар	<i>február</i>	Юній	<i>június</i>	Октовбер	<i>október</i>
Марець	<i>március</i>	Юлій	<i>július</i>	Новембер	<i>november</i>
Апріль	<i>április</i>	Август	<i>augusztus</i>	Децембер	<i>december</i>

У році маеме чотыри поры *Az év négy évszaktból áll*
 Зима *tél*
 У зимі *télen*
 Весна *tavas*
 На весні *tavasszal*
 Літо *nyár*
 У літі *nyáron*
 Осень *ősz*
 восени *ősszel*

Каждый тыждень/місяць/рук *hetente/havonta/évente*
 Перед тыжднѣм/місяцѣм/роком *egy héttel/hónappal/évvel ezelőtt*
 Зачатком тыждня/місяця/рока *a hét/hónap/év elején*
 Кунцѣм тыждня/місяця/рока *a hét/hónap/év végén*
 За тыждень/місяць/рук *egy hét/hónap/év múlva*
 Од днесь за тыждень/місяць/рук *mához egy hétre/hónapra/évre*

Чий? Kіé?

Свуй/своя/свое/свої						<i>enyém, sajátom</i>
Свуй	своѣго	своѣму	своѣго	своїм	на своєм	<i>(főrfi)</i>
Своя	свою	своей	свою	своѣв	на своей	<i>(nő)</i>
Свое	своѣго	своѣму	своѣго	своїм	на своєм	<i>(semleges)</i>
Свої	своїх	своїм	своїх	своїми	на своїх	<i>(többes szám)</i>

Што робив? Што най робить? Mit csinált? Mit csináljon?

Бавити/бавити ся

játszik

Я бавлю, ты бавиш, вун/она/оно бавить,
мы бавиме, вы бавите, они бавлять

Бавив/бавила, бавили
Бав! Бавте!

Быти

van

Я ем	ты ешь	вун/она/оно с
<i>én vagyok</i>	<i>te vagy</i>	<i>ő van</i>
мы съме	вы съте	они суть
<i>mi vagyunk</i>	<i>ti vagytok</i>	<i>ők vannak</i>

Я/ты/вун/она/оно быв/была/было
мы были съме, вы были съте, они были
Будь! Будьте!

Я буду, ты будеш, вун/она/оно буде
мы будеме, вы будете, они будуть

Én voltam, te voltál, ő volt

Mi voltunk, ti voltatok, ők voltak

Légy! Legyetek!

Én leszek, te leszel, ő lesz

Mi leszünk, ti lesztek, ők lesznek

Вертати/вертати ся

visszatér, visszaad

Я вертаю, ты вертаеш, вун/она /оно вертае
мы вертаеме, вы вертаете, они вертають

Вертав/вертала, вертали
Вертай! Вертайте!

Гасити

olt (villanyt, tüzet)

Я гашу, ты гасиш, вун/она гасить,
мы гасиме, вы гасите, они гасять

Гасив/гасила, гасили
Гаси! Гасить!

Годен/годна/годно пуйти

elmehet, el tud menni

Я/ты/вун/она/оно годен/годна/годна пуйти
мы/вы они годні пуйти

Голосити ся/приголосити ся

jelentkezik, bejelentkezik

Я голошу ся, ты голосиш ся, вун/она голосить ся
мы голосиме ся, вы голосите ся, она голосяь ся

Голосив ся/голосила ся, голосили ся

Голоси ся! Голосить ся!

Готовати/Приготовити

készít, elkészít

Я przygotowлю, ты przygotowиш, вун/она/приготовит
мы przygotowиме, вы przygotowите, они przygotowлять

Приготовив/приготовила, przygotowили

Приготов! Приготовте!

Дустати**kap**

Я дустану, ты дустанеш, вун/она/оно дустане
мы дустанеме, вы дустанете, они дустануть

Дустав/ дустала, дустали
Дустань! Дустаньте!

Заважати**zavar**

Я заважаю, ты заважаеш, вун/она/оно заважае
мы заважаеме, вы заважаєте, они заважають

Заважав/заважала, заважали
Заважай! Заважайте!

Завдати**felad (feladatot)**

Я завдам, ты завдаш, вун/она завдасть
мы завдаме, вы завдаєте, они завдадуть

Завдав/завдала, завдали
Завдай! Завдайте!

(За)звідати**kérdez**

Я звідам, ты звідаш, вун/она звідать
мы звідаєме, вы звідаєте, они звідають

Звідав/звідала, звідали
Звідай! Звідайте!

Задирати ся**kikezd valakivel**

Я задирам ся, ты задираш ся
вун/она задираць ся
мы задираєме ся, вы задираєте ся,
они задирають ся

Задирав ся/задирала ся,
задирали ся
(Не) Задирай ся!
Задирайте ся!

Заперти**bezár**

Я запру, ты запреш, вун/она запре
мы запреме, вы запрете, они запруть

Я запер/заперла, заперли
Запри! Запріть!

Зачинати**elkezd**

Я починаю, ты починаш, вун/она зачинать
мы починаєме, вы починаєте, они зачинають
Зачинав/зачинала/зачинало, зачинали
Зачинай! Зачинайте!

Зачинати ся (школна година)**elkezdődik (tanóra)**

Вун/она/оно зачинае ся, они зачинають ся
Зачинав ся, зачинала ся, зачинало ся, зачинали ся

Зберати ся**készülődik**

Я збераю ся, ты збераш ся, вун/она зберать ся
мы збераєме ся, вы збераєте ся, они зберають ся
Зберав ся/зберала ся, зберали ся
Зберай ся! Зберайте ся!

Дзвонити**csenget, felhív telefonon, harangoz**

Я дзвоню, ты дзвониш, вун/она дзвонить
мы дзвониме, вы дзвоните, они дзвонять

Дзвонив/дзвонила, дзвонили
дзвонь! Дзвоньте!

Знати

Я знам, ты знаш, вун/она/оно знае
мы знаеме, вы знаете, они знают

tud

Знав/знала, знали
Знай! Знайте!

Класти

Я кладу, ты кладеш, вун/она/оно кладе
мы кладеме, вы кладете, они кладуть

tesz/ rak

Клав/клала, клали
Клади! Кладіть!

Кончити

Я кончу, ты кончиш, вун/она/оно кончить
мы кончимо, вы кончите, они кончать

befejez

Кончив/кончила, кончили
Кончи! Кончіть!

Кончити ся (школна година)

Вун/она/оно кончить ся, они кончать ся
Кончив ся/кончила ся /кончило ся, кончили ся

befejeződik (tanóra)**Лягати**

Я лігам, ты лігаш, вун/она/оно лігать
мы лігаємо, вы лігаєте, они лігають

lefekszik

Я лягав/лягала, лягали
Ляж! Ляжте!

Лежати

Я лежу, ты лежиш, вун/она/оно лежить
мы лежимо, вы лежите, они лежать

fekszik

Лежав/лежала, лежали
Лежи! Лежіть!

Ладити/ладити ся

Я ладжу, ты ладиш, вун/она/оно ладить
мы ладимо, вы ладите, они ладять

készít, készül

Ладив/ладила, ладили
Лади! Ладіть!

Мусіти

Я мушу, ты мусиш, вун/она/оно мусить
мы мусимо, вы мусите, они мусять
Мусів/мусіла, мусіли
Мусиш! Мусите!

muszaj

*Nekem muszaj, neked muszaj, neki muszaj
Nekünk muszaj, nektek muszaj, nekik muszaj
Muszaj volt
Muszaj!*

Мыти/ мыти ся

Я мыю ся, ты моешь ся, вун/она/оно мое ся
мы моемо ся, вы моеете ся, они моють ся

mos, mosakodik

Мыв ся/мыла ся, мыли ся
Мый ся! Мыйте ся!

Надіяти ся

Я надію ся, ты надієш ся, вун/она/оно надіє ся
мы надіємо ся, вы надієте ся, они надіють ся

remél, reménykedik

Надіяв ся/надіяла ся, надіяли ся
Надій ся! Надійте ся!

Научовати

Я научую, ты научуєш, вун/она/оно научує
мы научуємо, вы научуєте, они научують

tanít

Научовав/научовала, научовали
Научуй! Научуйте!

Носити

Я ношу, ты носиш, вун/она/оно носить
мы носиме, вы носите, они носят

hord

Носив/носила, носили
Носи! Носіть!

Основати

Я основую, ты основуєш, вун/она/оно основує
мы основуєме, вы основуєте, они основують

alapít

Основав/основала, основали
Основуй! Основуйти!

Памнятати

Я памнятам, ты памняташ, вун/она памнятати
мы памнятаєме, вы памнятаєте, они памнятають

emlékszik

Памятав/памятала, памятали
Памнятай! Памнятайте!

Перебачити

Я перебачу, ты перебачиш, вун/она перебачить
мы перебачиме, вы перебачите, они перебачать

megbocsát

Перебачив/перебачила, перебачили
Перебач! Перебачте!

Писати

Я пишу, ты пишеш, вун/она пише
мы пишеме, вы пишете, они пишуть

ír

Писав/писала, писали
Пиши! Пишіть!

Пустити

Я пушу, ты пустиш, вун/она пустить
мы пустиме, вы пустите, они пустять

enged

Пустив/пустила, пустили
Пусти! Пустіть!

Повторити

Я повторяю, ты повторяш, вун/она повторять
мы повторяєме, вы повторяєте, они повторяють

megismétel

Повторив/повторила, повторили
Повтори! Повторіть!

(У) Повісти

Я повім, ты повіш, вун/она/оно повість
мы повіме, вы повісте, они повідять

mond, elmond

Повів/повіла, повіли
Повідж! Повіджте!

Позволяти

Я позволяю, ты позволяш, вун/она позволять
мы позволяєме, вы позволяєте, они позволяють

megenged

Позволяв/позволяла, позволяли
Позволь! Позвольте!

Пояснити

Я поясню, ты поясниш, вун/она пояснить
мы поясниме, вы поясните, они поясняют

magyaráz

Пояснив/пояснила, пояснили
Поясни! Поясніть!

Пуйти

Я пуйду, ты пуйдеш, вун/она/оно пуйде
мы пуйдемe, вы пуйдете, они пуйдут

elmegy

Пушов/пушла, пушли
Пуйди! Пуйдіть!

Сідати**leül**

Я сідам, ты сідаш, вун/она/оно сідять
мы сідаэме, вы сідасте, они сідавуть

Сідав/сідала, сідали
Сідай! Сідайте!

Сідіти**ül**

Я сиджу, ты сидиш, вун/она/оно сидить
мы сидиме, вы сидите, они сидять

Сидів/сиділа, сиділи
Сидь! Сидьте!

Слухати**hallgat**

Я слухам, ты слухаш, вун/она/оно слухать
мы слухаэме, вы слухаєте, они слухавуть

Слухав/слухала, слухали
Слухай! Слушайте!

Спати**alszik**

Я сплю, ты спиш, вун/она/оно спить
мы спиме, вы спите, они сплять

Спав/спала, спали
Спи! Спійте!

Спочивати**pihen**

Я спочивам, ты спочиваш, вун/она/оно спочивать
мы спочиваэме, вы спочиваєте, они спочивавуть

Спочивав/спочивала, спочивали
Спочивай! Спочивайте!

Творити ся**törődik**

Я творю ся, ты твориш ся, вун/она творить ся
мы твориме ся, вы творите ся, они творять ся

Творив ся/творила ся, творили ся
(Не)Творися! Творіть ся!

Тримати**tart /tartja**

Я тримлю, ты тримлеш, вун/она тримле
мы тримлеме, вы тримлете, они тримлють

Тримав/тримала, тримали
Трим! Тримте!

(В)Убрати**választ, kiválaszt**

Я вуберу, ты вубереш, вун/она/оно вубере
мы вубереме, вы вуберете, они вуберуть

Вубрав/вубрала, вубрали
Вуберь! Вуберьте!

Устигнути**érkezik (időben megtesz valamit)**

Я устигну, ты устигнеш, вун/она/оно устигне
мы устигнеме, вы устигнете, они устигнуть

Устигнув/устигнула, устигнули
Устигни! Устигніть!

Учити**tanít**

Я учу, ты учиш, вун/она/оно учить
мы учиме, вы учите, они учать

Учив/учила, учили
Уч! Учте!

Учити ся**tanul**

Я учу ся, ты учиш ся, вун/она/оно учить ся
мы учиме ся, вы учите ся, они учать ся

Учив ся/учила ся, учили ся
Уч ся! Учте ся!

Хыбіти

Я хыблю, ты хыбиш, вун/она/оно хыбить
мы хыбиме, вы хыбите, они хыблять

hiányzik

Хыбів/хыбіла, хыбіли
(He)Хыби! Хыбїть!

Чинити

Я чиню, ты чиниш, вун/она чинить
мы чиниме, вы чините, они чиняць

tesz, készít

Чинив/чини́ла, чинили
Чини! Чинїть!

Шептати ся

Я шепчу ся, ты шепчеш ся, вун/она шепче ся
мы шепчеме ся, вы шепчете ся, они шепчуть ся

súg, sugdolózik

Шептав ся/шептала ся, шептали ся
(He)Шепчи ся! Шепчїть ся!

Штудіровати

Я штудіруву, ты штудіруеш, вун/она штудіруе
мы штудіруеме, вы штудіруете, они штудірують
Штудіровав/штудіровала, штудіровали
Штудіруй! Штудіруйте!

tanul, tanulmányoz**ЗАВДАННЯ***Feladatok***1. Зарегіструйте ся на інтернеті!***Jelentkezzen be az interneten!*

Имя: .....

E-мейль: .....

Логін: .....

Пароль: .....

2. Спаруйте спорт из спортсменом!*Párosítsa a sportághoz a sportolót!*

1. Лыжованя	а) футболіста
2. Біцїглєваня	б) бігун
3. Столный теніс	в) ватерполіста
4. Футбал	г) корчоляш
5. Плаваня	г) волїболіста
6. Кошарка	д) лыжарь
7. Біг	е) біцїгліста
8. Волїбал	є) тенісіста
9. Водное поло	ё) плавач
10. Корчольованя	ж) кошаркаш

3. Вуповніть Роспис дня поданими фразами!

Pótolja a Napirendből hiányzó kifejezéseket!

РОСПИС ДНЯ

Я (1) рано у шість годин, мыю ся, убераю ся и по фрыштикови (2). Школну (3), обы рано мати час спокуйно зберати ся. До школы пятнадцять минут пішо. Подаколи (4) за мнов и ведно идеме до школы. Перва година зачинать ся у вусям и (5). Межи годинами десять минут перерва, а межи третєв и четвертов – двадцять. Мамка (6) и яблоко, обы не была-м голодна до полудня. (7) у школнуй мензі, мало спочиваєме и зачинаєме учити ся. Кунцєм дня (8) дому, бавлю ся на компютері авадь (9). На шість годин уся родина дома и (10). Я май люблю сесю часть дня, бо наша бабка ладить теплу вечерю и можеме приказовати своїм родичам за минувший день. У три ферталі на вусям (11) „Добру нуч!“ иду у туш, мыю зубы, беру на ся нучну сорочку и лягам спати. У постели пув години читам и у пув девяту (12).

Пішо	<i>gyalogosan</i>
Иду у туш	<i>zuhanyozni megyek</i>
Мыю зубы	<i>fogat mosok</i>
Беру на ся	<i>felveszem magamra</i>
Нучну сорочку	<i>hálóinget</i>
У постели	<i>az ágyban</i>
Світло	<i>villany, fény, világosság</i>

- А) Позерам телевизор
- Б) Гашу світло
- В) Моя приятелька забіжить
- Г) Коло пув пята вертаю ся
- Г) Кланяю ся усім
- Д) Полуденкуєме
- Е) Ташку усе приготовлю
- Є) Научена вставати
- Ё) Ладить ми сендвічі
- Ж) Рушам до школы
- З) Уєдно сідаєме вечеряти
- И) Тримле 45 минут

4. Складіть свій Роспис дня! *Készítse el a saját napirendjét!*

.....

.....

.....

.....

5. Одвітьте на вопросы.

Válaszoljon a kérdésekre!

1. Коли зачинає ся первый пуврук?

.....

2. Коли дустаєте табелу успішності за первый пуврук?

.....

3. Кулько місяцтов тримле первый пуврук?

.....

4. Коли зачинать ся и кончає ся другый пуврук?

.....

5. Кельо місяцтов тримле школный рук?

.....

6. Кулько вакацій маєте за школный рук?

.....

7. Котра майдовга вакація?

.....

8. Кельо хлопцов и дівочок у вашуй класї?

.....

9. Як ся пише ваш класный наставник?

.....

10. Як ся кличе ваша учителька русинського языка?

.....

Серенчливый тот, што ся учит на чужуй біді.

Az okos más baján tanul.

Волос довгий, розум куртый.

Hosszú haj, rövid ész.

Всягды добрі, а дома майліпше.

Mindenütt jó, de a legjobb otthon.

Ко скоро встає, тому Бог дає.

Ki korán kel, aranyat lel.

Лекція 3. – Дома

3.lecture – Otthon

Наш варош чистый, спокуйный, обывателі булшов частѣв жыють у приватных домах из кертами. Приватный дом на етаж, де мы жыѣме – новый и комфортный. Колись давно на суй землі газдовав муй прадідо: мав свое обыстя, держав скотину. По смерти прародичув, землю – дідузнину моѣго отца охабили парлагом. Довгі роки мої родичі шпоровали гроші, пузднійше дустали ку шпорованым грошам кредит из шпоркасы и зачали класти новое жытло. Муж тюткы Ержікы Василь – архітект, вун плановав наш дом. Пан Николай Свида – будовничый инженер, приятель вутця, руководив будованѣм и майстрами: мурниками, електриками, газовиками, столярями, паркетарями, малярями. Усі мы наперед заганули, які комнаты хотіли бы сьме мати, а Василь так їх и сплановав. Через парадні дубові двері входиме у просторный партер будовлі, де находят ся днѣвна, гостѣва, комната бабки и дідика, моя комната, кухня, комора, туалет и туш. У гостѣвуй бутор из бывшої бабчиної хыжі – два великі деревляні кретенцы из різбов. Там держиме порцеланові столові, десертні и кавові сервізы: глубокі, плоскі, великі и малі таніря, фінджи, блюда. У вітрині стоять крішталєві погары, канчовы, стріберні тацы и маленький куфер из стріберныма столовыма приборами: ложками, вилками, ножами. У фіовках сохрanyaєме дамастові, вушыті шовковыма нитками обрусy и серветкы, котрі хоснуеме на сяточні гостины. За стул може сісти дванадцять людей, а подаколи и булше. Коло оболока меншый столик, на нюм чіпка, крішталєва ваза и попільниця. У вазі усе квітя из нашого керта: у літі ружі, даколи хризантемы, а на весні туліпаны. На паркетной пудлозі перський ковер, на плафоні крішталєвый лустер, на стінох портреты бабки и дідика, пейзажі. У днѣвнуй комнаті довкола укладеного ціфрованыма барнастыма кафлями камина стоіть драповый рекамей и чотыри глубокі фотелы, низькый круглый столик, телевизор, музична колонка. У книжных скрынѣх книги, на полицѣх – колекція керамічных ваз, статуеток, свічникув, зобраных мамков у подорогах, на высокых облаках чіпкові фірганкы. Кухня – царство наших жун. Бутор модерный, креймової фарбы. Варить ся їда на газовой плиті, а часто гріеме їство у мікрогабовуй куховарці. У скрынях тримлеме джебры: лабоші, горчыкы, палачінтовкы, тепші. Бабка любить хосновати бытові приборы: кухоный робот, міксер и кавоварку, а джебры мыѣ ся у машині на помываня. Часть кухні – їдалня, де при овалнум столови уміщає ся уся фамілія. Моя комната велика, світла, высокі, склянні двері

ведуть на терасу и у керт. Мягкий, світло-зелений ковер, ги трава, покрывае пудлогу од стіны ку стіні. Я дуже люблю ходити по нюм босый и часто, лежачи на землі, слухати музику, позерати відео-рекордер. На постели жовтоє, из зеленима мінтами покрывало, на полицях мої книги, учебники, конспекти, журналы. На спеціалнум столикови стоїть муй компютер, компактні и дігіталні відео діскы, на стінах постеры и фотографії поп-звїзд. У забудованых скрынях тримлю топанкы, кросовкы, кабаты, сорочки, пуловеры, светеры, джінсы, надрагы, майкы, спудну біленину, зокнії. Деревляні, крученї гарадічі ведуть наверх ку спальні родичув и комнат моїх сестер. Из спальні двері отворявуть ся у купалню, а межи комнатами дівочок – туш и туалет. Пуд будовлєв гараж на два авта, газдувськє помїщення и пивниця. У газдувськуй холодник и морозник, райбачка–автоматка, у пивницю на зиму кладєме зеленину, крумплі, яблока и иншакі плоды, домашнєє вино и палєнку. Великі терасы, де усе много вічнозелєных рєстин, а у літї мушкатликув и сезонного квїтя, украшавуть дом.

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Дома [damá]	otthon
Приватный дом [pri 'vátnej dam]	családi ház
на партер [ná 'párter]	földszintes
на этаж [ná et 'ázs]	emeletes
Будовля [bu 'davlyá]	épület
Будовати [buda 'váté]	épít
Комфортна [kam 'fartná]	komfortos, kényelmes
Газдовав [gázda 'váv]	gazdálkodott
Газда [gáz 'dá]	gazda
Газдувство [gázduszt 'va]	gazdaság
Газдовати [gázda 'váté]	gazdálkodik
Обыстя [ab 'észtyá]	kúria
Держав скотину [der 'zsáv szka 'tenu]	állatokat tartott
Охабили парлагом [achá 'béle pár 'lágam]	hagyták parlagon heverni
Шпоровали гроші [spara 'válé h 'rosi]	pénzt takarítottak meg
Шпоркаса [spar 'kászá]	takarékpénztár
Кредіт [kre 'dét]	kölcsön
Жытло [zsét 'la]	lakás, lakóhely
Професії [pra 'fesziyi]	foglalkozások
Архітект [árcsi 'tekt]	tervezőmérnök
Плановав [plána 'váv]	tervezte
Плановати [plána 'váté]	tervez
Будовничый инженер [budav 'nécséj inzse 'ner]	építésmérnök
Руководити будованєм [rukava 'dété buda 'ványam]	építést vezet
Мурник/-ы [murnék]	kőműves, hideg burkoló
Муровати [mura 'váté]	kőműves munkát végez
Електрик/-ы [e 'lektrek]	villanyszerelő
Газовик/-ы [gáza 'vék]	gázszerelő
Монтовати газ/електрику/воду [manta 'váté]	szerez
Монтер/-ы [man 'ter]	szerező
Столярь/-и [sz 'talyáry]	asztalos
Столярити [sz 'talyárété]	asztalos munkát végez
Паркетарь/-и [párke 'táry]	parkettás, meleg burkoló
Класти паркеты [k 'lászté pár 'keté]	parkettáz
Класти плитку [k 'lászté p 'létku]	csempéz
Малярь/-и [má 'lyáry]	festő
Малєвати [málya 'váté]	fest

Білити [bi'letéj]	meszel
РЕМОНТ [re'mant]	felújítás
РЕМОНТНИК [re'mantník]	szerelő
РЕМОНТОВАТИ [remanta'vátéj]	felújít
РЕМОНТНЫЙ [re'mantnéj]	felújítási
Заганули [zahá'nuléj]	elképzelték
Заганути [zahá'nutéj]	elképzél
Парадні дубові двері	díszes tölgyajtó
Парадні [pá'rádnyij]	díszes, parádés
Дубові [du'bavij]	tölgyből készült
Двері [d'veryij]	ajtó
Просторный [prasz'tarnéj]	tágas
Партер [párter]	földszint (háznál, színházban)
Комната/-ы [kam'nátá]	szoba
Днёвна [d'nyavná]	nappali
Гостёва [hasz'tyavá]	ebédlő
Кухня [kuchnyá]	konyha
Комора [ka'mará]	éléskamra
Тоалет [taá'let]	wc
Туш [tus]	zuhanyzó
Бутор [butar]	bútor
Деревляный крeдeнц из рiзбoв	fafaragott kredenc
Рiзба [rizbá]	faragott
Рiзати [rizátéj]	vág, farag
Порцеланові сервізи:	porcelán készletek
столови [szta'lavij]	étkészlet
десертні [de'szertnyij]	desszert, süteményes
кавові [ká'vavij]	kávés
Сервіз/-ы [szerviz]	szerviz, készlet
Сервіровати [szervira'vátéj]	terít, szervíroz
Сервірований стул	terített asztal
Столова/ы [szta'lavá]	étkező, ebédlő
Столовати [sztala'vátéj]	étkeztet
Столовати ся [sztalavá'tészyá]	étkezik
Столовое вино [szta'lavaje véna]	asztali bor
Столова суль [szta'lavá szuly]	asztali só
Танжер/таніря [tánzszer/tá'nyiryá]	tányér, tányérok
глубокі [hlu'baki]	mély
плоскі [p'laszki]	lapos
великі [ve'léki]	nagy
малі [má'lyij]	kis
Фінджа/-i [findzsá]	csésze
Блюдо/-а [b'lyuda]	tál
У вітрині [u vit'rinyij]	a vitrinben
Вітрина/-ы [vit'riná]	vitrin

Креденц [kredenc]	kredenc
Крішталеві погары и канчовы	kristály poharak és kancsók
Крішталь [k'ristály]	kristály
Крішталёва вода [va'dá]	kristályvíz
Крішталёва душа [du'sá]	kristálytisztá lélek
Крішталёва чистота [csész'tatá]	tökéletes (kristály) tisztaság
Крішталёва ваза [vázá]	kristályváza
крішталёвый цукор [kristá'lyavéj cukar]	kristálycukor
Погар/-ы [pa'hár]	pohár
Канчув/канчовы [kán'csuv]	kancsó
Стрібло [szt'ribla]	ezüst
живой стрібло [zé'vaj szt'ribla]	higany
стріберні тацы [sztri'bernyi tácé]	ezüst tálcák
Таца [tácá]	tálca
Маленький куфер [má'lénykéj kufer]	kis bőrönd
Из стріберныма столовыма приборами	ezüst evőeszközzel
Столовый прибор [szta'lavéj pré'bar]	evőeszköz
ложка/-ы [lazská]	kanál
вилка/-ы [vélká]	villa
нуж/ножі [nuzs]	kés
варіха/-ы [vá'richá]	merítő kanál
У фіюках [u fi'ókách]	a fiókokban
Фіюка/-ы [fi'óká]	fiók
Дамастові, вушытї шовковыма нитками	Damaszt, selyem cérnával hímzett
Дамастові [dá'másztovi]	damaszt
Вушытї [vusétyi]	hímzett
Шовкові [sov'kavi]	selyem
Нитка/-ы [nétká]	cérna
Шовкова косиця [sov'kavá ka'szécya]	havasi gyopár
Обрус/-ы [abrusz]	abrosz, asztalterítő
Серветка/-ы [szer'vetká]	szalvéta
Сяточні гостини [szuá'tacsnyi hasz'téné]	ünnepélyes alkalmakkor
Гостина/-ы [hasz'tená]	vendégség
За стул [zá sztul]	asztalnál
Стул/столы [sztul]	asztal
Подаколи и булше [pa'dekalé é bulse]	néha több/többen is
Коло оболока [kala abalaká]	az ablak mellett
Оболок/-ы, окно/-а [abalak, ak'na]	ablak
Менший столик [menséj sz'talék]	kisebb asztalka
Столик/-ы [sz'talék]	asztalka
Єдно менше од другого	egyik kisebb a másiknál
Тым не менше	annál inkább
Чіпка/-ы [csipká]	csipke
чіпковати [csipka'váté]	horgol
чіпкований [csip'kavanéj]	horgolt

чiпкава мiнта [csip 'kavá mintá]	csipkés minta
чiпкава фiрганка [csip 'kavá fir 'há nká]	csipke függöny
Попельниця [popely 'nécyá]	hamutató
Попель [popely]	hamu
Попельна Середa [popely 'ná szere 'dá]	Hamvazó Szerda
Цвiток/квiтiя [cvi 'tak, k 'vityá]	virág, virágok
Ружа/-i [ruzsá]	rózsza
Хризантема/-ы [chrizén 'temá]	krizantém
Тулiпан/-ы [tuli 'pán]	tulipán
На паркeтнуй пудлозi [ná pá rket 'nij pud 'lazi]	a parkettázott padlón
Паркетна пудлога/паркеты [pár 'ketná pud 'lahá/pár 'keté]	parketta
Перський ковер [perszykéj ka 'ver]	perzsaszőnyeg
Ковер/ковры [ka 'ver]	szőnyeg
На плафонi кришталевый лустер Плафон/-ы [plá 'fan]	a mennyezeten kristály csillár
Лустер/-ы [luszter]	mennyezet csillár
На стiнах [ná sz 'tyinách]	a falakon
Стiна/- [sztyi 'ná]	fal
Портрет/-ы [part 'reté]	arckép, portré
Пейзаж/-и [pej 'zá zsi]	tájkép
Довкола [dov 'kalá]	körül
Укладеного [ukládenaha]	kirakott
Цiфрованi [cif 'raványi]	mintás
Барнастi [bár 'ná sztyi]	barna
Кафлi [ká flyi]	csempe
Камiн [ká 'min]	kandalló
Драповый рекамей Рекамей [reká 'mej]	drapp színű rekamié
Глубокi фотелы Фотел/-ы [fo 'tel]	rekamié mély fotel fotel
Низький, круглый столик Низький [nézykéj]	alacsony, kerek asztalka
Круглый [kruhléj]	alacsony kerek
Фарбовый телевизор [fár 'bavéj tele 'vizar]	színes TV
Фарба/-ы [fárbá]	szín
Музична колонка [mu 'zécsná ka 'lanká]	hifi torony
Музична школа [mu 'zécsná skalá]	zeneiskola
У книжных скрinyaх Скрinya/-i [szk 'rényá]	a könyves szekrényekben
На полицeх [ná pa 'lecycach]	szekrény
Полиця/-i [pa 'lécyá]	a polcokon
Колекция/-i [ka 'lekcijá]	polc
Керамичный [kerá 'micsnéj]	gyűjtemény kerámia

Коллекція керамічних ваз, статуєток, свічників	<i>kerámia vázák, szobrok, gyertyatartók gyűjteménye</i>
Статуетка/-ы [sztátu'teké]	<i>szobrok</i>
Свічник/-ы [sz'vicsnék]	<i>gyertyatartó</i>
Зобраних мамков у подорогах	<i>anyánk által az utazások során összegyűjtött</i>
Зобрати [zab'ráté]	<i>összegyűjt</i>
У подорогах [u pada'rahách]	<i>utazások során</i>
Подорога/-ы [pada'rahá]	<i>utazás</i>
Царство наших жун [cársztva náséch zsun]	<i>asszonyaink királysága</i>
Модерный, креймової фарбы	<i>modern, krémszínű</i>
Варити [vá'réte]	<i>főz</i>
Їда'їство [ji'dá, jisztva]	<i>étel, étekek</i>
У мікрогабовуй куховарьї	<i>mikrohullámú sütő</i>
[u mikrahá'bavuj kucha'váryci]	<i>edények</i>
Джебрия [csebryá]	<i>lábás</i>
Лабош/-и [lábás]	<i>fazék</i>
Горчик/-ы [harscsék]	<i>palacsintasütő</i>
Палачінтовка/-ы [pálá'csintaská]	<i>tepsi, sütőlemez</i>
Тепша/-и [tepsá]	<i>háztartási gépek</i>
Бытові приборы [béta'vi pré'baré]	<i>konyhai robotgép</i>
Кухонный робот [ku'chanéj rabat]	<i>mixer</i>
Міксер [mikszer]	<i>kávészőző gép</i>
Кавоварка [káva'várká]	<i>mosogatógép</i>
Машына на помывания	<i>gép</i>
Машына [má'séná]	<i>mosogat</i>
Помывати [pamé'váté]	<i>rész</i>
Часть [császty]	<i>ebédlő</i>
Їдальня [ji'dálynyá]	<i>elfér</i>
Уміщати ся [umis'csátészyá]	<i>magas üvegajtó</i>
Высокі, склянї двері	<i>a teraszra és a kertbe vezet</i>
Ведуть на терасу и у керт	<i>puha</i>
Мягкый [myáh'kéj]	<i>halványzöld szőnyeg, mint a fű</i>
Світло-зеленый ковер, ги трава	<i>szőnyeg</i>
Ковер [ka'ver]	<i>mint</i>
Ги [hé]	<i>fű</i>
Трава [trá'vá]	<i>mezítláb járni rajta</i>
Ходити по ном босый	<i>mezítláb</i>
Босый [baszėj]	<i>az ágy mögött</i>
За постелёв [zá posztyilyov]	<i>jegyzet</i>
Конспект/-ы [kansz'pekt]	<i>folyóirat / lap</i>
Журнал/-ы [zsuz'nál]	<i>popcsillagokat ábrázoló poszterek</i>
Постеры поп-звїзд [paszteré pap-zvızd]	<i>beépített szekrények</i>
Забудованї скрынї [zábu'daványi szk'rényi]	<i>takaró</i>
Покрывало [pakré'vála]	<i>edzőcipő</i>
Кросовкы [kra'szavké]	

Топанок/-ы [tapának]	<i>cipő</i>
Кабат/-ы [kábát]	<i>kabát</i>
Сорочка/-ы [sza'racská]	<i>ing</i>
Пуловер/-ы [pulover]	<i>pulóver</i>
Светер/-ы [sz'veter]	<i>szveter</i>
Зокнії [zokniji]	<i>zokni</i>
Спудна біленина [szpud'ná bilené'ná]	<i>fehértendő</i>
Кручені гарадічі [kru'csenyi gá'rádicsi]	<i>csigalépcső</i>
Гарадіча/-і [gá'rádicsá]	<i>lépcsőfok</i>
Наверх [ná'verych]	<i>felfelé</i>
Спалня/-і [sz'pálynjá]	<i>hálószoba</i>
Двері отворяють ся у купалню	<i>az ajtó a hálószobába nyílik</i>
Отворяють ся [atva'ryájuty szyá]	<i>nyílnak</i>
Купалня/-і [ku'pálynjá]	<i>fürdőszoba</i>
Пуд [pud]	<i>alatt / padlás</i>
Окреме [ak'reme]	<i>külön</i>
Гараж/-і [gá'rázs]	<i>garázs</i>
Газдувське поміщення/газдувська	<i>gazdasági helyiség</i>
[gázduvszy'kaje pa'miscsenjá]	<i>pince</i>
Пивниця/-і [pév'nécya]	<i>hűtőgép</i>
Холодник/-ы [chalad'nék]	<i>fagyasztógép</i>
Морозник/-ы [maraz'nék]	<i>mosógép</i>
Райбачка-автоматка [ráj'bácská-ávta'mátká]	<i>zöldség</i>
Зеленина [zelené'ná]	<i>gyümölcs</i>
Плоды [pla'dé]	<i>krumpli</i>
Крумпля/-і [krumplyá]	<i>alma</i>
Яблоко/-а [jábłaka]	<i>házi bor</i>
Домашнєє вино [da'másnyaje vé'na]	<i>pálinka</i>
Паленка [pálénká]	
Вічнозелені рослины	<i>örökzöld növények</i>
[vicsnaze'lenyi rasz'téné]	<i>növény</i>
Ростина/-ы [rasz'tená]	<i>muskátli</i>
Мушкатлики [mus'kátléké]	<i>idényvirágok</i>
Сезонні цвітя [szeza'nálynji c'vityá]	<i>diszítik a házat</i>
Украшають дом [ukrá'sájuty dam]	

ДИАЛОГЫ – *Párbeszédek*

Дівоча програма на суботу.

- Што робите у суботу пополудню?
- Я нич, а ты, Катѣ?
- Мамка побізовала ня ухарити у своєюй комнаті и у спалні. Зачну харіня такой по фрыштикови, инак не скончу ку полудню. Чом звідаш?
- Хочу покликати вас до себе. Мало пофігльвали и порозказовали бы сьме каждая за свої новини того тыждня, поникали бы сьме на інтернеті нові моделі. Мушу вубрати платя на Матуралный бал. Ищи не знам, якое, вы ми поможете!
- Мы вдячно прийдеме и поможеме. Моя тютка – шывкыня, она файно шыє и позычить нам свої журналы и новинкы. Можеш из нѣв консултовати ся, який фазон теперь маймодерный, кулько и якої треба купити матерії. Она тя помірять, учинить краяня. Аж ти полюбить ся, тогды вукрає платя, пуйдеш два-три крат пробовати и буде готово чудесное балное шатя.
- Фантастично! Чекам вас у три години пополудню, бабка спече фіномное тісто и посуле нас своїм заварѣваням.
- Дякуєме! До суботы!

Програма [prag`rámá]	<i>program</i>
Побізовала [pabiza`válá]	<i>rábízta, megbízta</i>
(У)харити/(у)пораїти [uchárété, uparájíté]	<i>kitakarítani, takarítani</i>
Харіня/пораїня [chárinyá, pa`rájinyá]	<i>takarítás</i>
Пофігльвали бы сьме [pafiglya`válé bé szyme]	<i>viccelődhetnénk</i>
Порозказовали бы сьме [paraz`kázaválé bé szyme]	<i>elmondhatnánk</i>
Поникали бы сьме [pa`nékálé bé szyme]	<i>megnézhetnénk</i>
Новина/-ы [navé`ná]	<i>újdontság, friss hír</i>
Новинка/-ы [na`vénká]	<i>újság, hírlap</i>
Новинкарь/-ка [navén`kárj]	<i>újságíró</i>
Модель/-ї [ma`dely]	<i>fazon, modell</i>
Платя [p`látýá]	<i>ruha</i>
Матуралный бал [mátu`rálynéj bál]	<i>szalagavató</i>
Матуралное усвідчення [mátu`rálnaje uszvidcsenyá]	<i>érettségi bizonyítvány</i>
Матуралный экзамен	<i>érettségi vizsga</i>
Матурант/-ка	<i>érettségiző</i>
Матуровати	<i>érettségizik</i>
Ищи не [és`csé ne]	<i>még nem</i>
Шывкыня [sév`kényá]	<i>varrónő</i>
Позычить [pa`zécseytj]	<i>kölcsön ad</i>

Консултовати [kanszulta 'váté]	tanácsot ad
Консультація [kanszul 'tácijá]	tanácsadás, konzultáció
Консултант [kanszul 'tánt]	tanácsadó
Фазон/-ы [fá 'zan]	fazon, szabás (ruháé)
Матерію [má 'teriju]	anyagot
Матерія/-ї [má 'terijá]	anyag (ruháé)
Треба [t'rebá]	kell
Купити [ku 'pété]	vesz, vásárol
Помірять [pa 'miryáty]	lemér, méretet vesz
Поміряти [pa 'miryáté]	lemér
Краяня [k'rájányá]	szabásminta
Краяти [k'rájáté]	szab
Два-три крат [dvá - tré krát]	kétszer-háromszor
Пробовати [p'robaváté]	próbál valamit megtenni, ruhát próbál/felpróbál
Буде готово [bude ha 'tava]	készen lesz
Чудесное [csu 'desznaje]	csodálatos
Балное [bálnaje]	báli
Фантастично [fántász 'técsna]	fantasztikus
Спече [szpe 'cse]	süt (majd)
Фіномное тісто [finomnaje tyiszta]	finom süteményt
Заварёваня [zá 'váryaványá]	befőttek
Заварёвати [zá 'váryaváté]	befőz

***

Харіня *Takarítás*

-Добре рано, мамко!

-Сервус, Катько!

-Нараз пофрыштикую и зачну харити у спалні, затым такой у своєюй комнаті.

-Не забудь вутерти порох на нучных скрынках и уважай на мої креймы, колонську воду, обы-сь дашто не розбила. Добре помый глядило и лампы у спалні и у купалні, бо на полиці коло глядила білі сліды од зубної пасты, учини порядок из зубныма кефками, гребіням, кефами на чесаня, брычами, шампонами. Умывалник, кад и плитку мусиш вучистити, бо дуже паскудні, каждый мав бы порядно за собов кад помыти.

-Мамко, будь добра, дай ми чисту постелину, уже час перетягнути парнянки и дати чисті ручники.

-Правду маєш, усю постелину треба перетягти, не забудь и за Могдушчину.

Днесь файна, сонячна година, добре бы заголовкы, парны и папланы вунести на терасы провітрёвати. Отвори облакы и двері, обы протягом провітрили ся и поміщення.

-Тогда уже вунесім на двур коверы, выбеме їх порядно. Попрошу апа, жебы ми помуг.

Затым такой [zá'tém tákoj]	rögtön azután
Вутерти порох [vu'terté parach]	port töröl
На нучных скрынях	
[ná nucs'né ch szk'renyách]	az éjjeli szekrényeken
Нучна скрыня [nucs'ná szk'renyá]	éjjeli szekrény
Крейм/-ы [krejm]	krém
Колонська вода [ko'lonszkyá vadá]	kölni
Дашто не розбила [dás'ta ne raz'bélá]	valamit el ne törjél
Розбити [raz'bété]	eltör
Казити [ká'zété]	tör, elront
(С)казити ся [szká'zétészjá]	eltör/ valam i/
Помый глядило и лампы	
[pa'méj hlya'déla é lámpé]	mosd le a tükröt és a lámpákat
Білі сліды од зубної пасты	
[bilyi szlyi'dé od zub'noji pászté]	a fogpaszta fehér nyomait
Слід/-ы [szlyid]	nyom
Зубна паста/зубні пасты [zub'ná pásztá]	fogpaszta
Учини порядок [ucsé'né po'ryádak]	tegyél rendet
Учинити [ucsé'nété]	tesz
Порядок/-ы [paryádak]	rend
Порядно [pa'ryádna]	rendesen
Межи зубными кефками, гребінями,	A fogkefék, fésűk, hajkefék,
кефами на чесаня, брычами, шампонами	borotvák, samponok között
Зубна кефка/зубні кефкы	
[zub'ná kefká/zub'nyi kefké]	fogkefe, fogkefék
Гребінь/-і [h'rebiny]	fésű
Кефа на чесаня/кефы на чесаня	
[kefá ná cseszányá]	hajkefe
Брыч/-и [brécs]	borotva
Шампон/-ы [sám'pan]	sampon
Умывалник, кад и плитку мусиш вучистити	a mosdót, a kádat és a csempét
	muszáj kitisztítani
Умивалник/-ы [umé'válynék]	mosdó
Кад/-ы [kád]	kád, fürdőkádat
Плитка/-ы [p'létká]	csempe
Мусиш вучистити [muszész vucsészttété]	muszáj kitisztítani
(в)учистити [csészttété]	tisztít
паскудный/-і [pász'kudnéj]	piszkos, koszos
за собов кад умыти	maga után a kádat kimosni
(у)мыти [umété]	kimos
Могдушчину [mogduscsénu]	Magdáét
Могда	Magda
дай ми чисту постелину	adjál tiszta ágyneműt
постелина [pasztelé'ná]	ágynemű
уже час перетягнути парнянкы	ideje áthúzni a párnahuzatokat

Перетягнути [peretyáh 'nuté]	áthúz, cserél
Парнянка/-ы [pár 'nyánká]	párnahuzat
Заголовок/-ы [záhalavak]	párna
Парна/-ы [párná]	dunyha
Паплан/-ы [páplán]	paplan
Ручник/-ы [rucs 'nék]	törülköző
Провітрєвати протягом	huzatot csinál, szellőztet
Провітрєвати [pra 'vitr'yaváté]	szellőztet
Протяг/-ы [p 'rotyáh]	huzat
Тогда уже вунесім на двур коверы	akkor vigyük ki az udvarra a szőnyegetek
Тогда уже [tah 'dé u 'zse]	akkor már
Вубеме їх порядно	
[vubjeme jich pa 'ryádna]	rendesen kiporoljuk
(В)убивати [ubé 'váté]	kiporol, kiver

Новина Változás

- Добрий день! Я Иван Бабинець, буду зберати квартельное, плату за газ, за воду, за огріваня, за електрику, за селективное збераня смітя. Будьте добрі, уповічте ми, кулько квадратметру ваш квартал?
- Добрий день! Сто десять: три комнаты, кухня, купалня, туалет, коморка и балкон. А што ся стало из паном Йожефом? У нашому квартельному блоковы многи roky вун ходив од квартеля ку квартелю зберавучи гроші.
- Пан Йожеф пушов на пензію, уже му пудуйшли roky.
- Дуже чудю ся, вун упозіровав много молодеже од своїх рокув, бировав ходити по гарадічах, бо ліфты у сих будовлях часто казять ся. Усе мав до каждого доброе слово и любив фіглєвати.
- Йожеф має у селі стару хыжу, хоче і перебудовати и булшу часть рока жыти там, газдовати, принимати гостю и туристу.
- Тогда нее што го шкодовати, най буде щастливый и успішний!

Буду зберати квартельное	szedni fogom a lakbért
Буду зберати [budu z 'beráté]	szedni fogom
Квартелное [k 'vartelynaje]	lakbér
Плата [p 'látá]	díj
За газ	gázdíj
За воду	vízdíj
За огріваня [zá ah 'riványá]	fűtésdíj
За електрику	áramdíj
За селективное збераня смітя	szelektív szemétygyűjtés díja
Селективное збераня	
[szelek 'tévnaje z 'berányá]	szelektív gyűjtés
Смітя [szmi 'tyá]	szemét
Кулько квадратметру ваш квартал?	Hány négyzetméteres a lakása?
Квадратметр [kvádrát 'metr]	négyzetméter
Кубометр [kuba 'metr]	köbméter

Квартель [k'vártely]	lakás
Квартелный блок [k'vártelynéj b'lak]	lakótömb
Балкон/-ы [bál'kan]	balkon
Збравучи гроші [zbe'rávucsé h'rosi]	pénzt szedve
Што ся стало?	Mi történt?
Бировав [béra'váv]	bírt
Бировати [béra'váté]	bír
Лифт/-ы	lift
Принимати гостю и туристу	vendégeket és turistákat fogad
Принимати [préné'máté]	fogad
Гость/-и [haszty]	vendég
Турист/-ы [tu'riszt]	turista
Нее што го шкодовати	nincs miért sajnálni
Шкодовати [skada'váté]	sajnál
Най буде щастливый и успішний!	Legyen boldog és sikeres!
Най буде [náj bude]	legyen
Щастливый [szcsász'lévéj]	boldog
Успішний [usz'pishnéj]	sikeres

Коли? Кедь? Mikor?

Давно	régen	По	után
Довгі роки	sok éven át	Подеколи	néha
Дораз/тераз	mindjárt	Пуд	alatt
Затым	azután	Такой	rögtön
Затым такой	rögtön azután	Такой–так	Még mit nem (elutasításnál)
Инколи	máskor	Теперь	most
Ищи не	valamikor	Тогда уже	akkor már
Колись давно	valamikor régen	У літі	nyáron
На весні	tavasszal	Усе	mindig
Наперед	előre	Уже	már
Пузднійше	később		

Якый? Яка? Якоє? Milyen? (férfi, nő, semleges)

Які? Milyenek?

Приватный/-а,-оє,-ї	magán, privát	Деревляный	fa
Комфортный	komfortos, kényelmes	Порцелановый	porcelán
Парадный	díszes, parádés	Столовый	ét, asztali
Просторный	tágas	Десертный	desszertes

Кавовый	<i>kávés</i>	Світло-зеленый	<i>halvány-zöld</i>
Сервірований	<i>terített</i>	Крученный	<i>csavart</i>
Глубокий	<i>mély</i>	Матуральный	<i>érettségi</i>
Плоский	<i>lapos</i>	Який	<i>ilyen</i>
Великий	<i>nagy</i>	Инакакий	<i>más</i>
Малый	<i>kicsi</i>	Паскудный	<i>piszkos, koszos</i>
Кристалевый	<i>kristály</i>	Щастливый	<i>boldog</i>
Дамастовый	<i>damaszt</i>	Успішный	<i>sikeres</i>
Шовковый	<i>selyem</i>	Барнастый	<i>barna</i>
Льяный	<i>len</i>	Білый	<i>fehér</i>
Нейлоновый	<i>nylon, műanyag</i>	Бордовый	<i>bordó</i>
Сяточный	<i>ünnepi</i>	Драповый	<i>homokszínű, drapp</i>
Чіпкованый	<i>csipkés</i>	Жовтый	<i>sárga</i>
Ціфрованый	<i>mintás</i>	Зеленый	<i>zöld</i>
Низкий	<i>alacsony</i>	Крејмовый	<i>krémszínű</i>
Круглый	<i>kerék</i>	Ліловый	<i>lila</i>
Фарбовый	<i>színes</i>	Ружовый	<i>rózsaszín</i>
Музичный	<i>zenei, zenés</i>	Синій	<i>kék</i>
Книжный	<i>könyves</i>	Сірый	<i>szürke</i>
Керамічний	<i>kerámia</i>	Черленый	<i>piros, vörös</i>
Модерный	<i>modern</i>	Чорный	<i>fekete</i>
Бытовой	<i>háztartási</i>	Світлый	<i>világos</i>
Кухонный	<i>konyhai</i>	Темный	<i>sötét</i>

Великий	векшый	майвекшый	<i>nagy</i>	<i>nagyobb</i>	<i>legnagyobb</i>
Великий	булшый	майбулшый	<i>nagy</i>	<i>nagyobb</i>	<i>legnagyobb</i>
Малый	меншый	майменшый	<i>kicsi</i>	<i>kisebb</i>	<i>legkisebb</i>
Добрый	ліпшый	майліпшый	<i>jó</i>	<i>jobb</i>	<i>legjobb</i>
Злый	гуршый	майгуршый	<i>rossz</i>	<i>rosszabb</i>	<i>legrosszabb</i>

Де? Hol? Hová?

Довкола	<i>körül</i>	Коло	<i>körül</i>	Направо	<i>jobbra</i>
За	<i>mögött</i>	Межи	<i>között</i>	Науперед	<i>előtt, előre</i>
Из	<i>-ból, -ből</i>	На	<i>valamin</i>	Пуд	<i>alatt</i>
Инде	<i>máshol</i>	Наверх	<i>fel</i>	У	<i>-ban, -ben</i>
Инкуды	<i>máshová</i>	Наліво	<i>balra</i>	Од - ку	<i>-tól/től - ig</i>

Што зробить? Што зробив? Mit tesz meg? Mit tett?

(В)убити	kiporol, kiver	
Я вубю, ты вубеш, вун/она вубе,		Вубив/вубила, вубили
мы вубеме, вы вубете, они вубють		Вубий! Вубийте!

Што робив бы? Mit tehetne?

Я/ты/вун поникав бы *én megnézhetném/ te megnézhetnéd/ ő megnézhetné (férfi)*
Я/ты/она поникала бы *én megnézhetném/ te megnézhetnéd/ ő megnézhetné (nő)*
Оно поникало бы *ő megnézhetné (semleges)*
Мы поникали бы сьме, вы поникали бы сьте, они поникали бы
Mi megnézhetnénk, ti megnézhetnétek, ők megnézhetnék

Я/ты/вун порозказовав бы *én elmondhatnám/ te elmondhatnád/ ő elmondhatná (férfi)*
Я/ты/она порозказовала бы *én elmondhatnám/ te elmondhatnád/ ő elmondhatná (nő)*
Оно порозказовало бы *ő elmondhatná (semleges)*
Мы порозказовали бы сьме, вы порозказовали бы сьте, они порозказовали бы
Mi elmondhatnánk, ti elmondhatnátok, ők elmondhatnánk

Я/ты/вун пофігльвав бы *én viccelhetnék/ te viccelhetnél/ ő viccelhetne (férfi)*
Я/ты/она пофігльвала бы *én viccelhetnék/ te viccelhetnél/ ő viccelhetne (nő)*
Оно пофігльвало бы *ő viccelhetne (semleges)*
Мы пофігльвали бы сьме, вы пофігльвали бы сьте, они пофігльвали бы
Mi viccelhetnénk, ti viccelhetnétek, ők viccelhetnének

ЗАВДАННЯ

Feladatok

1. Вуповніть таблицю за данов мінтов, хоснуйте дані слова!

A minta szerint egészítse ki a táblázatot, használja a megadott szavakat!

Добрый	недобрый	злый
Чистый	.....	.....
Правдивый	.....	.....
Скромный	.....	.....
Честный	.....	.....
Веселый	.....	.....
Великий	.....	.....
Глубокий	.....	.....
Щирый	.....	.....
Паскудный	.....	.....

Скрытный, гордый, чистый, гунцут, паскудный, малый, брехливый, плоский, смутный.

2. Ко што робить?

Ki mivel foglalkozik?

мурник	планує будовлі
учитель	кладе паркеты
архітект	газдує
шивкыня	мурує
газда	малює
будовничый інженер	учить
малярь	монтірує газ
столярь	шыє
газовик	столярить
паркетарь	руководить будованём

3. Удвітьте на вопросы! *Válaszoljon a kérdésekre!*

Де хотіли бы сьте купити жытло?

.....

Кулько комнат хотіли бы сьте мати?

.....

Што хочете купити: квартал у кварталнум блоку, пріватный дом, квартал у кооперативнум блоку, хыжу на селі?

.....

Чи хочете мати керт довокколо дома?

.....

Де плануєте гараж: пуд будовлєв ци коло неї?

.....

Што будете класти на пудлогу?

.....

Буде у жытлі купалня ци туш?

.....

Чи діти будуть мати окрему комнату?

.....

Маєте шпоровані гроші?

.....

Мусите узяти кредит у шпоркасі?

.....

4. Складіть абзаци за шором! *Állítsák sorrendbe a bekezdéseket!*

1. Я нич, а ты, Катѐ?
2. Мы вдячно прийдемо и поможемо. Моя тютка – шывкыня, она файно шые и позычить нам свої журналы и новинкы. Можеш из нѐв консултовати ся, якый фазон теперь маймодерный, кулько и якої треба купити матерії. Она тя помірять, учинить краяня. Аж ти полюбить ся, тогда украе платя, пуйдеш два-три крат пробовати и буде готово чудесное балное шатя.
3. Дякуеме! До суботы!
4. Што робите у суботу пополудню?
5. Хочу покликати вас до себе. Мало пофіглёвали и порозказовали бы сьме каждая за свої новины того тыждня, поникали бы сьме на інтернетї новї моделї. Мушу вубрати платя на Матуралный бал. Ищи не знаю, якео, вы ми поможете!
6. Мамка побізовала ня ухарити у своєюй комнатї и у спалнї. Зачну харіня такой по фрыштикиови, инак не скончу ку полудню. Чом звїдаш?
7. Фантастично! Чекаю вас у три години пополудню, бабка спече фіномное тісто и посилуе нас своїм заварѐваням.

ПРИКАЗКЫ И АФОРИЗМЫ *Közmondások és szólások*

*Ко як собі постелить, так буде спати.
Ki mint veti ágját, úgy alusza álmát.*

*Дотидь ходить канчув на воду, докыдь не пукне.
Addig jár a korsó a kútra, míg el nem törik.*

*Добра жона бита, а гроші лічені.
Asszony verve, a pénz számolva jó.*

*Каждый бук має сук.
Nincsen rózsza tövis nélkül.*

Лекція 4. – Сята

4.lecke – Ünnepek

Сяты́й Вечур наша родина сяткуе у нас. Тыжднями сперед сята мамка и апо купують їство, питя, стромик. По родиннуй традиції сімволичный дарунок каждый ладить сам, вун не годен быти практичный, а має принести радость тому, ко го достане. Бабка и дідик тримлють строгый пуст, а мы не їме мнясо у середу и у пятницю – сяк ладиме ся на Рuzдво.

На Сяты́й Вечур молоджі жоны и дівочки покрывають стул білым, вушытым сяточнов мінтов обрусом и серветками, кладуть сервіз и стріберный столовый прибор, крішталёві погары и канчовы. Старші и молоджі хлопы прибиравуть стромик, вішавуть на нёго крішталёві чілінговы, запаковані у золотый папірь салонкы и золоті пантликы, оріхы, яблока, иншакі рuzдвяні украшена. Пуд стромик кладеме парадно запаковані дарункы из именная цидулками. Коли на небі зойде перва звізда, наша родина, стоячи коло стола ведно молить ся „Отче наш!”, а пак сідае ку столови. На середині стола рuzдвяный крачун, довкола нёго дарабчыкы чеснока и яблока, котрі мачаеме у мед. Давні сохташі кажуть, же чеснок одпуджуе нечистоты и зло, а яблоко сімболізуе єдность родины. Вечера Сятого Вечара правилно має содержати дванадцять пустных страв. Традиційно мы зачинаеме вечерю грибовов поливков, пак їме печену рыбу из пасулёв на дзёбачкы и шалатов из квасноі капусти из ліловов цибулёв и олаём. Вінець вечері – бобалькы из маком, оріхами, пуллятї теплым медом, а дідикы и отець їдять бобалькы из кваснов капустов. Бабка Олга и Марія напекли креймеші, чоколадову торту и много иншакого печива. На конци вечері дідо Юра вінчуе: „Христос рождае ся!” и усї мы стоячи отвїчаеме: „Славїте Єго!” По вечері довкола освїченого стромика колядуеме, а пак каждый глядять своє имня на пакункови. Старші цоркавуть ся погарами вина, молоджі пють колу, квасну воду. Раз лем звонку чуеме:

„Небо и Земля, небо и земля ныні торжествують,

Ангелы люде, ангелы люде весело празднують:

Христос родив ся, Бог воплотив ся,

Ангелы співають, царіє витають,

Поклон оддають, пастыріє грають,

Чудо, чудо повідають.”

Отець одперать бетлегемешам двері.

-Ци веселити пане газдо на сесь Сяты́й Вечар?

-Веселїть, веселїть!

-Пойте вдну!

-Дякуємо! Христос рождає ся!

-Славіте Єго!

Колядованя и гостина тримле до пувночи, а як задзвонять дзвоны Катедралного собора уся родина ведно иде на Велику Службу. Из усіх кунцов Маріяповчі колядувучи, празднувучи, вінчувучи щастливых сят, идуть люде у храм ку Чудотворнуй Іконї сятковати Рождество Христово.

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Святой Вечур/Вечар [<i>szjá 'táj vecsur/ vecsár</i>]	<i>Szenteste</i>
Сяткованя [<i>szját 'kaványá</i>]	<i>ünneplés</i>
Сятковати [<i>szjátka 'váté</i>]	<i>ünnepel</i>
Сяткы [<i>szjátké</i>]	<i>ünneppek</i>
Сяточный [<i>szjá 'tacsnej</i>]	<i>ünnepi</i>
Святой Престол [<i>szjá 'táj presz 'tal</i>]	<i>Szentszék</i>
Всі Сяті [<i>v 'szyi szjá 'tyi</i>]	<i>Mindenszentek</i>
Їство [<i>jisztva</i>]	<i>élelmiszer</i>
Питя [<i>pétyá</i>]	<i>üdítő italok</i>
Стромик [<i>szt 'ramék</i>]	<i>karácsonyfa</i>
Приберати стромик [<i>prébe 'ráté sz 'ramék</i>]	<i>karácsonyfát díszít</i>
Символичный [<i>szimva 'licsnéj</i>]	<i>szimbólikus</i>
Дарунок [<i>dá 'runak</i>]	<i>ajándék</i>
Дарующый [<i>dá 'rujucséj</i>]	<i>ajándékozó</i>
Доставати [<i>dasztá 'váté</i>]	<i>kap</i>
Доставатель [<i>dasztá 'vátely</i>]	<i>megajándékozott személy</i>
Цидула/лкы [<i>cédulká/cédulké</i>]	<i>cédula, cédulák</i>
Строгий пуст [<i>szt 'rahéj puszt</i>]	<i>szigorú böjt</i>
Держати/тримати строгий пуст [<i>der 'zsáté/tré 'máté szt 'rahéj puszt</i>]	<i>szigorú böjtöt tart</i>
Мясо [<i>mnyásza</i>]	<i>hús</i>
Руздво [<i>ruzd 'va</i>]	<i>Karácsony</i>
Рождество Христово [<i>razsdesz 'tva chrész 'tava</i>]	<i>Krisztus születése</i>
Руздвовати [<i>ruzdva 'váté</i>]	<i>karácsonyt/születésnapot ünnepel</i>
Руздвяні [<i>ruzdvyá 'nyj</i>]	<i>karácsonyi</i>
Украшения [<i>uk 'rásenyá</i>]	<i>díszek</i>
Чілінгув/чілінговы [<i>csilin 'gub/csilin 'gavé</i>]	<i>kisharang/kisharangok</i>
Чінгі-лінгі [<i>csingi-lingi</i>]	<i>csingilingi</i>
Чілінговати [<i>csilinga 'váté</i>]	<i>csilingel</i>
Салонка/ы [<i>szá 'lanké</i>]	<i>szaloncukor</i>
Пантлик/-ы [<i>pántlék</i>]	<i>szalag</i>
Звізда зойде [<i>zvi 'd zojde</i>]	<i>felkel a csillag</i>
Молити ся [<i>malétészjá</i>]	<i>imádkozik</i>
„Отче наш!” [<i>atcse nás</i>]	<i>Miatyánk!</i>
Крачун/керечун [<i>k 'rácsun/ke 'recsun</i>]	<i>karácsonyi kalács</i>
Дараб [<i>dá 'ráb</i>]	<i>darab</i>
Дарабчик/-ы [<i>dá 'rábcsek</i>]	<i>darabka</i>
Чеснок [<i>csesz 'nak</i>]	<i>fokhagyma</i>
Одпуджовати [<i>ad 'pudzsaváté</i>]	<i>elriasz</i>

Пуджати [pudzsáté]	riaszt
Грибова поливка [h'rébavá palévká]	gombaleves
Печена рыба [pe'csená rébá]	sült hal
Пасуля у дзэбачкы [pá'szulyá u dzjabácské]	csipkedli paszuly
Шалата из квасной капусты	savanyú káposzta saláta
[sá'látá éz kvász'noji ká'puszté]	
Из ліловов цибулёв и олаём	lila hagymával és olajjal
[éz li'lavov cé'bulyov é a'lájom]	
Капуста/-ы [ká'pusztá]	káposzta
Цибуля/-і [cé'bulyá]	hagyma
Олаі [o'láj]	olaj
Кваснити [kvász'nété]	savanyít
Квасніти [kvász'nyité]	savanyodik
Квасный [kvász'néj]	savanyú
Квасна: вода [va'dá]	ásványvíz
капуста [ká'pusztá]	káposzta
купель [kuplej]	gyógyfürdő
квасное молоко [kvász'naje mala'ka]	aludt tej
Мачати [má'csáté]	mártogat
Мед [med]	méz
Вінець [vinecy]	korona
Бобалькы [babály'ké]	bobályka
из маком [éz mákom]	mákkal
из оріхами [éz a'richámé]	dióval
Креймеш/-і [kréjmes]	krémes
Чоколадова торта [csaka'ládavá tartá]	csokoládé torta
Тісто/кісто [tyisztá/kisztá]	sütemény
Христос рождае ся!	Krisztus Születik!
[chrész'tasz rász'dájeszyá]	
Славіте Его! [szlá'vite je'ha]	Dicsérjétek Őt!
Колядовати [kolyáda'váté]	kántálni
Глядати [hlyádáté]	keres
Пакунок/-ы [pá'kunak/pá'kunké]	csomag/csomagok
Освічений [asz'vicsenéj]	kivilágított (karácsonyfa)
Цорканя [carkányá]	koccintás
Цоркати ся [carkátészyá]	koccint
Цоркнути погары [carknuté pa'háré]	koccint
Цоркнутий [carknutéj]	ütődött
Раз лем/лиш [ráz lem]	egyszer csak
Звонку [z'vonku]	kintről
Небо и Земля [neba é zemlyá]	az Ég és a Föld
Бетлегемеші [betleheme'si]	betlehemesek

Ци веселіти, пане газдо, на сесь Сятыі Вечар?   Kívánhatunk-e kellemes
 [cé vesze'lété páne gázda ná szeszy szyá'téj vecsár?]   karácsonyi ünnepeket, gazduram?

Пойте вдну! [pɔjte vd 'nu]	<i>Jöjjenek be!</i>
Колядованя [kalyá 'daványá]	<i>kántálás</i>
Колядовати [kalyáda 'váté]	<i>kántál</i>
Колядувучи [kalyá 'duvucsé]	<i>kántálva</i>
Дзвони Катедрального собора [dz 'vané káted 'rálynaha sza 'bará]	<i>a Székesegyház harangjai</i>
Велика Служба [ve 'léká sz 'luzsbá]	<i>Nagymise</i>
Празднувучи [p 'ráznuvucsé]	<i>ünnepelve</i>
Вінчувучи [vin 'csuvucsé]	<i>jókívánságokkal</i>
Храм [ch 'rám]	<i>székesegyház</i>
У храм [u ch 'rám]	<i>a székesegyházba</i>
Чудотворна Ікона [csudat 'varná i 'kaná]	<i>Csodatevő Kegykép</i>
Ку Чудотворной Іконі [ku csudat 'varnuj i 'kanyi]	<i>a Csodatevő Kegyképhez</i>

КОЛЯДКИ

Karácsony énekek

Небо и Земля

Небо и Земля, небо и земля нині торжествують, *(2x neba é zemlyá nényi torzsasztvujuty)*
Ангелы люде, ангелы люде весело празднують: *(2x ánhelé lyude veszela práznujuty)*
Христос родився, Бог воплотився, *(chrésztasz radévszyá bah vaplatévszyá)*
Ангелы співають, царіє витають, *(ánhelé szpivájuty cárije vitájuty)*
Поклон оддають, пастыріє грають, *(paklan addájuty pásztérije hrájuty)*
Чудо, чудо повідають. *(csuda csuda povidájuty)*

Во Вифлеємі, во Вифлеємі весела новина, *(2x va viflejemi veszela novéná)*
Чистая Діва, чистая Діва породила Сына: *(2x csészttájá gyivá paradélá széná)*
Христос родився, Бог воплотився,
Ангелы співають, царіє витають,
Поклон оддають, пастыріє грають,
Чудо, чудо повідають.

Слово Отчес, слово Отчес взяло на ся тіло, *(2x szlava atcseje vzyála ná szyá tyila)*
В темностях земных, в темностях земных сонце засвітило: *(2x v temnosztjách zemnécs szance zászvitéla)*

Христос родився, Бог воплотився,
Ангелы співають, царіє витають,
Поклон оддають, пастыріє грають,
Чудо, чудо повідають.

Ангелы служат, ангелы служат небесному Царю, *(2x ánhelé szluzsáty nebesznamu cáryu)*
И во вертепі, и во вертепі творять Його волю: *(2x é va vertepi tvaryáty jaha valyu)*

Христос родився, Бог воплотився,
Ангелы співають, царіє витають,
Поклон оддають, пастыріє грають,
Чудо, чудо повідають.

Az ég és a föld

Az ég és a föld, az ég és a föld, mostan ünnepelnek,
Angyal és ember, angyal és ember, vígan örvendeznek.
Krisztus született, Isten ember lett,
Angyalok éneklik, királyok tisztelik,
Pásztorok imádva, térd hajtva éneklik,
A nagy csodát hirdetik.

Kis Betlehemben, kis Betlehemben nagy vigadalom ma,
 Mert Isten fiát, mert Isten fiát szülte a Szűzanya,
 Krisztus született, Isten ember lett,
 Angyalok éneklük, királyok tisztelik,
 Pásztorok imádva, térd hajtva éneklük,
 A nagy csodát hirdetik.

Isten ígéje, Isten ígéje testet vett magára,
 A sötétséget, a sötétséget elűzte sugara,
 Krisztus született, Isten ember lett,
 Angyalok éneklük, királyok tisztelik,
 Pásztorok imádva, térd hajtva éneklük,
 A nagy csodát hirdetik.

Ég királyának, ég királyának angyalok szolgálnak,
 És örvendeznek, és örvendeznek szent akaratának,
 Krisztus született, Isten ember lett,
 Angyalok éneklük, királyok tisztelik,
 Pásztorok imádva, térd hajtva éneklük,
 A nagy csodát hirdetik.

***

Дивная новина

Дивная новина
 Нынї дїва Сына
 Породила в Вифлеємї
 Марїа єдина.

*(dévnyájá na 'véná)
 (nényi gyivá széná)
 (para 'délá v vifl'e 'jemi)
 (márjá je 'déná)*

Не в царськуй палатї,
 Но межи быдлятми,
 Во пустынї, во яскинї,
 Треба то всїм знати.

*(ne v cárszy 'kuj pá 'látıi)
 (na me 'zsé béd 'lyátmé)
 (va pusz 'tényi va jász 'kényi)
 (trebá ta v 'szyim z 'náté)*

Иста Бога иста,
 Марїа пречиста,
 И раждае и питае
 Його як невіста.

*(bahá észta bahá)
 (márijá pre 'csészta)
 (é rász 'dáje é pé 'táje)
 (ja 'ha ják ne 'vistá)*

На руках тримас,
 Так Йому співає,
 Всемогущим Створителем
 Своим называе.

*(ná ru 'kách tré 'máje)
 (ták ja 'mu szpi 'váje)
 (vszema 'huscsem sztvare 'telem)
 (sz 'vajém názé 'váje)*

Csodának csodája

Csodának csodája:
 A szűz fiat szült ma,
 Betlehemben szegény helyen
 A boldog Mária.

Nem királyi lakban,
 Tiszta istállóban,
 Bölcsője a barmok között
 Kicsiny jászolban van.

Ott szüli, neveli,
 A helyét nem leli,
 Mint legszentebb szüzi anya,
 Istennek neveli.

Karjain hordozza,
 Énekkel altatja,
 Mindenható teremtként,
 Uraként imádjá.

Каже: люляй Сыну, Будь со мною выну, Бо Ты собі избрав мене На Матер єдину.	<i>(kázse lyulyáj szénu) (bugy sza m'naju vénu) (ba té szo 'bi ézb'ráv me'ne) (ná máter je'dénu)</i>	Aludj fiam, szentem, Mindig is légy vélem, Hisz egyetlen szűz anyáddá Választottál engem.
О не обимленный, О не достигенный! Успи довго, рости скоро, Младенче блаженный!	<i>(a ne abém'lenéj) (a ne daszté'zsenéj) (usz'pé dovha rasz'té sz'kara) (mlá'dencse blá'zsenéj)</i>	Te elérhetetlen, Megfoghatatlan Isten, Pihenj hosszan, édesdeden, S növekedj békében!

***

Рождество твоє Христе Боже наш, Возсія мірови світ разума: В небі бо звіздам служащий звіздою учахуся,	<i>(razsdeszt'va tva'je ch'részte bazse nás) (vaz'szyijá miravé sz'vit rázumá) (v nebi ba z'vizdám szlu'zsáscséji zvív'daju u'csáhuszyá)</i>
Тебі кланятися Солнцу правды, И тебе відіти с высоты Востока: Господи слава тебі!	<i>(te'bi klá'nyátészjá szalncu práv'dé) (é te'be vigyíté sz vésza'té vasz'taká) (haszpadé sz'lává tebi)</i>

A te születésed, Krisztus!
A te születésed, Krisztus Istenünk,
Földerítette a világnak az istenismeret világoosságát,
Mert csillagimádó bölcseket a csillag megtanítá,
Hogy téged, mint az igazság Napját,
Leborulva imádjának,
És mint a magasságbeli Napkeletet tiszteljenek:
Uram, dicsőség néked!

***

Великдень

По сконченю фаршангу зачинать ся Великий пуст, котрый держить до Воскресенія.
У Великодну Пятницю не дзвонять дзвоны, бо: „Дзвоны пушли у Рим!” На вечерні люде из запаленима свічками идуть процесійов за Плащаниїєв довкола церьквы.
По процесії вертають ся у церьков и Плащаницю кладуть перед олтарь.
У Великодну Суботу у пувнуч зачинать ся Всеночна служба. Вірники из свічками идут обходом довкола церьковлы, пак перед запертыма церьковныма воротами много раз співають: „Христос воскрес из мертвых, смертію смерть поправ и сушим во гробі живот даровав”. Спископ вадь ященик крестообразно ковтать у двері храма, они отворяють ся и вірники вертають ся у освітлену церьков. „Христос воскрес! – Воистину воскрес!” – трічи звучить, сяточно возвіщаючи Воскресеніє Христово. Звонять дзвоны на вишитых грекокатолицьких церьквах, у многих парохіях такой по Всеночній зачинають сятити паскы.

На Великдень, скоро рано мамка и бабка кладуть у кошарку паску, шовдарь, колбасу, жовтый сыр, яйця, хрін, вино и свічки. Кошарку покрывають білим, вуштытым низинов ручником и наша родина рушає ся на службу. По службі вірники процесійов обходять церквов, из кошарок знимають покрывала, запалюють свічки и зачинать ся посвяченя пасок.

– Христос воскрес!

– Воистину воскрес!

Сяченов водов сященик сятить їду и вино. Пак шатуеме дому фрыштыковати. На сяточно сервірований стул из кошарки кладуть наризану паску и посвячену їду, каждый має вупити сяченоє вино. Наша родина весело сяткує Великдень.

У понеділк старші и молоджі мужи идуть поливати ся. Я дуже люблю сесь давный сохташ, бо жоны, молодіці и дівчата тішає ся поливачам, всягды силують їх фіномным їденям, тістами, питям и писанками. Зачинаєме поливати ся у родакув, пак уедно из моїма цімборами идеме ку приятелькам и вертаю ся дому пуздно вечар змореный и щастливый.

СЛОВА И ФРАЗЫ

Szavak és kifejezések

Великдень [ve'lékdeny]	<i>húsvét</i>
Великий пуст [ve'lékéj puszt]	<i>nagybőjt</i>
Воскресеніє [vaszkre'szenyije]	<i>feltámadás</i>
Великодна Пятница [velé'kadná pyátnécýá]	<i>nagypéntek</i>
Дзвоны пушли у Рим! [z'vané puslé u rém]	<i>A haragok Rómába mentek!</i>
На вечерні [ná ve'csurnyi]	<i>vecsernyén/ esti misén</i>
Вечурня [ve'csurnyá]	<i>vecsernye/esti mise</i>
Плащаниця [plás'csánécýá]	<i>Úr Jézus szent testét ábrázoló sírlepel</i>
Олтарь [al'táry]	<i>oltár</i>
Великодна Субота	<i>nagyszombat</i>
Всеночна служба [vsze'nacsná sz'luzsbá]	<i>éjféli mise, Feltámadás</i>
Много раз співають [m'naha ráz szpa'vájuty]	<i>sokszor eléneklik</i>
Співати [szpi'váté]	<i>énekel</i>
крестообразно поковтять	<i>kereszt alakban megkopogtatja</i>
[kresztaab'rázna po'kovtáty]	<i>kopogtat</i>
ковтати [kovtáté]	<i>kinyit, kinyilik</i>
отворити/-ся [atva'rété/-szyá]	<i>parókia</i>
парохія/-ї [pá'rachijá]	<i>páskát szentel</i>
сятити паску/-ы [szyá'tété pászku]	<i>kosár</i>
кошарка/-ы [ka'sárká]	<i>pászka</i>
паска [pászká]	<i>sonka</i>
шовдарь [sovdáry]	<i>kolbász</i>
колбаса [kol'bászá]	

жовтий сыр/сирка [zsovtéj szér/szérká]	sárga túró
яйце/-я [jáj'ce / jájcyá]	tojás
хрін [chrin]	torma
вино [vé'na]	bor
свічки [sz'vicské]	gyertyák
рушати ся [rusátészjá]	indul
сячена вода [szyá'csená va'dá]	szentelt víz
шатувати [sáta'váté]	siet
поливати/ся [palé'váté/szyá]	locsol, locsolkodik
поливач/-і [palé'vács/i]	locsolkodó
тішити ся [tyisété cyá]	örülnek
силовати [szélaváté]	kinál
кращанка/-ы, писанка/-ы [k'rásánská/-é, pészánká/-é]	hímes tojás
(и)змореный [é/z'marenéj]	fáradt
(и)зморити [é/zma'rété]	elfáraszt

Од Великодня до Вознесенія так ся кланяють:
[ad velé'kadnyá da vaz'neszenyá ták klá'nyájut]
 Húsvét napjától Mennybemenetel előtti napig

идуть процесійов/обходом довкола церьковлы
[é'duty pra'ceszijov/abcha'dam dov'kalá cerkovlé]
 körmenetben mennek a templom körül

Христос воскрес! – Воистину воскрес!
[chrész'tasz vaszk'resz - va'iszténu vaszk'resz]
 Feltámadt Krisztus! - Valóban feltámadt!

Перед запертыма церковныма воротами
[pered zá'pertémá cer'kavnémá va'ratámé]
 A bezárt templomi ajtó előtt

Христос воскрес из мертвых, смертію смерть поправ и сущим во гробі живот даровав!
[chrész'tasz vaszk'resz éz mertvéch sz'mertyiju sz'merty pap'ráv é szuscsém va hrabi zsévat dára'váv]
 Feltámadt Krisztus halottaiból, legyőzte halála a halált és a sírban lévőknek életet ajándékozott!

МОЛИТВЫ *Imádságok*

Молитва Господня

Отче наш, Иже еси на Небесих! Да святится Имя Твое, да прійдет Царствіе Твое, да будет воля Твоя, яко на небеси и на земли. Хлїб наш насущный даждь нам днесъ, и остави нам долги наша, якоже и мы оставляем должником нашим, и не введи нас во искушеніе, но избави нас от лукаваго. Аминь.

(atce nás ézseje szé ná nebe'szách dá szyá'tétszyá émnyá tva'je dá préjde cársztvije tva'je dá budet valyá tva'já jáka ná nebe'szé é ná zem'lé chlyeb nás ná'szuscsněj dážgy nám dneszy é asztávě nám da'lhé násá jákazse é mé asztáv'lyájem dalzsnékam násém é ne ve'dé nász va észku'senije na éz'bávě nász at lu'kávaha á'miny)

Az Úr imája

Mi Atyánk, ki a menyekben vagy, szenteltessék meg a te neved! Jöjjön el a te akaratom, mint a mennyben, úgy a földön is! Mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket, amint mi is megbocsájtunk az ellenünk vétőknek! És ne vigyél minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól! Ámen.

***

Символ віры

Вірую во Єдинаго Бога Отца вседержителя, творца неба и земли, видимых же всіх невидимых. И во єдинаго Господа Ісуса Христа. Сына Божия єдиногодного, иже от Отца рожденного прежде всіх вік. Світа от світла, Бога истинна от Бога истинна, рожденна, не сотворенна єдиносуцна Отцу, імже вся быша. Нас ради, человек, и нашего ради спасенія шшедшаго со небес, и воплотившагося от Духа свята и Марїи Девы, и вочеловечася. Распятого же за ны при Понтийстїм Пілаті, и страдавша и погребенна. И воскресшаго в третїй день по Писанїем. И возшедшаго на Небеса, и сїдящаго одесную Отца. И паки грядущаго со славою судити живым и мертвым, Его же Царствїю не будет конца. И во Духа Святаго, Господа Животворящаго, иже от Отца и Сына исходящаго, Иже со Отцем и Сыном спокланяема и сславима, глаголавашаго пророки. Во єдину Святую Соборную и Апостолскую Церковь. Исповїду єдинокрещенїе во оставленїе грїхов. Чаю воскресенія мертвых, и жизни будущаго віка. Аминь.

(viruju va je'dénaha bahá at'cá vszeder'zsételyá tvar'cá ne'bá é zem'lé védéméch zse v'szech ne'védéméch é va je'dénaha haszpadá i'szuszá chrész'tá széná bazsijá jedéna'radnáha ézse at atcá razs'denáha p'rezde v'szech vek sz'vetá at sz'vetá bahá észténa at bahá észténa razs'dená neszatva'rená jedéna'szuscásá atcu émzse vszyá bésá nász rádé csela'vek é náseha szpa'szenijá sz'sedsáha sza ne'besz é vapla'tésáhaszzyá at duchá szvyá'tá é márijı devé é vacsela'vecsászyá rász'pyátáha zse zá né pré pon'tyijsztem pyi'látye é sztrá'dávsá é pahre'bená é vaszk'reszsáha v'tretyij deny pa pé'szányijem é va'sedsáha ná nebe'szá é sze'gyásá a'desznuju atcá é páké hryá'duscsáha sza sz'lávaju szu'dété zsé'vém

é mertvém je'ha zse cársztviju ne bu'de kan'cá é va duchá sz'vyátáha haszpadá zszévatva'ryáscseha ézse at atcá é széná észcha'gyáscsáha ézse sza atcem é szénam szpaklá'nyájemá é szlá'vémá hláha'lávsáha pra'raké va je'dénuju szvyá'tuju sza'barmuju é á'psztalyszkuju cerkav észpa'veduju jedénakres'csenyije va asztáv'lenyije hre'chav csáju vaszkre'szenyijá mertvéch é zszézné budusáha veká á'miny)

Az apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható és láthatatlan dolognak teremtőjében. És az egy Úrban, Krisztus Jézusban, Isten egyszülött Fiában, ki az Atyától öröktől fogva született, világosság világosságtól, igaz Isten igaz Istentől, aki született és nem teremtett, ki az Atyával egyvalóságú, ki által mindenek lettek. Aki miérettünk és a mi üdvösségünkért mennyből alászállott és megtestesült a Szentlélektől és Szűz Máriától, és emberré lett. És megfeszítettett miérettünk Poncius Pilátus alatt, és szenvedett és eltemetett és feltámadott harmadnapon az Írások szerint. És fölment a mennyekbe és ül az Atyának jobbján, és ismét eljövend dicsőséggel ítélni eleveneket és holtakat, és az ő országának nem lesz vége. És a Szentlélekben, Urunkban és Elevenítőnkben, ki az Atyával és Fiúval együtt imádatik és dicsőítetik, ki szólott a próféták által. Hiszek egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. Vallok egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a holtak föltámadását és a jövendő örök életet. Ámen.

***

Папський гімн

Де Петра свята могила	<i>(de pet'rá szyá'tá ma'hélá)</i>
Там звучить молитва мила,	<i>(tám zvu'cséty ma'lévtá mélé)</i>
Из уст тысяч и тысячей	<i>(éz uszt tészyács é té'szyácsej)</i>
Гімн розличних родів людей.	<i>(hémn raz'lécsnéch radav lyudej)</i>
Боже храни святого Отця,	<i>(bazse chrány szvyá'taha atcá)</i>
Христово Намістника.	<i>(chrészta'vá námisztné'ká)</i>

Pápai himnusz

Hol Szent Péter sírba téve, és Rómának dobog szíve,
Ezrek ajkán, ezer nyelven hő ima zeng édesdeden:
Tartsd meg Isten, Szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját!

Лексика

Szószedet

Автоповідач [ávtaadpavi 'dács]	üzenetrögzítő
Адрес і-мейля [ádresz i- 'mejlyá]	e-mail cím
Айбо [ájba]	de
Ансамбл [án 'számbł]	együttes
Арифметика [árit 'metéká]	számтан
Архітект [árcsi 'tekt]	tervezőmérnök
Атлїйський язык [áng 'lyjszykéj já 'zék]	angol nyelv
Баба/бабка [bábá, bábká]	nagymama
Балкон/-ы [bál 'kan]	balkon
Балнос [bálnaje]	báli
Барнастый [bár 'násztéj]	barna
Бетлегемеш [betlehehes]	betlehehes
Бетлегемеші [betleHEME 'si]	betlehehesek
Бировати [béra 'váté]	bir
Билити [bi 'lété]	meszel
Біологія [bia 'lagijá]	biológia
Близнята [bléz 'nyátá]	ikrek
Блог/гы [blag]	blog
Блюдо/-а [b 'lyuda]	tál
Бобалькы [babály 'ké]	bobályka
Бовт [bovt]	üzlet
Босый [baszėj]	mezüláb
Брат/-я [brát]	fiútestvér
Братранець/-ї [brát 'ránecy]	unokatestvér/fiú/
Братранка/-ї [brát 'ránká]	unokatestvér/lány/
Брыч/-і [brécs]	borotva
Буде готово [bude ha 'tava]	készen lesz
Будовати [buda 'váté]	épít
Будовля/-ї [bu 'davlyá]	épület
Будовничий инженер [budav 'nécsėj inzse 'ner]	építésmérnök
Буква/-ы [bukvá]	betű
Бутор [butar]	bútor
Бытові приборы [béta 'vi pré 'baré]	háztartási gépek
Варвара [Vár 'várá]	Borbála
Варити [vá 'rété]	főz
Варіха/-ы [vá 'richá]	merítő kanál
Вдова [vda 'vá]	özvegy nő
Вдовець [vda 'vecy]	özvegy férfi
Вежба/упражнения [vezsbá/ up 'rázszenyá]	gyakorlat (iskolai)
Вежбанка/зошит [vezsbánká/ zasét]	gyakorló füzet

Вежбати/упражняти ся	gyakorol
[vezsbaté/ uprázs 'nyátészyá]	Nagymise
Велика Служба [ve 'léká sz 'luzsbá]	hűsvét
Великдень [ve 'lékdeny]	nagy
Великі [ve 'léki]	nagypéntek
Великодна Пятниця [velé 'kadni pyátnécya]	nagyböjt
Великий пуст [ve 'lékéj puszt]	vecsernye/esti mise
Вечурня [ve 'csurnyá]	villa
Вилка/-ы [vélká]	bor
Вино [vé 'na]	korona
Вінець [vinesy]	esküvő (egyházi)
Вінчаня [vincsányá]	esküdni, házasságot kötni
Вінчати ся [vin 'csátészyá]	templomban
Вінчуючи [vin 'csujucsé]	jókívánságokkal
Вітрина/-ы [vit 'riná]	vitrin
Віфлесм [vifl 'jem]	Betlehem
Вічнозелена рослина [vicsnaze 'lená rasz 'téná]	örökzöld növény
Вода [va 'dá]	víz
Вокальний [va 'kálnéj]	ének
Воскресеніе [vaszkre 'szenyije]	feltámadás
Воспитаник [vasz 'pétánék]	mostoha (fiú)
Воспитаник [vasz 'pétánék]	nevelt/gyerek
Воспитаниця [vasz 'pétánécya]	mostoha (lány)
Воспитати [vaszpé 'táté]	felnevel
Воспитовати [vasz 'pétaváté]	nevel
Воспитує ся [vasz 'pétujeszzyá]	nevelkedik
Всеночна служба [vsze 'nacsná sz 'luzsbá]	éjféli mise, Feltámadás
Всі Сяті [v 'szyi szyá 'tyi]	Mindenszentek
Вузначна [vuznácsná]	jeles
Вуйко [vujka]	nagybácsi (anyai ágon)
Вуйна [vujná]	nagynéni (nagybácsi felesége)
Вушываня [vu 'séványá]	hímzés, kivarrás
Вушывати [vusé 'váté]	hímez, kivarr
Вушывачка/-ы [vusé 'vácská]	hímző
Вушытыі [vusétéj]	hímzett
Газда/-ы [gáz 'dá]	gazda
Газдовати [gázda 'váté]	gazdálkodik
Газдувство [gázduszt 'va]	gazdaság
Газовик/-ы [gáza 'vék]	gázszerelő
Гарадіча/-і [gá 'rádicsá]	lépcsőfok
Гараж/-і [gá 'rázs]	garázs
Географія [geag 'ráfijá]	földrajz
Герб/-ы [herb]	címer
Ги [hé]	mint

Гімн/-ы [himn]	himnusz
Гінжібаба [hinzsibábá]	Boszorkány
Глубокий [hlu'baki]	mély
Глядати [hlyádáté]	keres
Горожанське побраня [hara'zsánszykaje]	polgári házasság
Горчик/-ы [harcsek]	fazék
Гостѣва [hasz'tyavá]	ebédlő
Гостина/-ы [hasz'téná]	vendégség
Гость/-і [haszty]	vendég
Готовалня /hata'válynjá]	körzőkészlet
Гребінь/-і [h'rebiny]	fésű
Грекокатлик/-ы [Grekaká'talék]	görökgkatolikus
Грекокаатолицьке сято	görökgkatolikus ünnep
Грибова поливка [h'rebavá palévká]	gombaleves
Гумика, гума [gumiká, gumá]	radír
Давати [dá'váté]	ad
Дамастовый [dá'másztavéj]	damaszt
Дараб/-ы [dá'ráb]	darab
Дарабчик/-ы [dá'rábcsék]	darabka
Дарунок/-ы [dá'runak]	ajándék
Даровати [dáro'váté]	ajándékoz
Два-три крат [dvá - tré krát]	kétszer-háromszor
Двері [d'veryi]	ajtó
Двойнята [dvaj'nyátá]	ikrek
Держати [der'zsáté]	tart
Десертный [de'szertnéj]	desszert, süteményes
Диктант/-ы [dék'tánt]	tollbamondás
Директор/-ка [dé'rektar/-ká]	igazgató/igazgatónő
Діалог/-ы [diá'lag]	párbeszéd
Дігiтaлный відеодиск [digi'tálynéj videa'dészk]	DVD
Дівка/-ы [gyivká]	nagylány
Дівочка/-ы [gvivacská]	kislány
Дідо/дідик [gyida, gyidék]	nagyapa
Дідузина [gyi'duznéná]	örökség
Дітвaк [gyit'vák]	gyerek
Діти [gyité]	gyerekek
Дітина/дiтвaк [gyi'téná, gyit'vák]	kisgyermek
Дітинка/дiтвaчa [gyi'ténká, gyitvá'csá]	csecsemő
Дітської игровище [gyitszykaj eh'ravéscse]	játszótér
Днѣвна [d'nyavná]	nappali
Днѣвник/-ы [d'nyavnék]	napló
Днѣвный шор [d'nyavnéj sar]	napirend
Добрыі [dabrá]	jó
Добыти [da'bété]	szerez, elér
Добыти побiду [da'bété pa'bidu]	győz

Добыток [dabétak]	siker
Довкола [dov'kalá]	körül
Дома [damá]	otthon
Домашнєє вино [da'másnyaje vé'na]	házi bor
Донька/-ы [dony'ká]	leány (v-nek a gyermeke)
Дорости [darasz'té]	fel nő
Доростлый [da'rasztláj]	fel nőtt
Доставатель [dasztá'vátely]	megajándékozott személy
Доставати [dasztá'vátè]	kap
Достаточно [dasztá'tacsná]	elég séges
Дружба/-ы [d'ruzsbá]	vőfény
Дружка/-ы [d'ruzská]	koszorúslány
Дубовый [du'bavéj]	tölgyből készült
Едіта [editá]	Edit
Электрик/-ы [e'lektrék]	villanyszerelő
Жалоба [zsálabá]	gyász
Женити ся [zse'nétészjá]	megnősül
Жених [zse'néch]	vőlegény
Жывой стрібло [zé'vaj szt'ribla]	higany
Жытло [zsét'la]	lakás, lakóhely
Жовтый сыр/сирка [zsovtéj szér/szérká]	sárga túró
Жона [zsa'ná]	feleség
Журнал/-ы [zsur'nál]	folyóirat
За стул [zá sztul]	asztalhoz
За шором [zá'saram]	sorban
Забудоваї скрынї [zábu'daványi szk'renyji]	beépített szekrények
Заварєваня [zá'váryaványá]	befőttek
Заварєвати [zá'váryaváté]	befőz
Завданий [závdánéj]	feladott
Завданя/задача [závdányá, zá'dácsá]	feladat
Завдати [záv'dáté]	felad (házi feladatot)
Заганути [záhá'nuté]	elképzel
Заголовок/-ы [záhalavak]	párna
Зал Свальб [zá sz'vályb]	házasságkötő terem
Залюблений [zályub'lenéj]	szerelem
Залюбляти ся [zályub'lyátészjá]	beleszeret
Затым такой [zá'tém tákoj]	rögtön azután
Зберати [zbe'ráté]	szed
Звізда зойде [zvi'dá zojde]	felkel a csillag
Звонку [z'vonku]	kintről
Зеленина [zelené'ná]	zöltség
Знамый [z'náméj]	híres, ismert
Зобрати [zab'ráté]	összegyűjt
Зокнії [zoknijji]	zokni
Зошиты [za'sété]	varr

Зубна кефка/зубні кефкы [zub 'ná kefká/zub 'nyi kefké]	fogkefe, fogkefék
Зубна паста/зубні пасты [zub 'ná pásztá]	fogpaszta
Зять [záty]	vő
Играти [éh 'ráté]	játszik (hangszeren), táncol
Играти ся [éh 'rátészyá]	játszik (babával, játékszerekkel)
Игровище/-а [éh 'ravéscse]	sportpálya
Имя [ém 'nyá]	név
Иностранный язык [énasz 'tráj já 'zék]	idegen nyelv
Ищи не [és 'csé ne]	még nem
Интернат [inter 'nát]	nevelőotthon
Ирина/Гринка [I 'réná, I 'rénká]	Irén, Irénke
Исторія [isz 'tarijá]	történelem
Їда/їство [ji 'dá, jisztva]	étel, étek
Їдалня [ji 'dálnyá]	ebédlő
Їство [jisztva]	élelmiszer
Кабат/-ы [kábat]	kabát
Кавоварка [káva 'várká]	kávéfőzőgép
Кавов/-ый [ká 'vavéj]	kávés
Кал/-ы [kád]	kád, fürdőkád
Казити [ká 'zété]	tör, elront
Калкулятор/калькулячка [kálku 'látar, kálku 'lácská]	számológép
Камін [ká 'min]	kandalló
Канчув/канчовы [kán 'csuv]	kancsó
Капуста [ká 'pusztá]	káposzta
Кафля/-ї [káflyi]	csempe
Квадратметр/-ы [kvádrát 'metr]	négyzetméter
Квартелное [k 'vartelynaje]	lakkbér
Квартель [k 'vartely]	lakás
Квартелный блок [k 'vartelynéj b 'lak]	lakótömb
Кваснити [kvász 'nété]	savanyít
Квасніти [kvász 'nyité]	savanyodik
Квасное молоко [kvász 'naje mala 'ka]	aludt tej
Квасный [kvász 'néj]	savanyú
Керамічний [kerá 'micsnéj]	kerámia
Кефа на чесаня/кефы на чесаня [kefá ná cseszányá]	hajkefe
Кирилиця/цирилка [ké 'relécyá]	cirill betűk
Клавиатура [kláviá 'turá]	billentyűzet
Класный днёвник [klász 'néj d 'nyavnék]	osztálynapló
Класный наставник [klász 'néj nász 'távnék]	osztályfőnök
Класти паркеты [k 'lászté pár 'keté]	parkettáz
Класти плитку [k 'lászté p 'létku]	csempéz
Кликати [k 'lékáté]	hív/nevez
Кліп/відеоролик [klip, videa 'ralék]	videó klip

Книжка(-ы) [k'nézska]	könyv
Ковер/ковры [ka'ver]	szőnyeg
Ковтати [kovtáté]	kopogtat
Колбаса/-ы [kol'bászá]	kolbász
Колекція/-ї [ka'lekcijá]	gyűjtemény
Коло оболока [kala abalaká]	az ablak mellett
Колонія [ka'lanyijá]	nevelőintézet
Колонська вода [ko'lonszka va'dá]	kölni
Колядованя [kalyá'daványá]	kántálás
Колядовати [kalyáda'váté]	kántál
Комната/-ы [kam'nátá]	szoba
Комора/-ы [ka'mará]	éléskamra
Компактний диск [kam'páktnej dészk]	CD
Компютер/-ы [kamp'juter]	számítógép
Компютерна техніка [kamp'juterná technéká]	számítástechnika
Компютерні ігри [kamp'juternyi éhré]	számítógépes játékok
Комфортна [kam'fartná]	komfortos, kényelmes
Конкурс/-ы [kankursz]	pályázat
Конспект/-ы [kansz'pekt]	jegyzet
Консультант/-ы [kanszul'tánt]	tanácsadó
Консультація/-ї [kanszul'tácijá]	tanácsadás, konzultáció
Консультувати [kanszulta'váté]	tanácsot ad
Косиця/-ці, чічка/-ы [ka'szécya, csicská]	virág
Кошарка/-ы [ka'sárká]	kosár
Крачун/керечун [k'rácsun/ke'recsun]	karácsonyi kalács
Крашанка/-ы, писанка/-ы [k'rásánka, pészánká]	himes tojás
Краяня [k'rájányá]	szabásminta
Краяти [k'rájáté]	szab
Креденц/-ы [kredenc]	kredenc
Кредіт/-ы [kre'dét]	kölcsön
Крејм/-ы [k'rejm]	krém
Крејмеш/-и [k'rejmes]	krémes
Крестини [kresz'téné]	keresztelő
Крестити [kresz'tété]	keresztel
Крестна мати/маточка/нанашка [k'reszná máté/ mátacská/ ná'náská]	keresztanya
Крестник [k'resznék]	v-nek a keresztfia
Крестниця [k'resznécyá]	v-nek a keresztlánya
Крестное ім'я [k'resznaje ém'nyá]	keresztnév
Крестний отець/батичко/нанашко [k'resznéj a'tecy/ bátécska, ná'náska]	keresztapa
Кришталёва ваза [vázá]	kristályváza
Кришталёва вода [va'dá]	kristályvíz
Кришталёва душа [du'sá]	kristálytisztá lélek
Кришталёва чистота [csész'tatá]	tökéletes (kristály) tisztaság

Кристалёвый цукор [kristá'lyavéj cukar]	kristálycukor
Кристалъ [k'ristály]	kristály
Кросовки [kra'szavké]	edzőcipő
Круглый [kruhléj]	kerek
Крумпля/-і [krumplyá]	krumpli
Кручені гарадічі [kru'csenyi gá'rádicsi]	csigalépcső
Ку Чудотворной Иконі [ku csudat'varnuj i'kanyi]	a Csodatevő Kegyképhez
Кубометр/-ы [kuba'metr]	köbméter
Кум [kum]	koma
Кума [ku'má]	komaasszony
Купалня/-і [ku'pálnyá]	fürdőszoba
Купель [kupely]	gyógyfürdő
Купити [ku'pété]	vesz, vásárol
Кухня [kuchnyá]	konyha
Кухонный робот [ku'chanéj rabat]	konyhai robotgép
Лабош/-і [lábas]	lábas
Легинь/-і [le'giny]	legény
Лекція/-і [lekcijá]	lecke
Леленц [lelenc]	nevelőotthon
Лінійка/-ы [li'nijká]	vonalzó
Лінія/-і [linijá]	sor
Логін [lagin]	felhasználói név
Ложка/-ы [lazzská]	kanál
Лустер/-ы [luszter]	csillár
Любити [lyu'bété]	szerelem
Любов [lyubov]	szeretet
Любов [lyubov]	szeretet
Мадярська література [má'gyárszyká lyiterá'turá]	magyar irodalom
Мадярський язык [má'gyárszykéj já'zék]	magyar nyelv
Малёвати [málya'váté]	fest
Маленький куфер [má'lénykéj kufer]	kis bőrönd
Малі [má'lyi]	kis
Малярь/-і [má'lyáry]	festő
Марія [márijá]	Mária
Математика [máte'mátéká]	matematika
Матерія/-і [má'terijá]	anyag (ruháé)
Мати/мамка [máté, mámká]	anya
Матуралное усвідчення [mátu'rálnaje uszvidcsenyá]	érettségi bizonyítvány
Матуральный бал [mátu'rálnéj bál]	szalagavató
Мачати [má'csáté]	mártogat
Мачоха [mácsochá]	mostoha/nő/
Машына/-ы [má'séná]	gép
Мед [med]	méz
Медові дны [me'dovi dné]	mézeshetek
Менший столик [menséj sz'talék]	kisebb asztalka

Мер/-ы [mer]	polgármester
Минати [mé'náté]	műlik
Міксер [mikszer]	mixer
Мясо [m'nyásza]	hús
Мобільний телефон/мобілка [ma'bilnéj tele'fan/ma'bilká]	mobiletelefon
Модел'-і [ma'del]	fazon, modell
Модем [madem]	modem
Моли́ти ся [ma'létészyá]	imádkozik
Молода [mala'dá]	menyasszony
Молод́жый/-джа [ma'ladzséj, ma'ladzsá]	fiatalabb
Молоди́ця [mala'décyá]	fiatalasszon/menyasszony
Молод́ый [mala'déj]	vőlegény
Молод́ый/молодяк [mala'déj, mala'gyák]	fiatalember
Монтер/-ы [man'ter]	szereelő
Монтовати газ/електрику/воду [manta'váté]	szerez
Морозник/-ы [maraz'nék]	fagyasztógép
Муж [muzs]	férj
Музей [mu'zej]	múzeum
Музична колонка [mu'zécsná ka'lanká]	hifi torony
Музична школа [mu'zécsná s'kalá]	zeneiskola
Мурник/-ы [murnék]	kőműves, hideg burkoló
Муровати [mura'váté]	kőműves munkát végez
Мусиш вучистити [muszész vucsészitéj]	muszáj kitisztítani
Мушкатлик/-ы [mus'kátlék]	muskátli
Мягкий [myáh'kéj]	puha
Наверх [ná'verych]	felfelé
Най буде [náj bude]	legyen
Народопис/етнографія [nára'dapész]	népismeret
Научити кого на шор [náu'csété kaha zá sar]	rendre tanítani valakit
Небо и Земля [neba é zemlyá]	az Ég és a Föld
Невістка [ne'visztká]	meny
Нежонач [nezsa'nács]	aggregény
Низький [nézykéj]	alacsony
Нитка/-ы [nétká]	cérna
Німецький язык [nyi'mecykéj já'zék]	német nyelv
Новизна [na'vezná]	újdomság
Новина/-ы [navé'ná]	újdomság, friss hír
Новинка/-ы [na'venká]	újság, hírlap
Новинкарь/-ка [navén'káry]	újságíró
Номер телефона [namer tele'faná]	telefonszám
Носити жалобу [na'szété zsálabu]	gyászol
Нота [natá]	osztályzat
Нуж/ножі [nuzs]	kés
Нучна скрыня [nucs'ná szk'renyá]	éjjeli szekrény

Оболок/-ы, окно/-а [abalak, ak'na]	ablak
Обрус/-ы [abrusz]	abrosz, aszalterítő
Обручины [ob'rucséné]	eljegyzés
Обручка [ob'rucská]	jegygyűi
Община/-ы [abs'csená]	közösség
Обыватель/-и [abé'vátely]	lakos
Обыстя [ab'észtyá]	kúria
Оддати ся [at'dátésztyá]	férjhez megy
Одки [adké][infar'mácijá]	információ, tájékoztatás
Одликаш [adlé'kás]	jeles tanuló
Одличати/-ся [adlé'csátésztyá]	megkülönböztet, különbözik
Одлично [ad'lécsna]	kitűnően
Одпужовати [ad'puzsaváté]	elriaszt
Окреме [ak'reme]	külön
Олай [o'láj]	olaj
Олена/Оленка [O'lená, O'lenká]	Ilona, Ilonka
Олтарь [al'táry]	oltár
Освічений [aszvicsenéj]	kivilágított (karácsonyfa)
Отворити/-ся [atva'rété/-szyá]	kinyit, kinyílik
Отворяють ся [atva'ryájuty szyá]	nyílnak
Отець/апо/нянько [a'tecy, ápa, nyányka]	apa
Отцюзна [at'cyuznéná]	haza
Отче наш! [atcse nás]	Miatyánk!
Отчим [atcsém]	mostoha/férfit/
Охабити [achá'bété]	hagy
Оцінка, оцінення [a'cinká, a'cinenyá]	osztályzat
Пак [pák]	majd
Пакунок/-ы [pá'kunak]	csomag
Палачінтовка/-ы [pálá'csintoská]	palacsintasütő
Паленка [pálénká]	pálinka
Пам'ятати [pámyá'táté]	emlékezik, emlékszik
Пам'ятка/-ы [pá'myáncá]	emlék (személyes, történelmi)
Пам'ять [pámyáty]	emlék
Паніхіда [páná'chidá]	temetés (egyházi)
Пантлик/-ы [pántlík]	szalag
Паплан/-ы [páplán]	paplan
Парадный [pá'rádnéj]	díszes, parádés
Паркетарь/-и [párke'íary]	parkettás, meleg burkoló
Паркетна пудлога/паркеты [pár'ketná pud'lahá/pár'keté]	parketta
Парна/-ы [párná]	dunya
Парнянка/-ы [pár'nyáncá]	párnahuzat
Парола/пароль [pá'ralá, pá'raly]	jelszó
Парохія/-ї [pá'rachijá]	parókia
Партер [párter]	földszint (háznál, színházban)

Паска/-ы [pászká]	pászka
Паскудный/-ї [pász'kudnéj]	piszkos, koszos
Пасуля у дзэбачкы [pá'szulyá u dzjabácské]	csipkedli paszuly
Пейзаж/-ї [pej'zázsi]	tájkép
Перебудововати [perebu'davaváté]	átépít
Перетягнути [peretyáh'nuté]	áthúz, cserél
Перо/-а [pe'ra]	toll
Перський ковер [perszykéj ka'ver]	perzsa szőnyeg
Печена рыба [pe'cšená rébá]	sült hal
Пивниця/-ї [pév'nécýá]	pince
Письмовый [pészy'mavéj]	írásbeli
Питя [pétyá]	üdítőitalok
Плановати [plána'váté]	tervez
Плата [p'látá]	díj
Платя [p'látyá]	ruha
Плафон/-ы [plá'fan]	mennyezet
Планиця [plás'csánécýá]	Úr Jézus szent testét ábrázoló sírlepel
Плитка/-ы [p'létká]	csempe
Плоды [pla'dé]	gyümölcs
Плоский [p'laszkéj]	lapos
Побізовала [pabiza'válá]	rábízta, megbízta
Побраня [pabrá'nyá]	házasság
Побрати ся [pab'rátészyá]	házasságot köt
Повдовіти [pavda'vité]	megözvegyül
Погар/-ы [pa'hár]	pohár
Подаколи и булше [pa'dekalé é bulse]	néha több/többen is
Подорога/-ы [pada'rahá]	utazás
Поза шором [pazá'saram]	szoron kívül
Позычить [pa'zécséty]	kölcsön ad
Пойте вдну! [pojte ud'nu]	Jöjjenek be!
Покрывало [pakré'vála]	takaró
Поливати/ся [palé'váté/szyá]	locsol, locsolkodik
Поливач/-ї [palé'vács]	locsolkodó
Полиця/-ї [pa'lécýá]	polc
Поміряти [pa'miryáté]	lemér
Помывати [памé'váté]	mosogat
Попель [popely]	hamu
Попельна Серeda [popely'ná szere'dá]	Hamvazó Szerda
Попельниця [popely'nécýá]	hamutartó
Порозказовати [paraz'kázaváté]	elmond
Портрет/-ы [part'reté]	arckép, portré
Порядно [pa'ryádna]	rendesen
Порядок/-ы [paryádak]	rend
Посередня [pasze'rednyá]	közepes
Постелина [pasztelé'ná]	ágyynemű

Пофіглєвати [pafiglya `váté]	viccelődik
Поховати [pacha `váté]	eltemet
Пошыти [pa `sété]	megvarr, varrogat
Прабаба [prábábá]	dédmama
Правнук [právnuk]	dédunoka
Прадідо [prágyida]	dédapa
Празднуючи [p`rázdnujucsé]	ünnepelve
Приёмна мати [pré`jamná máté]	nevelőanya
Приёмный отець [pré`jamnéj a`tecy]	nevelőapa
Приймич [p`réjmécs]	mostoha (fiú)
Приймичка [p`réjmécská]	mostoha (lány)
Принимати [préné`máté]	fogad
Природопис [prérada `pész]	környezet
Приватный дом [pri`vátnéj dom]	családi ház
Пробовати [p`robaváté]	próbál valamit megtenni, ruhát próbál/felpróbál
Провітрєвати [pra `vitryaváté]	szellőztet
Програма/-ы [prag`rá má]	program
Просторный [prasz`tarnéj]	tágas
Протяг [p`rotyáh]	huzat
Професія/-ї [pra`fesziyi]	foglalkozások
Прузвище [p`ruzvécsce]	vezetéknev
Пуд [pud]	alatt / padlás
Пудросток [pud`raszta]	kamasz
Пуджати [pudzsáté]	riaszt
Пуловер [pulover]	pulóver
Раз лем/лиш [ráz lem]	egyszercsak
Райбачка-автоматка [ráj`bácská-ávta`mátká]	mosógép
Регістрація [regiszt`rácijá]	regisztrálás, bejelentkezés
Рекамей [reká`mej]	rekamié
Ремонт [re`manti]	felújítás
Ремонтник [re`mantnék]	szerelő
Ремонтный [re`mantnéj]	felújítási
Ремонтовати [remanta `váté]	felújít
Рисовати [résza `váté]	rajzol
Рисунок/-кы [ré`szunak]	rajz
Різати [rizáté]	vág, farag
Різба [rizbá]	faragott
Родак/-чка [ra`dák, ra`dácská]	rokon
Родакы [radá`ké]	rokonok
Роджениця [razsenécyá]	szülőnő
Роджена [razsenyá]	születés
Родина [ra`déná]	család
Родить ся [radétészjá]	születik
Родити [radété]	szül

Родичі [radécsi]	szülők
Рождество Христово [razsdesztva chréosztava]	Krisztus születése
Разбити [raz 'bété]	eltör
Разведена [raz 'vedená]	elvált nő
Разведенный [raz 'vedeněj]	elvált férfi
Развести ся [raz 'vesztészyá]	elválik valakitől
Роспис годин [raszpész hadén]	órarend
Роспис/-ы [rasz 'pész]	küírás (pályázaté)
Росписати [raszpe 'száté]	pályázatot küír, díszít, aprólékosan elmesél
Роспорядок годин [rasz 'paryádak hadén]	órarend
Ростина/-ы [rasz 'téná]	növény
Ружа/-и [ruzszá]	rózsza
Роздво [ruzd 'va]	Karácsony
Роздвовати [ruzdva 'váté]	karácsonyt/születésnapot ünnepel
Роздвяні [ruzdvyá 'nyü]	karácsonyi
Руководити будованём [rukava 'dété buda 'ványam]	építést vezet
Русин(-ка) [ruszén]	ruszin férfit(nő)
Русины [ruszé 'né]	ruszinok
Ручник/-ы [rucs 'nék]	törülköző
Рушати [rusáté]	indul
Сайт/веб-сайт [szájt, vebszájt]	honlap
Салонка/-ы [szá 'lanká]	szaloncukor
Свадьба/женитва [sz 'válybá, zse 'nétvá]	esküivő (polgári)
Свадьбова дорога [szvály 'bavá da 'rahá]	nászút
Сват [sz 'vát]	nász
Сваха [sz 'váchá]	nászsasszony
Светер [sz 'veter]	szvetter
Свічка/-ы [sz 'vicská]	gyertya
Свічник/-ы [sz 'vicsnék]	gyertyatartó
Сезональні квітя [szeza 'nálynyi k 'vityá]	idényvirágok
Селективное збераня [szelek 'tévnaje z 'berányá]	szelektív gyűjtés
Серветка/-ы [szer 'vetká]	szalvéta
Сервіз/-ы [szervíz]	szervíz, készlet
Сервіровати [szervira 'váté]	terít, szervíroz
Сестра/-ы [szeszt 'rá]	lánytestvér
Силовати [szélaváté]	kinál
Сирота/-ы [szératá]	árva
Сімовличный [szimva 'licsněj]	szimbolikus
Сітуація/-ї [szitu 'áciájá]	szituációs gyakorlatok
Скрыня/-ї [szk 'rényá]	szekrény
Славите Его! [szlá 'vite jeha]	Dicsérvjétek Őt!
Слід/-ы [szlyid]	nyom
Смерть [sz 'merty]	halál

Смітя [szmi 'tyá]	szemét
Сніжна баба [sz 'nyizsná bábá]	hóember
Сокотити [szaka 'tété]	vigyázz, kímél, megóv, ápol
Сорочка/-ы [sza 'racská]	ing
Сохраняти [szachrá 'nyáté]	őríz, megőriz
Сохташ/-и [szach 'tás]	szoká
Спалня/-і [sz 'pálynyá]	hálószoba
Спече [szpe 'cse]	süt (majd)
Співанка/співанкы [sz 'pivánká]	éneke
Співати [szpi 'váté]	énekel
Спішити [szpi 'sété]	siet
Спудна біленина [szpud 'ná bilené 'ná]	fehérnemű
Стара [sztá 'rá]	anyós
Стара [sztá 'rá]	öregasszony
Стара дівка [sztá 'rá gyivká]	vénlány
Старша жона [sz 'társá zsa 'ná]	idős asszony
Старший хлоп [sz 'társéj chlap]	idős férfi
Старший/-ша [sz 'társéj, sz 'társá]	idősebb
Старый [sztá 'réj]	após
Старый [sztá 'réj]	öregember
Старый легінь [sztá 'réj le 'giny]	aggregény
Статуетка/-ы [sztátu 'etké]	szobor
Стіна/-ы [sztyi 'ná]	fal
Столажія/-і [szta 'lázsijá]	polc
Столець/стулці [szta 'lécy]	szék
Столик/-ы [sz 'talék]	asztalka
Столова скуль [szta 'lavá szuly]	asztali só
Столова [szta 'lavá]	étkező, ebédlő
Столовати [sztala 'váté]	étkeztet
Столовати ся [sztalavá 'tészyá]	étkezik
Столовое вино [szta 'lavaje véna]	asztali bor
Столовый прибор [szta 'lavéj pré 'bar]	evőeszköz
Столярити [sz 'talyárété]	asztalos munkát végez
Столярь/-і [sz 'talyáry]	asztalos
Стріберні тацы [sztri 'bernyi tácé]	ezüst tálcák
Стрібло [szt 'ribla]	ezüst
Строгий пуст [szt 'rahéj puszt]	szigorú bűjt
Стромик [szt 'ramék]	karácsonyfa
Стрый/стрико [szt 'réj, szt 'réjka]	nagybácsi (apai ágon)
Стрыйна [szt 'réjná]	nagynéni (nagybácsi felesége)
Стул/столы [sz 'tul, sz 'tolé]	asztal, asztalok
Сын/-ы [szén]	fiúgyermek
Сятити [szyá 'tété]	szentel
Сяткованя [szyát 'kaványá]	ünneplés
Сятковати [szyátka 'váté]	ünnepel

Сяткы [szyátké]	ünnepek
Сято/-а [szjátá]	ünnep
Сяточный [szyá 'tacsnej]	ünnepi
Сяточный Вечур/Вечар [szyá 'téj vecsur]	Szenteste
Сятый Престол [szyá 'téj pres 'tal]	Szentszék
Сятыня [szyá 'tényá]	szentély, zarándokhely
Сячена вода [szyá 'csená va 'dá]	szentelt víz
Табела успішності [tá 'belá usz 'pishnasztyi]	bizonyítvány
Табла/-ы [táblá]	tábla
Танець/-і [tánecy]	tánc
Танжер/таніря [tánzser/tá 'nyiryá]	tányér, tányérok
Танцёвална група [táncya 'válná grupá]	táncgyűttes
Таца/-ы [tácá]	tálca
Твур/творы [t 'vur, t 'varé]	fogalmazás, fogalmazások
Тема [temá]	lecke, téma
Тепша/-і [tepsá]	tepsi, sütőlemez
Тесть [teszty]	após
Тета [tetá]	nagynéni
Теща [sztá 'rá]	anyós
Тісто/кісто [tyiszta/kiszta]	sütemény
Тішити ся [tyisété szyá]	örülnek
Тоалет [taá 'let]	wc
Тогды уже [tah 'dé u 'zse]	akkor már
Топанок/-ы [ta 'pának]	cipő
Трава [trá 'vá]	fű
Треба [t 'rebá]	kell
Тримати [t 'rémáté]	tart
Тримати ся [t 'rémájeszyá]	tartja magát (nem tört meg)
Тулiпан/-ы [tuli 'pán]	tulipán
Турiста/-ы [tu 'riszta]	turista
Туш [tus]	zuhanyozó
Тютка [tyutká]	nagynéni
Уже ледвы [u 'zse ledvé]	már alig
Укладеного [ukládenaha]	kirakott
Укращеня [uk 'rásenyá]	díszek
Укращеня [uk 'rásenyá]	díszítés
Умерати [ume 'ráté]	haldokol
Умерлый/-ла [u 'merléj, u 'merlá]	elhunyt (személy)
Умерти [u 'merté]	meghal
Умивалник/-ы [umé 'válynék]	mosdó
Уміщати ся [umis 'csátészyá]	elfér
Унук/унучка, унуки [u 'nuk, u 'nucská, u 'nuké]	unoka (fiú, lány), unokák
Успішний [usz 'pishnéj]	sikeres
Устный [usznéj]	szóbeli
Утерти [u 'terté]	töröl

Учебник [u 'csebnék]	tankönyv
Учебный план [u 'csebnéj plán]	tanmenet, tanterv
Учини порядок [ucse 'néte pa 'ryádak]	tegyél rendet
Учинити [ucse 'néte]	tesz
Учитель/-ка/-і [u 'csétely, u 'csételyká]	tanító/tanítónő
Фазон/-ы [fá 'zan]	fazon, szabás (ruháié)
Фамілія/-і [fá 'milijá]	család
Фантастично [fántász 'técsna]	fantasztikus
Фарба/-ы [fárbá]	szín
Фарбовый телевизор [fár 'bavéj tele 'vizar]	színes TV
Фаршангы /маслениця [fár 'sángé]	farsang
Фізика [fiziká]	fizika
Фізкультура [fizkuly 'turá]	testnevelés
Фінджа/-і [finzsá]	csésze
Фіномное тісто [finomnaje tyiszta]	finom süteményt
Фіювка/-ы [fi 'óká]	fiók
Фірганка/-кы [fir 'hánká]	függöny
Фотел/-ы [fo 'tel]	fotel
Фотографія/-і [fatag 'ráfijá]	fénykép
Фотографовати [fatagráfa 'váté]	fényképez
Фунгованя [fungaványá]	működés
Фунговати [funga 'váté]	működik
Харія [chárinyá]	takarítás
Хемія [chemijá]	kémia
Хлоп [chlap]	férfi
Хлопець/хлопчик [ch 'lapecy/ ch 'lopcsek]	kisfiú
Хлопчиско [chlap 'csészka]	serdülő fiú
Хлопы [chlapé]	férfiak
Хованя/погруб [chaványá/ pahrub]	temetés (polgári/világi)
Ховати [cha 'váté]	temet
Холодник/-ы [chalad 'nék]	hűtőgép
Хореографія [chareag 'ráfijá]	koreográfia
Храм [ch 'rám]	székesegyház
Христос рождае ся! [chrész 'tasz rozs 'dájeszjá]	Krisztus Születik!
Хризантема/-ы [chrizén 'temá]	krizantém
Хрін [ch 'rin]	torma
Царство наших жун [cársztva náséch zsun]	asszonyaink királysága
Цвіток/квітя [cvi 'tak, k 'vityá]	virág, virágok
Центер/-ы [centr]	központ
Церуза [ce 'ruzá]	ceruza
Церков/церьквы [cerykov]	templom
Цибуля/-і [cé 'buljá]	hagyma
Цидула/-кы [cédulká]	cédula
Ціфровані [cif 'raványi]	mintás
Цорканя [carkányá]	koccintás

Цоркати ся [<i>carkátészyá</i>]	<i>koccint</i>
Цоркнути погары [<i>carknuté pa'háré</i>]	<i>koccint</i>
Цоркнутый [<i>carknutéj</i>]	<i>ütődött</i>
Часть [<i>császty</i>]	<i>rész</i>
Чебря [<i>csebryá</i>]	<i>edények</i>
Черлена ружа [<i>cse'lená ruzsá</i>]	<i>piros rózsa</i>
Черлена шапочка [<i>Cser'lená sápacská</i>]	<i>Piroska (mesében)</i>
Чеснок [<i>csesz'nak</i>]	<i>fokhagyma</i>
Честовані читателі! [<i>csesz'taványi csétátelyi</i>]	<i>Tisztelt olvasók!</i>
Читати псалтирю [<i>csé'táté pszál'téryu</i>]	<i>virraszt</i>
Чілінговати [<i>csilinga'váté</i>]	<i>csilingel</i>
Чілінгув/чілінговы [<i>csilinguv/csilingavé</i>]	<i>kisharang/kisharangok</i>
Чінгі-лінгі [<i>csingi-lingi</i>]	<i>csingilingi</i>
Чіпка/-ы [<i>csipká</i>]	<i>csipke</i>
Чіпкова мінта [<i>csip'kavá mintá</i>]	<i>csipkés minta</i>
Чіпкова фірганка [<i>csip'kavá fir'hánká</i>]	<i>csipke függöny</i>
Чіпкований [<i>csip'kavanéj</i>]	<i>horgolt</i>
Чіпковати [<i>csipka'váté</i>]	<i>horgol</i>
Чоколадова торта [<i>csakaládavá tartá</i>]	<i>csokoládé torta</i>
Чудесное [<i>csu'desznae</i>]	<i>csodálatos</i>
Чудотворна Ікона [<i>csudat'varná i'kaná</i>]	<i>Csodatevő Kegyekép</i>
Шампон/-ы [<i>sám'pan</i>]	<i>sampon</i>
Шывкыня [<i>sév'kényá</i>]	<i>varrónő</i>
Шкодовати [<i>skada'váté</i>]	<i>sajnál</i>
Школарський днівник [<i>ska'lárszykéj d'nyavnék</i>]	<i>iskolai napló</i>
Школна олімпіада [<i>s'kalná alim'piádá</i>]	<i>iskolai tanulmányi verseny</i>
Школна програма [<i>s'kalná prag'rámá</i>]	<i>iskolai tanulmányi program</i>
Шовдарь [<i>sovdáry</i>]	<i>sonka</i>
Шовкова косиця [<i>sov'kavá ka'szécýá</i>]	<i>havasi gyopár</i>
Шовкові [<i>sov'kavi</i>]	<i>selyem</i>
Шор/-ы [<i>sar</i>]	<i>sor (könyvben, üzletben)</i>
Шоровый танець [<i>sa'ravéj tánecy</i>]	<i>menyasszonyi tánc</i>
Шпоркаса [<i>spar'kászá</i>]	<i>takarékpénztár</i>
Шпоровали гроші [<i>spara'válé h'rosi</i>]	<i>péNZ takarítottak meg</i>
Щастливый [<i>szcsász'lévéj</i>]	<i>boldog</i>
Яблоко/-а [<i>jáblaka</i>]	<i>alma</i>
Яйце/-я [<i>jáj'ce</i>]	<i>tojás</i>
Як [<i>ják</i>]	<i>amint</i>

Вухоснована література

1. Керча Ігорь: Словник русинсько-руський, 2007.
2. Поп Дмитрій: Русинсько-українсько-руський словарь, 2007.
3. Гальді Ласло: Венгерско-русский словарь, 1974.
4. Жірошний Др. Йоббадь Марія: Витайце у нас!, 1998.
5. Красланова Еріка: Словенчина 5-8., 1996-2004.
6. Др. Плішкова Анна: Орфографічний словник русинського языка, 1994.
7. Др. Ябур Василь, др. Панько Юрій: Правила русинського правопису, 1994.
8. Скарб души, молитвенник для молодежи, 1937.
9. Бокшай Иоан: Літургія Святого Иоанна Златоуста, 1921.
10. Воллі Іштван: Рuzдвяні колядки и пісні ку Сятуй Марії, 1982.
11. Сва Юдіт Бодолоцкі: Ревіталізаційні стремія мучоньських Русинув (дипломна робота), Мішкольцьський Універзітет, 2004.

Irodalomjegyzék

1. Kercsa Igor: Ruszin-orosz szótár, 2007.
2. Pap Dimitrij: Ruszin-ukrán-orosz szótár, 2007.
3. Gáldi László: Magyar-orosz szótár, 1974.
4. Zsirosné Dr. Jobbágy Mária: Ismerjenek meg minket! 1998.
5. Kraszlán Erika: Szlovák nyelv 5-8., 1996-2004.
6. Dr. Plisková Anna: A ruszin nyelv helyesírási szótára, 1994.
7. Dr. Jábur Vaszily, dr. Panyko Jurij: A ruszin nyelv helyesírási szabályai, 1994.
8. A lélek kincse, imakönyv fiataloknak, 1937.
9. Boksay János: Aranyszájú Szent János Liturgiája, 1921.
10. Volly István: Karácsonyi és Mária énekek, 1982.
11. Bodolóczki Éva Judit: Múcsonyi ruszinság revitalizációs törekvései (szakdolgozat), Miskolci Egyetem , 2004.